

περιοδικό

ΤΟ ΔΟΝΤΙ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' • ΤΕΥΧΟΣ 33, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2005 • ΤΙΜΗ 4 ΕΥΡΩ

Καρναβάλι

Στιγμές από τη γιορτή που χάνεται στο παρελθόν

Συνεντεύξεις: Αλέξανδρος Μυράτ, Φένια Παπαδόδημα

Ανιέρεις συγκρίσεις: Καλομοίρης vs Καλομοίρα!

Στην «Πολιτιστική Πρωτεύουσα»... Τα παιδιά τα λένε έξω από τα δόντια

για... άλματα
ταχυμεταφορών

γενική
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟ: ΠΑΤΡΑ - ΤΡΙΩΝ ΝΑΥΑΡΧΩΝ 18
Τηλ. 2610-317910 – Fax 2610-313759
ptr@taxydromiki.gr

ΠΑΤΡΑ - ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΥ 148
Τηλ. 2610-314614 – Fax 2610-314197

ΠΑΤΡΑ - ΜΑΙΖΩΝΟΣ 155
Τηλ. 2610-272411

ΠΑΤΡΑ - ΝΟΤΑΡΑ 3, ΑΓΙΑ
Τηλ. 2610-430066 – Fax 2610-430327

ΠΑΤΡΑ - ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ 152Α
Τηλ. 2610-313510 – Fax 2610-312847

ΚΑΤΩ ΑΧΑΪΑ - 25ης ΜΑΡΤΙΟΥ 20
Τηλ. 26930-23032 – Fax 26930-23032

ΡΙΟ - Ν.Ε.Ο. ΠΑΤΡΩΝ-ΑΘΗΝΩΝ 198
Τηλ. 2610-453700 – Fax 2610-430003

ΑΙΓΙΟ - ΚΛΕΟΜ.ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 68
Τηλ. 26910-23500 – Fax 26910-62116

ΑΚΡΑΤΑ - Π.Ε.Ο. ΑΘΗΝΩΝ ΠΑΤΡΩΝ
Τηλ. 26960-33100 – Fax 26960-33100

Έδρα: Λασκαλογιάννη 15, 14452 Μεταμόρφωση Αττικής
Τηλ.: 210.28.07.100, Fax: 210.28.35.210, www.taxydromiki.gr

Καν' το όπως ο Μπέργκμαν!

Η Κινηματογραφική Λέσχη Πάτρας και το περιοδικό
«ΤΟ ΔΟΝΤΙ»
σας μεταδίδουν το μικρόβιο του σινεμά

Σεμινάρια κινηματογράφου κάθε Τετάρτη στο ξενοδοχείο «Βυζαντινό»
Α' Κύκλος: 16 Μαρτίου – 27 Απριλίου 2005

Πληροφορίες και εγγραφές:

- Στα γραφεία του «Δ»: τηλ. 2610 323060, info@todonti.gr
- Στην ηλεκτρονική σελίδα της Κινηματογραφικής Λέσχης, www.cinelesxipatras.gr.
- Στην ηλεκτρονική σελίδα του περιοδικού ΤΟ ΔΟΝΤΙ, www.todonti.gr
- Στις προβολές της Κινηματογραφικής Λέσχης Πάτρας, κάθε Πέμπτη στο «Village – Πάνθεον».

Υπεύθυνος σεμιναρίου: Γιάννης Καραμπίτσος
Χορηγός: βιβλιοπωλείο «Παπασωτηρίου»

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟ ΔΟΝΤΙ
ISSN 1109-3838
Κανσκήρη 236Α & Γενναίου
26222 Πάτρα
τηλ. - fax 2610 323060
www.todonti.gr
e-mail: info@todonti.gr

Ιδιοκτήτης - Εκδότης
Ανδρέας Τσιλίδας

Αρχισυντάκτης
Γιάννης Μουγγολιάς

Νομικός Σύμβουλος
Βασίλης Λαδός

Αρθρογράφοι
Διονύσιος Καρατζάς,
Βασίλης Λαδός,
Παναγιώτης Παπαθεοδώρουλος

Τακτικοί συνεργάτες

Παναγιώτης Ανδριόπουλος,
Εύη Γκοτσοπούλου, Ζέττα Ζό-
χου, Γιάννης Κοραμπιτσός, Γε-
ωργία Κορύθη, Εφη Μιχαλά-
ρη, Βούλα Παλιοπούλου,
Γιάννης Πικραμένος, Γιάλα
Φαρμακούλα, Παναγιώτης Φρα-
ντζής, Ίεσφών Πασιευθιμί-
ου, Παναγιώτης Φωτίου, Μιμί-
κα Χριστοδουλοπούλου, Πέ-
τρος Ψωμής

Ανταποκριτές

Μαρία Τσιλίρα (Αθήνα), Κλαί-
ρη Γραμμένου (Θεσσαλονίκη),
Άννα Ρεσβάνη (Καλαμάτα),
Γιώργος Τσαντίκος, Κατερίνα
Κοντοπανόγου (Ιωάννινα),
Σπύρος Χατζής (Αίγιο), Γιάν-
νης Μακρικόκης (Χίος), Γεωρ-
γία Αγγελόπουλου (Ζάκυνθος),
Νατάσα Ρουκωτά (Ιταλία)

Διορθώσεις

Παναγιώτης Ανδριόπουλος

Γραμματεία

Εύη Γκοτσοπούλου

Δημόσιες Σχέσεις

Γιάννης Δοντάς, Ζέττα Ζόχου

Καλλιτεχνική Επιμέλεια

Τυπόγραμμα

www.typporama.gr

Φιλμογράφηση

Ημέιγρη

M & B - Σοβιελιώτης ΟΕ

Νεοκρήνου 3 - 5, 26222 Πάτρα

τηλ. 2610 341770

Εκτύπωση

Αιθαγκηφικό Έργαστήριο

Α. Παναγιωτοπούλου

Γ. Αισιόδη 48, Πάτρα

τηλ. 2610 340532

#33

2 | 2005

20

Φέννια Παπαδόσημα

Από τη
ρηγμάδια
στο ραπ

Φωτογραφία Εξωφύλλου:
Έφη Αλεξάνδρου

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή
περιοριστική ή κατά παράβαση ή διακοπή και απόδοση του πε-
ρισκομένου του περιοδικού με οποιοδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκ-
τρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο, χωρίς προηγούμενη
γραπτή άδεια της εκδότριας. Άρθρο 1721/1993 και κανόνες του διε-
θνούς δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα.

24

46

Το έθιμο και ο Θεός

6 Editorial

12 Οδόντιο ανι οδόντιος 8
Λιονύσης Κυραιζής

16 Παναγιώτης Παπαθεοδώρουλος 14
Σεμινάρια κινηματογράφου υπό τη «Λόνη»

20 Η Φέννια Παπαδόσημα ξεδιπλώνει από τη ρηγμάδια στο...ραπ 24
Οι χάρηνοι ήρωες των κόμικς ζουν κιόλας το δεύτερο ταύνη τους

28 Αιέξανδρος Μυράι
Ο μάστρας οργίζεται με την τηλεόραση και επιτρέπει στην Πάτρα

Καρναβάλι 35
Από τα Λουπερκάλια στη μεγάλη γιορτή της Πάτρας

50 Περιοδικά που μας αρέσουν 52
Καπομοίρης vs Καπομοίρης
Θα μπορούσαν να είναι και πρόσωπα της δικής μας επικαιρότητας

58 Το καπελάκι τους... σιραβά σε μια άλλη εποχή!

Τεχνη-ενιός 63
Τριάντα σελίδες για τις «καλές τέχνες»

88 Προσεχώρ
Οι πιο ενδιαφέρουσες προτάσεις που έρχονται

Απόηχοι 92
από τις εκδηλώσεις του προηγούμενου μήνα

94 Επιχειρηματικές
ειδήσεις και πρωτοβουλίες 94
Ασεβείς σκέψεις
Τι σκέψη έχει ο μακαριότατος με το θέατρο του παραλόγου;

Ο κ. Πέτρος Τατούλης

Είναι πια βέβαιο: Ο υφυπουργός Πολιτισμού, βουλευτής Αρκαδίας, Πέτρος Τατούλης είναι με διαφορά ο χειρότερος πολιτικός προϊστάμενος του χώρου του πολιτισμού που πέρασε από την Ελλάδα, τουλάχιστον την τελευταία εικοσαετία. Όχι πως ο Ευάγγελος Βενιζέλος υπήρξε ευεργέτης του ελληνικού πολιτισμού. Αλλά, τουλάχιστον, παρά τις τεράστιες παραλείψεις του, την εξωφρενική εύνοια στη Θεσσαλονίκη, τις ισχυρές λαϊκιστικές τάσεις και τις ανέξοδες κορώνες του, όλοι γνώριζαν πως έχουν να κάνουν με έναν ευφυή άνθρωπο, το πολιτικό κύρος του οποίου επηρέαζε και το χώρο.

Στους έντεκα μήνες της θητείας του ο κ. Τατούλης έχει κατορθώσει να ανακατέψει όλους τους τομείς της πολιτιστικής πολιτικής στην Ελλάδα. Ενδεικτικά:

Στο χώρο του κινηματογράφου, ανακοίνωσε βιαστικά στο περασμένο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης ότι θα αλλάξουν θεσμοί και πρόσωπα, κάνοντας όλους να αισθάνονται ανασφαλείς και ονύσχοι. Τρεις μήνες μετά, η μοναδική κίνηση που έκανε ήταν να καλέσει του Έλληνες σκηνοθέτες να τους ανακοινώσει το... όραμά του, που κανείς δεν κατάλαβε.

Στο χώρο του βιβλίου, αφού έχει «ανακόψει» δεκάδες εκδόσεις που επρόκειτο να χρηματοδοτηθούν από το υπουργείο Πολιτισμού, δημιούργησε μια ιδιότυπη ομάδα στο Εθνικό Κέντρο Βιβλίου, χωρίς αιτιολογία, που δεν ξέρουν τι ακριβώς να κάνουν, παρά μόνο να καταγγέλλουν τους προηγούμενους.

Στο θεατρικό χώρο, κρατά ομήρους τα ΔΗΠΕΘΕ, αφήνοντας να εννοηθεί ότι θα καταργήσει τα περισσότερα από αυτά, και καταδικάζοντας κάθε φιλόδοξη προσπάθεια, μέσω της οικονομικής στήριξης, στην ανυπαρξία.

Στον αρχαιολογικό χώρο, εξήγγειλε διοικητική αναστάθμιση, χωρίζοντας τη χώρα σε περιφέρειες διαφορετικές από αυτές που έχει σήμερα, αλλά τελικά τίποτα δεν προχώρησε.

Στο Ελληνικό Φεστιβάλ έχασε έναν ακόμα χρόνο, αφού και οι φετινές ανακοινώσεις για το πρόγραμμα πρόδιδαν αμυχανία και έλλειψη κατανόησης των δυνατοτήτων του θεσμού.

Στην «Πάτρα - Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2006» οι μοναδικές του κινήσεις ήταν οι δραματικές καθυστερήσεις (ζηλεύοντας μάλλον την όδξη της προηγούμενης κυβέρνησης), οι περικοπές χρημάτων και απίθανες προτάσεις σαν κι αυτή που έλεγε ότι μπορεί το μνημείο του Δημοτικού Θεάτρου «Απόλλων» να μετατραπεί σε... σινεμά!

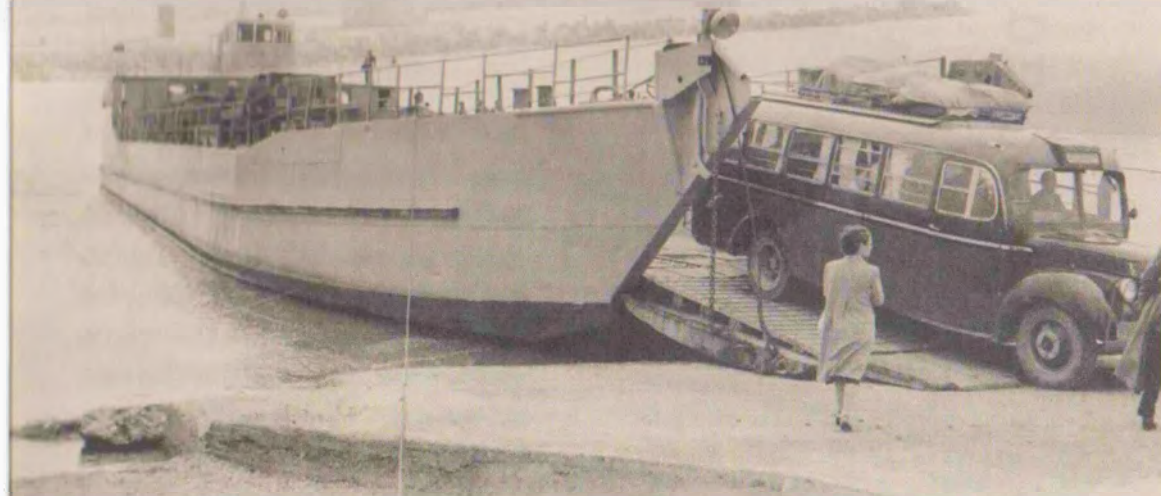
Βέβαια, ο κ. Τατούλης δεν είναι μόνος του. Όμως όλα τα παραπάνω βραίζονται οι δική του λόγια. Άλλωστε με τα υπόλοιπα στελέχη του υπουργείου (την αν. υπουργό Φ. Πετραλιά και τα γ.γ. Χρ. Ζαχόπουλο), μάλλον οριστικές είναι οι σχέσεις του. Στα όρια μια σπλής καθημέρας. Σαν κι αυτή που θα του πει οποιασδήποτε αντιστάσεως στον πολυαναμενόμενο ανασχηματισμό...

Ανδρέας Γ. Τσιλίκας

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΓΡΙΝΙΟΥ
Καλλιτεχνικός Διευθυντής: Θεodorής Γκόνης
Καλλιτεχνική Περίοδος: Χειμώνας 2004-2005

«Ρίον Αντίρριον»

του Βασίλη Λαδά

Διασκευή - Σκηνοθεσία: Θεodorής Γκόνης

Σκηνικά - κοστούμια: Ελένη Πανουκλιά

Φωτισμοί: Νίκος Σωτηρόπουλος

Προβολές Video - Multimedia τεχνική υποστήριξη:

Νίκος Μαραβέγιας - Πάνος Ραυτογιάννης

Συμμετέχουν οι μουσικοί:

Μένιος Γούναρης, Παντελής Ντζιάλας, Σεραφείμ Φεγγούλης

Τραγούδι: Ειρήνη Σκανδάλου.

Το τραγούδι των μαύρων πειρατών «Ρίον - Αντίρριον» -Σύνθεση:

Κώστας Λειβαδάς

Παίζουν οι ηθοποιοί:

Μαίρη Αθανασίου, Ελένη Καλατζοπούλου, Κατερίνα Καραδήμα, Τάσος Κορόζης,
Γιάννης Παπαθανάσης, Νικολέττα Ρηγάκη, Σαμψών Φύτρος, Λεωνίδας Χρυσομάλλης

Πρεμιέρα: Σάββατο 5 Μαρτίου 2005, ώρα: 9.30 μ.μ. Αίθουσα Δημοτικού Θεάτρου

Παραστάσεις: Κυριακή 6 Μαρτίου, ώρα 8 μ.μ., Δευτέρα 7 έως & Πέμπτη 10 Μαρτίου 2005, ώρα: 9.30 μ.μ.

Συμπαραγωγή: ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Αγρινίου - ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Πάτρας

Χορηγός έκδοσης: Δήμος Ρίου

Χορηγός επικοινωνίας:

Θμηροί σκιάτων

Ένας πρωτότυπο τρόπο έχει βρει το υπουργείο Πολιτισμού για να κρατά σε ομηρεία τους πολιτιστικούς φορείς και οργανισμούς όλων των τομέων της τέχνης. Τους έχει παγώσει τις χρηματοδοτήσεις, δεν παίρνει καμία ουσιαστική απόφαση, αναβάλλει διαρκώς τις επικίνδυνες συζητήσεις και αφήνει έναν ολόκληρο κόσμο (μαζί και την αγορά του πολιτισμού) σε πρωτοφανή κρίση. Στις πρώτες σειρές των ομήρων, ο κινηματογράφος, ο χορός, το ελληνικό φεστιβάλ, οι περιφερειακοί φορείς. Όλο και πιο πολύ διακοιώνεται ο Σταμάτης Φασουλής και λίγοι ακόμα καλλιτέχνες όταν έλεγαν, λίγες μέρες μετά την ανακοίνωση του κυβερνητικού σχήματος,

το Μάρτιο του 2004 ότι αν μια ελληνική κυβέρνηση παραδέχεται πως δεν έχει υπουργό άξιο να δώσει κύρος στον Πολιτισμό και μπαίνει εκεί ο πρωθυπουργός, τότε δεν μπορούμε να περιμένουμε απολύτως τίποτα σε αυτόν τον τομέα.

Το ωράριο των Μουσείων

Απόλυτα δικαιολογημένο το αίτημα των ξενοδόχων σε όλη την Ελλάδα για επέκταση του ωραρίου λειτουργίας των μουσείων σε όλη την Ελλάδα έτσι ώστε να εξυπηρετούνται οι τουρίστες, Έλληνες και ξένοι. Είναι γεγονός ότι τα στελέχη των Μουσείων, έστω κι αν είναι δημόσιοι υπάλληλοι του υπουργείου Πολιτισμού δεν μπορούν να ακολουθήσουν το ωράριο των άλλων συναδέλφων τους, με δεδομένη την ιδιαιτερότητα της δουλειάς τους. Ταυτόχρονα, όμως, οφείλουν και οι ξενοδόχοι που ωφελούνται τα μέγιστα από την ύπαρξη των αρχαιολογικών χώρων και των Μουσείων να φιλοξενούν έντυπα των χώρων αυτών και να τα προβάλλουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Έχουμε δει πολύ συχνά στους χώρους υποδοχής των ξενοδοχείων και στα δωμάτια να υπάρχουν έντυπα για καφετιέριες, εστιατόρια και γραφεία ενοικίασης αυτοκινήτων, αλλά όχι και για μουσεία και άλλους πολιτιστικούς χώρους.

Πανηγύρια

Κάλεσαν τους δημοσιογράφους σε συνέντευξη τύπου, έβγαλαν φωτογραφίες και δήλωσαν πως πρόκειται για ένα μεγάλο βήμα εκσυγχρονισμού του χώρου. Πρόκειται για τα στελέχη του Δήμου Πατρέων που ανακοίνωσαν με αυτό τον ποιητικό τρόπο την έναρξη λειτουργίας ενός... ανελκυστήρα στη Δημοτική Βιβλιοθήκη Πατρών. Για τον ίδιο ανελκυστήρα, μάλιστα, είχαν εκδοθεί προ δύο ετών δεκάδες ανακοινώσεις, στις οποίες ο Δήμος υποστήριζε πόσο ευαίσθητος είναι απέναντι στα άτομα με ανασηρία, που πλέον θα μπορούν να κάνουν χρήση του ανελκυστήρα. Την ίδια στιγμή, που η Δημοτική Βιβλιοθήκη κάνει ένα βήμα που θα έπρεπε να έχει κάνει εδώ και είκοσι τουλάχιστον χρόνια, ο χώρος παραμένει παντελώς αναξιοποίητος. Το κτίριο της αδού Μαιζώνος στο κέντρο της Πάτρας δεν επαρκεί, η μηχανογράφηση προχωρά με βήματα... κελώνιας, στο Διαδίκτυο δεν υπάρχει καμία παρουσία, εξειδικευμένο προσωπικό δεν υπάρχει, κανείς δε γνωρίζει τους θησαυρούς που κρύβει η συλλογή, ενώ η πρόβαση σε ερευνητές, φοιτητές και άλλους ενδιαφερόμενους είναι προβληματική. Πάντως τον ανελκυστήρα τον πανηγύρισαν...

Ο ρολός του δημοσιογράφου

Γράφω στο προηγούμενο τεύχος για το γεγονός ότι ο υπουργός Επικρατείας Θόδωρος Ρουσόπουλος δε φαίνεται να δίνει ιδιαίτερη σημασία στη διαπλοκή και τους πολλαπλούς ρόλους των δημοσιογράφων στην ελληνική περιφέρεια, όπου μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας στήνονται απίστευτες ιστορίες παρατυπιών, αθέμιτων ενεργειών και περιεργών τοποθετήσεων στελεχών. Λίγες μέρες μετά την κυκλοφορία του τεύχους, η κουβέντα γύρω από την αξιοπιστία της δημοσιογραφίας άναψε για τα καλά, με θετικές και αρνητικές συνέπειες.

Μια θετική ενέργεια ήταν για παράδειγμα, αυτή του κ. Ρουσόπουλου που πρότεινε να απαγορευτεί επιτέλους η πολυθεσία στο Δημόσιο, σε ότι αφορά στους δημοσιογράφους, όπως άλλωστε συμβαίνει και με όλους τους Έλληνες πολίτες. Όσο για τις αρνητικές, η κορυφαία ήταν η αψυχολόγητη απόφαση της ΕΣΗΕΑ να δημοσιοποιήσει τις λίστες των δημοσιογράφων που συνεργάζονται με δημόσιους φορείς κατά το 2003, έστω κι αν αυτή η λίστα δεν ήταν ούτε ακριβής, ούτε πλήρης.

Σε κάθε περίπτωση το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι στον ακριβή ορισμό του επαγγέλματος (επιτέλους, ας σταματήσει η κοροϊδία με την επίκληση της λέξης «λειτούργημα») του δημοσιογράφου. Κατά την ταπεινή μας γνώμη, οι δημοσιογράφοι δεν μπορούν ποτέ να είναι ούτε επικοινωνιολόγοι, ούτε υπεύθυνοι δημοσίων

σκέσεων, ούτε διαφημιστές, ρόλοι τους οποίους υποδύονται προκειμένου να αυξήσουν το εισόδημά τους. Επίσης οφείλουμε να δεχτούμε ότι οι δημοσιογράφοι από μόνοι τους δεν πρόκειται ποτέ να προβούν σε αυτοκάθαρση, όπως άλλωστε συμβαίνει με την Εκκλησία, τη δικαιοσύνη, τον ιατρικό κόσμο και άλλους θεσμούς που βρίσκονται σε κρίση. Αν όλοι συμφωνήσουν σε αυτά τα δεδομένα, τότε θα βρεθεί μια κοινή τομή, από όσους έστω έχουν τη διάθεση...

Για ένα χειρόγραφο

Η μεγάλη κινητοποίηση της ΕΡΤ για τη συγκέντρωση χρημάτων μέσω δημοπρασίας για τα θύματα του σεισμού στην Ασία, είχε μια παράπλευρη απώλεια στην Πάτρα. Ανάμεσα στα χειρόγραφα και αντικείμενα που προσφέρθηκαν, υπήρχε κι ένα χειρόγραφο του Κωστή Παλαμά, που τελικά κατέληξε σε ένα συλλέκτη από τη

Θεσσαλονίκη που δεν αποκάλυψε το όνομά του. Με σφοδρή ότι από την Πάτρα, τη γενέτειρα του Παλαμά, το χειρόγραφο δε διεκδικήθηκε αξιολογησά από κανένα φορέα, ήρθε ξανά στη δημοσιότητα η αδιαφορία της πόλης απέναντι στην κληρονομιά που της άφησε ο εθνικός μας ποιητής, όπως είναι το ερειπωμένο σήμερα σπίτι του, αλλά και η διάθεση αρκετών ανθρώπων της πόλης να συνεισφέρουν. Και να σκεφθεί κανείς, ότι στα γραφεία του Δήμου υπάρχει μια ολοκληρωμένη πρόταση για τη θερμοθετημένη σκέψη του Γεράσιμου Κωστή Παλαμά με την Πάτρα, που ζητά από το Δήμο απλά την αιγίδα και μια συμβολική ενίσχυση. Ότι αυτό όμως δεν είναι σε θέση να δώσουν...

Ο νέος εχθρός

Και ξαφνικά οι υπερασπιστές του έντεχνου τραγουδιού, του σύγχρονου ελληνικού πολιτισμού και άλλων αγαθών, βρήκαν τον εχθρό τους στο πρόσωπο του Γιώργου Νταλάρα. Η συνεργασία του με τον Αντώνη Ρέμο (τον οποίο προτιμούμε ως «εξαγίασε» ο Μίκης Θεοδωράκης, χωρίς να δεχθεί παρόμοιες επιθέσεις), η παρουσία του στην άγρια «Αρένα» της Αθήνας με γαρίφαλα και υποτακτικούς ήταν αρκετή για να του επιθεθούν όλοι. Λες κι είναι η πρώτη φορά που αγνοεί τις εξαγγελίες του ή λες και μέχρι τώρα η δημόσια συμπεριφορά του δεν ήταν αποτέλεσμα αυστηρών μεθόδων επικοινωνιακής τακτικής, άγνοια κιόλας (βλ. υπόθεση Πανούση), εκμετάλλευσης νέων ταλέντων κ.τ.λ. Ας αφήσουμε, λοιπόν, τον Νταλάρα κι ας στραφούμε επιτέλους στους νέους ανθρώπους, που μπορούν να δώσουν μια φρεσκάδα στο τραγούδι, τη ζωγραφική, την ποίηση και τις άλλες μορφές τέχνης. Το αξίζουν...

Για φιλίες

Υπερνώντας το δεδομένο της κατασπατάλησης των χρημάτων που όλοι γνωρίζουμε, ο οικονομικός απολογισμός της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας έβγαλε πολλά «μαργαριτάρια» για τις παχιές αμοιβές και τα πενιχρά έσοδα. Όμως αν κάτι καλό έγινε, ήταν που δημοσιοποιήθηκαν τα στοιχεία και δεν υπάρχουν τα «μυστικά» των δαπανών που υπήρξαν, ας πούμε, στους Ολυμπιακούς Αγώνες. Ευχόμαστε μάλιστα να αληθεύει η πληροφορία που θέλει τον πρόεδρο του Οργανισμού Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού να ηρωθεί τη δημοσιοποίηση (μέσω Διαδικτύου) όλων των δαπανών που αφορούν στις πολιτιστικές εκδηλώσεις της Πολιτείας και τις άλλες ενέργειες του Οργανισμού.

Διονύσης Καρυσζάς

Κρίση στους κόλπους της Εκκλησίας, στη Δικαιοσύνη, στην Πολιτική!
Σκάνδαλα, διαφθορά...

Ευτυχώς που υπάρχουν υπεύθυνοι άνθρωποι, δημοσιογράφοι και άλλοι αξι-
οι λειτουργοί που τα αποκαλύπτουν.

Ωστόσο, ειδικοί και μη, «ως είναι συνήθειά τους», ομιλούν παντού και σχο-
λιάζουν, κρίνουν, συγκρίνουν, ανακρίνουν, κατακρίνουν, ηροκρίνουν, αλληλο-
καταγγέλλονται, αλληλοκατακρίνονται, υποκρίνονται...

Και ανάμεσα στις φλύαρες αναλύσεις και στις επιδεικτικές καταγγελίες, που συ-
χνά προσφέρουν -ψυχαναλυτικά-προσωπικές αποενοχοποιήσεις, διατυπώνονται ερω-
τήματα για τη στάση των πνευματικών ανθρώπων. Φωνασκούντες καπηλευτές των
αξιών αυτοπροτείνονται υπέρμαχοι των θεσμών και υπερασπιστές της κοινωνίας και
διαμαρτύρονται για την απουσία και τη σιωπή των πνευματικών δημιουργών.

Οποία υπερβολή λόγων και προπέτεια σκέψεων! Αγνοούν ότι οι ποιητές δεν κάνουν ρε-
πορτάζ, ούτε εκτιμούν καταστάσεις και αποφασίζουν, ούτε ρητορεύουν στην αγορά. Οι
ποιητές, οι άνθρωποι γενικώς του πνεύματος, αισθάνονται, στοχάζονται, οραματίζονται
και ομιλούν όταν κρίνουν οι ίδιοι ότι χρειάζεται να ομιλήσουν, με το έργο τους. Και ομι-
λούν όχι για να κάνουν συγχορία σε λάγους παθών, αλλά για να μεταδώσουν φως σε έρ-
γα πάθους, που ανατρέπουν συμβιβασμούς και εξουσίες.

Την ώρα που θορυβοποιεί μεσοσίες, χειρο-
κροτητές και φιλάδοξοι αναμορφωτές εν
ονόματι της «κάθαρσης» προβάλλουν αδί-
στακτα, ό,τι ρυπαρό και μιζάνο, οι πνευ-
ματικοί άνθρωποι καινοτομούν αθορύβως
τον λόγον της αληθείας.

Να γιατί η σιωπή των ποιητών δεν είναι
αδιαφορία, απάθεια ή παραίτηση, αλλά
αποτελεί υπευθυνότητα, υπεργφάνεια
και αξιοπρέπεια. Και γίνεται πόνος και
συλλογισμός και εγρήγορος.

Ας θυμηθούν τον ποιητή Μιχάλη Κα-
τωράρο στο έργο του «Κατά Σαδ-
δουκαίων» (1953). Θα έχουμε μια
ιοχυρή απάντηση για τον ρόλο
του ποιητή και την αποστολή
και λειτουργία της ποίησης
και της τέχνης.

Όταν...

Όταν ακούω να μιλάν για τον καιρό
όταν ακούω να μιλάνε για τον πόλεμο
όταν ακούω σήμερα το Λιγίο να γίνεται ποίηση
να πλημμυρίζει τα σαλόνια
όταν ακούω να υποψιάζονται τις ιδέες μου
να τις τακτοποιούν σε μια θυρίδα
όταν ακούω σένα να μιλάς εγώ πάντα σωπαίνω.
Όταν ακούω κάποτε στα βέβαια αυτιά μου
ήχος παράξενος ψιθυρής μακρινούς
όταν ακούω σάπλιγγες και θούρια
λόγους ατέλειωτους ήμνους και κρότους
όταν ακούω να μιλούν για την ελευθερία
για νόμους ευαγγέλια για μια ζωή με τάξη
όταν ακούω να γελούν
όταν ακούω πάλι να μιλάν εγώ πάντα σωπαίνω.
Μα κάποτε που η κρύα σιωπή θα περιβρέχει τη γη
κάποτε που θα στερέψουνε οι άσημες φλυαρίες
κι όλοι τους θα προσημένουνε σιγουρα τη φωνή
θ' ανοίξω το στόμα μου
θα γεμίσουνε οι κήποι με καταρράχτες
στης ίδιες βρωμικές αυλές τα οιλιοστάσια
οι νέσι (ξολλοί θ' ακολοθούν με στίχους χωρίς
ήμνους ούτε υποταγή στην τρομερή εξουσία

Πάλι σας δίνω όραμα.

ΔΗΠΕΘΕ ΠΑΤΡΑΣ

Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Πάτρας

Θεατρική Περίοδος 2004 - 2005

Καλλιτεχνική Διεύθυνση: Τίμος Μαυραϊλίδης

Παιδική Σκηνή
ΤΖΕΪΜΣ ΘΕΡΜΠΕΡ
Τα δεκατρία ρολόγια

Απόδοση - Δασκευή:
Γιάννης Αναστασάκης,
Μαρία Τσιμά
Σκηνοθεσία: Γιάννης Αναστασάκης

ΖΑΝ ΠΛ ΣΑΡΤΡ

Κεκλεισμένων των θυρών

Μετάφραση: Γιώργος Δεπάστας
Σκηνοθεσία: Νικαίτη Κοντούρη

Παίζουν:

Λυδία Φωτοπούλου

Λάζαρος Γεωργακόπουλος

Μαριά Κατοιαδάκη

Φαίδων Κάστρης

Δημοτικό Θέατρο

ΑΠΟΛΛΩΝ

Πρεμιέρα: Τετάρτη 30

Μαρτίου

Παραστάσεις: Μέχρι 17 Απριλίου

Δημοτικό Θέατρο ΑΠΟΛΛΩΝ
Πρεμιέρα: Σάββατο 29 Μαρτίου

Τα πρόσωπα της πόλης
ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΑΔΑΣ
Ρίον Αντίρριον

Σκηνοθεσία: Θοδωρή Γκόνης

Δημοτικό Θέατρο ΑΠΟΛΛΩΝ
Παραστάσεις: 4 - 5 Απριλίου

Συμπαρωαγωγές με το ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου

Γενιά

Επικίνδυνη

Στο φύλλο της 02/02/2005 της εφημ. «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» με τίτλο «ΗΠΑ - Η πλειοψηφία των μαθητών Λυκείου υπέρ της λογοκρισίας» και υπότιτλο «Η επικίνδυνη γενιά» δημοσιεύονται τα αποτελέσματα διετούς έρευνας του Πανεπιστημίου του Κονέκτικατ στην οποία μετείχαν 100 χιλιάδες μαθητές Λυκείου από όλες τις ΗΠΑ. Σύμφωνα με αυτήν «η μεγάλη πλειοψηφία των Αμερικανών μαθητών πιστεύει ότι είναι "παρτραβηγμένο" το πρώτο άρθρο του αμερικανικού Συντάγματος, που διασφαλίζει την ελευθερία του λόγου, του τύπου, της θρησκείας και των συγκεντρώσεων» και επιπλέον «το 50% ότι η κυβέρνηση πρέπει να λογοκρίνει και το Ιντερνετ»

Μια επικίνδυνη γενιά ανδρώνεται λοιπόν στις ΗΠΑ; Το να θέσεις έτσι το ερώτημα ισχυρύνει με το να τοποθετήσεις δυο παγίδες και να πέσεις μόνος σου μέσα. Η μια παγίδα είναι ότι επικεντρώνεις το πρόβλημα στην νέα γενιά, η δεύτερη ότι το περιορίζεις στις ΗΠΑ. Θα ήταν ενδιαφέρον να προστεθεί στην έρευνα το «τι πιστεύουν οι γονείς των ερωτηθέντων για τα ίδια θέματα» και να επεκταθεί και στην Ευρώπη.

Όχι πως παραγνωρίζω ότι τέτοιες απόψεις ειδικά στην νεολαία και ειδικότερα των ΗΠΑ είναι εν δυνάμει πυρηνικές βόμβες στα θεμέλια του αμερικανικού κόσμου. Εκείνο που βρίσκω λάθος είναι ότι μια τέτοια τοποθέτηση του προβλήματος καταλήγει είτε σε εύκολους αφορισμούς για την κομοκράτειρα είτε σε κοινοτυπίες για την καταραμένη γενιά. Το κλειδί για την ερμηνεία των αποτελεσμάτων της έρευνας δεν είναι άλλο από την κυριαρχική επιβολή της οικονομίας επί της πολιτικής, των δυνάμεων της αγοράς επί της δημοκρατικής οργάνωσης της κοινωνίας. Μια κυριαρχία παγκόσμια που δεν απειλεί απλά τις εργασιακές, συνδικαλιστικές και λοιπές κατακτήσεις αλλά έχει στόχο την μετάλλαξη του ίδιου του πολιτικού συστήματος που αποκαλούμε δημοκρατία, την αφυδάτωση του σε μια σειρά τυπικών διαδικασιών.

Αν και η αμερικανική κοινωνία αποτελεί το βασικό πεδίο αυτών των διεργασιών, δεν ξεμπλέκουμε εύκολα με το πρόβλημα επιστρατεύοντας τα γνωστά μας στερεότυπα για τις ΗΠΑ και τους Αμερικανούς. Αρκεί να στρέψουμε την μάτια μας στην γειτονική Ιταλία για να δούμε τον Μπερλουσκόνι να μας χαμογελά σαρόνιο.

Για να επικρατήσουν οι δυνάμεις του άγριου καπιταλισμού του 21ου αιώνα είναι υποχρεωμένες να βάλουν στο στόχαστρό τους πρώτα από όλα την δυνατότητα των πολιτών να πληροφορούνται, να επεξεργάζονται, να κρίνουν. Δεν είναι λοιπόν τυχαίο που η προσοχή εστιάζεται στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης με την απόπειρα πλέον δύναμη. Όπως δεν είναι τυχαία και συγκυριακή η εντυπωσιακή επίδραση τα τελευταία χρόνια των πλέον ακραίων συντηρητικών θρησκευτικών ομάδων της αμερικανικής δεξιάς στην διεθνή πολιτική σκηνή. Πέρα από τις κλασικές μεθόδους επιβολής και χειραγώγησης της λεγόμενης κοινής γνώμης το καινούργιο «κόλπο» λέγεται σφάλεια. Δημιουργεί έναν εφιαλτικό κόσμο και μετά εμφανίζεσαι σαν σωτήρας με την ίδια μεθοδολογία που οι μισόβιοι πουλάνε προστασία στα μαγαζιά που οι ίδιοι έχουν προηγουμένα καταστρέψει.

Μέσα σε αυτήν την όλη πληθώρα ατμόσφαιρα, είναι λογικό τα πρώτα θέματα να είναι η ελευθερία του λόγου, η εκπαίδευση, ο νομικός μας πολιτισμός, οι δημοκρατικές κατακτήσεις μας. Και μια γενιά, όχι επικίνδυνη, αλλά δολοφονημένη.

ΔΟΝΤΙ

Αν έχεις... ΔΟΝΤΙ στο Πλήρωμα 94 (Κολοκύθια τούμπανα) έλα στο Daccanto την τελευταία Κυριακή της Αποκριάς να αποχαιρετίσουμε μαζί το φετινό Καρναβάλι και να υποδεχτούμε την Καθαρά Δευτέρα.

13 Μαρτίου 2005

Αγ. Ανδρέου 61 – Στοά Μαραγκοπούλου

περιοδικό

ΤΟ ΔΟΝΤΙ

Πλήρωμα 94
(Κολοκύθια τούμπανα)

Cafe · Bar · Restaurant
DACCANTO

Κάν' το όπως ο Μπέργκμαν!

Ανακαλύψτε την κρυφή γοητεία του Κινηματογράφου και τα μυστικά του σινεμά

Η Κινηματογραφική Λέσχη Πάτρας και το «Δόντι» ξεκινούν κύκλους σεμιναρίων με τη φιλοδοξία να βάλουν τις βάσεις για την δημιουργία ενεργητικών θεατών και να διασπείρουν το μικρόβιο της κινηματογραφικής δημιουργίας.

Είπαμε ποτέ ότι δε είμαστε φιλόδοξοι ή ότι δε μας αρέσει ορισκώς να ψάχνουμε και να ψαχνόμαστε Όχι βέβαια! Επειδή, λοιπόν, είναι καλό κάποιες φορές να δοκιμάζουμε να περνάμε από τη θεωρία στην πράξη, το «Δόντι» σε συνεργασία με την Κινηματογραφική Λέσχη Πάτρας ξεκινούν τον πρώτο κύκλο κινηματογραφικών σεμιναρίων, με στόχο να αποτελέσει την σφοδρή για μια μονιμότερη ανάλογη δραστηριότητα.

Από το μέσα Μαρτίου στο ξενοδοχείο «Βυζαντινό» η Λέσχη και το «Δ» σας καλούν να πάρετε μια γεύση από την ιστορία, τη θεωρία, το κίνημα, αλλά και την πρακτική του κινηματογράφου, να θυμηθείτε γνωστές ταινίες ή να γνωρίσετε άλλες, να συνομιλήσετε με ανθρώπους του χώρου και τελικά να...μπει για τα καλά μέσα σας το κινηματογραφικό μικρόβιο, όπως μπορεί καθένας να το έχει.

Το σεμινάριο απευθύνεται σε όλους, χωρίς να απαιτείται καμιά σχετική προϋπηρεσία, γνώση ή εξειδίκευση γύρω από το αντικείμενο. Αρκεί να σας αρέσει ο κινηματογράφος και να έχετε τη διάθεση να ακούσετε, να δείτε, να ρωτήσετε και —γιατί όχι;— να το... κάνετε όπως ο Μπέργκμαν!

Υπεύθυνος του σεμιναρίου είναι ο δημοσιογράφος και κριτικός κινηματογράφου Γιάννης Καραμπήτσος.

Τα βασικά θέματα του σεμιναρίου:

- Τι είναι ο κινηματογράφος; (Ο κινηματογράφος ως τέχνη και βιομηχανία, η ταινία ως έργο τέχνης και ως Μ.Μ.Ε.).
- Γνωριμία με την κινηματογραφική Αισθητική και Σημειωτική (Τι διαφοροποιεί το κινηματογράφο από τις υπόλοιπες τέχνες; Αισθητική του σκαδημικού κινηματογράφου, αισθητική του μοντέρνου κινηματογράφου).
- Προϊστορία του κινηματογράφου.
- Ιστορία των κινηματογραφικών ρευμάτων, σχολών και κινήσεων, αλλά και αναφορά στο έργο μεγάλων δημιουργών που συνέτειναν στην καθιέρωση του ως τέχνη (Μπουρλέσκ, Σκολή του Μπράιτον, Γκρίφιθ, Ρώσικη Πρωτοπορία- Αϊζεστάιν, Εξηρησιονισμός, Σουρεαλισμός, Ντανταϊσμός και Αντι-Γαρν, Γαλλικός Ποιητικός Ρεαλισμός-Ρενουάρ, Γουέλς, Ιταλικός Νεορεαλισμός, Nouvelle Vague, Free Cinema, Cinema Novo, Ιαπωνικός Κινηματογράφος, Κινηματογράφος χωρών πρώην υπαρκτού σοσιαλισμού [Πολωνία, Ουγγαρία, Τσεχία, Ρωσία- Αντρέι Ταρκόφσκι], Κινηματογράφος Χωρών Γκίτσο Κόσμου, Νέος Γερμανικός Κινηματογράφος, Ιταλικός Κινηματογράφος, Νέος Αγγλικός Κινηματογράφος, Νέος Γαλλικός Κινηματογράφος, Ασιατικός Κινηματογράφος, Δόγμα-Τρίερ, Ιρανικός

Κινηματογράφος κ.ά.).

- Μοντάζ, Το ιδίωμα στοιχείο της κινηματογραφικής γλώσσας, σύντομη εξιστόρηση των βασικών σταθμών του μοντάζ.
- Αναφορά στον Πειραματικό Κινηματογράφο.
- Σύντομη ιστορία του ελληνικού κινηματογράφου.
- Θεωρητικοί του κινηματογράφου.
- Εισαγωγή στη Γλώσσα του Κινηματογράφου - Εκφραστικά Μέσα του Κινηματογράφου.
- (Κινηματογραφικός χρόνος - Χωρικές και χρονικές ελλείψεις* Τι είναι σκηνή και Σεκάνς- Είδη πλάνων και αισθητική ερμηνεία τους- Θέσεις και κινήσεις της μηχανής λήψης και αισθητική ερμηνεία τους).
- Σύντομη γνωριμία με τα βασικά θέματα της Κινηματογραφικής τεχνικής (Μηχανή λήψης και προβολής, Είδη Φιλμ και Φακών, Κινηματογραφικό Συνεργείο).
- Εισαγωγή στις έννοιες σεναρίου και σκηνοθεσίας.
- Προοπτικές του σύγχρονου κινηματογράφου.
- Κινηματογράφος και Νέες Τεχνολογίες - Γνωριμία με το Ψηφιακό Βίντεο.

Το σεμινάριο θα συνοδεύεται από την προβολή σε προτζέκτορα αποσπασμάτων από αντιπροσωπευτικές ταινίες, ενώ το υλικό των παρουσιάσεων θα δοθεί σε μορφή DVD στους συμμετέχοντες.

Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να αναζητήσετε:

- * Στα γραφεία του «Δ»: τηλ. 2610 323060
- * Στις ηλεκτρονικές σελίδες www.todonti.gr/movies και www.cinelesxipatras.gr
- * Στις ανά Πέμπτη προβολές της Κινηματογραφικής Λέσχης Πάτρας στο «Village - Πάνθεον».

Το κόστος συμμετοχής του σεμιναρίου είναι 100 €. Προβλέπεται έκπτωση 20% (80 €) για τους συνδρομητές του περιοδικού «ΤΟ ΔΟΝΤΙ», τα μέλη της Κινηματογραφικής Λέσχης Πάτρας και τα μέλη θεατρικών ομάδων ή πολιτιστικών σωματείων.

Ο Γιάννης Καραμπήτσος είναι κριτικός κινηματογράφου και υπεύθυνος τα κινηματογραφικά σεμινάρια που διοργανώνονται από την Ένωση Τεχνικών Ελληνικού Κινηματογράφου και Τηλεόρασης - Οπτικοακουστικού Τομέα, καθώς και το Μικρό Πολυτεχνείο.

Είναι πτυχιούχος σκηνοθεσίας σχολής κινηματογράφου και τηλεόρασης «Λυκούργος Σταυράκος», υπήρξε εκδότης - διευθυντής των περιοδικών «Camera Stylo» (2001 - 2003) και «Καθρέφτης του κινηματογράφου» (1999 - 2001) - Αρθρογραφεί στα κινηματογραφικά περιοδικά Κίνο (κριτικές ταινιών και DVD, συνεντεύξεις), Camera Professional (κείμενα για την αισθητική του κινηματογράφου, παρουσίαση DVD, συνεντεύξεις, κείμενα για τη ψηφιακή τεχνολογία, παρουσιάσεις μηχανημάτων), στα πολιτιστικά έντυπα ΟΣ 1 (κριτικές, συνεντεύξεις), Το δόντι (κριτικές), Μονογράφοι (κείμενα για την αισθητική του κινηματογράφου) και στο Photonet Professional (για τεχνικά θέματα).

Συνδρομές

Γραφεία: χώρο συνδρομές, κερτίσις ένα τεύχος δωρό και το «δόντι» το έρχεται στο χώρο της επιλογής σας. Το 11 τεύχη μόνο με € 40 • Συμμετοχικά προνόμια και εκπτώσεις • Ειδικές προσφορές για τους επωνυμολογούς

Όνομα / Επώνυμο

Οδός Αριθμός

Πόλη Τ.Κ.

Τηλ. οικίας Fax Email

Επίπλεγμα Τηλ. εργασίας

ΑΦΜ (*) ΔΟΥ (*)

Επιθυμώ τα στοιχεία μου να διατίθενται για διαφημιστικούς σκοπούς σε συνεργαζόμενους φορείς
 (*) Σε περίπτωση που θέλετε να σας αποσταλεί τιμολόγιο.

ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΕΩΣΗΣ

- Με κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό
- ALPHA Τράπεζα Εθνική Τράπεζα
- 532-002101-080131 225/949938-53
- Μετρητοίς: Κανακάρη 236Α & Γενναδίου, Πάτρα
- Στο χώρο σας εντός τριών εργάσιμων ημερών από την ειδοποίησή μας. Η διανομή γίνεται με υπηρεσία courier, συμπεριλαμβανομένης επιβεβαίωσης παράδοσης και ειδοποίηση σε περίπτωση απουσίας. Στο εξωτερικό η υποστολή γίνεται με το ΕΛΤΑ. Υπάρχει η δυνατότητα αποστολής με επιπλέον € 20 κατ' έτος.

ΕΙΔΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

[Συμπληρώστε το αντίστοιχο τετράγωνο]

- Αηλή / Ελλάδα € 40 Οργανισμοί, Σχολεία, Βιβλιοθήκες € 60 ΝΠΔΔ - Α.Ε. € 80
- Ευρώπη - Τουρκία € 70 Λοιπές χώρες € 100

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Αίτηση συνδρομής που φτάνει στα γραφεία μας μέχρι τις 30 κάθε μήνα, ξεκινά με το τεύχος του επόμενου μήνα. Η εξόφληση κάθε συνδρομής πρέπει να γίνεται το αργότερο εντός διμήνου από την αποστολή της αίτησης, διαφορετικά η συνδρομή διακόπτεται αυτοδίκαια.

Τηλεφωνικές αιτήσεις συνδρομών γίνονται δεκτές, όμως ως ημερομηνία έναρξης της συνδρομής θεωρείται η ημερομηνία καταβολής του αντίστοιχου χρηματικού ποσού.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία περί προστασίας του καταναλωτή, δικαιούστε εντός δέκα ημερών από την παράδοση του 1ου τεύχους να υπαναχωρήσετε. Σε περίπτωση που έχει παρέλθει αυτό, αλλά επιθυμείτε να ακυρώσετε τη συνδρομή σας, επιστρέφουμε τα υπόλοιπα χρήματα ενός μηνός.

Το περιοδικό παραδίδεται με υπογραφή μέσω εταιρείας courier στο μεγαλύτερο μέρος της Ελλάδας. Στις περιοχές που δεν καλύπτει η εταιρεία courier, η παράδοση του περιοδικού γίνεται μέσω ΕΛΤΑ.

Παλαιότερα τεύχη διατίθενται από τα γραφεία μας, Κανακάρη 236Α & Γενναδίου, Δευτέρα - Παρασκευή 12.00 - 16.00, τηλ. 2610 323060. Αντικαταστάσεις κακέκτυπων τευχών δεχόμαστε μέσα σε διάστημα δύο μηνών από την παραλαβή τους και εφόσον έχει προηγηθεί η επιστροφή τους στα γραφεία μας.

Όπως είναι γνωστό, τα στοιχεία κάθε συνδρομητή τηρούνται υπό απόλυτη εχεμύθεια στα αρχεία του περιοδικού. Εάν δεν επιθυμείτε να ενημερώνεστε για άλλα έντυπα ή και προσφορές του περιοδικού «ΤΟ ΔΟΝΤΙ» ή συνεργαζόμενων φορέων και εταιρειών, σημειώστε με Χ το αντίστοιχο τετράγωνο στο τέλος της αίτησής σας.

Η συνδρομή ανανεώνεται αυτόματα αν δεν υπάρχει σχετική ειδοποίηση εντός ενός μήνα από τη λήξη της.

Υπογράψτε τώρα με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

Συμπληρώστε και επιστρέψτε μας το κουπόνι μέσω FAX στο 2610 323060 ή ταχυδρομικά στη διεύθυνση: Εθνική 236Α & Γενναδίου, 26222, Πάτρα. • Ελάτε οι ίδιοι στο γραφείο μας. • Στείλτε μας email στο info@todonti.gr. • Μπορείτε επίσης να μας δώσετε τα στοιχεία σας τηλεφωνικά στο 2610 323060.

Τα δώρα για τους συνδρομητές

Δωρεάν

στο χώρο σας το βιβλίο που εκδίδονται από το «Δ»

Δωρεάν

είσοδος στις εκδηλώσεις που διοργανώνει το περιοδικό

Έκπτωση 15%

στις κατοχωρήσεις στο «Δ» [για τις εταιρικές επιχειρήσεις]

Έξι χρόνια γεμάτα ζωή!

Αναζητάτε τεύχη από την πρώτη περίοδο του περιοδικού. Στείλτε μας email στο info@todonti.gr, τηλεφωνήστε στο 2610 323060 ή περάστε από τα γραφεία μας καθημερινά (Δευτέρα - Παρασκευή 12.00 - 16.00). Τα τεύχη 1, 3, 5, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, και 25 έχουν εξαντληθεί.

Από τη ραψωδία στο ραπ

συνέντευξη στον
Παναγιώτη Αντ. Ανδριόπουλο

Φωτογραφίες:
Έιφρη Αλεξάνδρου

Την γνωρίσαμε ως Νάστενκα στις «Λευκές Νύχτες» του Ντοστογιέφσκι και ως Μαργαρίτα στον «Φάουστ», δύο παραγωγές του ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας. Τώρα τραγουδάει Μαρία Πολυδούρη σε ρυθμούς... μπλουζ και Όμηρο σε ρυθμούς... ραπ! Η Φένια Παπαδόδημα, ως ηθοποιός και μουσικός, προτείνει μια τελείως διαφορετική ανάγνωση των «κλασικών», που αγγίζει, όμως την ουσία του λόγου: αρχαιοελληνικού και σύγχρονου.

Κυρία Παπαδόδημα, για δεύτερη χρονιά παρουσιάζεται στο Εθνικό θέατρο η πρωτότυπη παράσταση «Αυτό που δεν τελειώνει» η οποία αναφέρεται στην ελληνική ποίηση του 20ου αιώνα. Εκεί έχετε ένα «τριπλό ρόλο». Θα μας πείτε για την ιδιότητα αυτή επί σκηνής παρουσία σας;

Η παράσταση παρουσιάζει δραματοποιημένη ποίηση του 20ου αιώνα. Την έχει σκηνοθετήσει ο Στάθης Λιβραθινός και τη μουσική υπογράφει ο Νίκος Πλάτανος. Υποδύομαι, θα λέγαμε, τρεις Ελληνίδες ποιήτριες: την Μαρία Πολυδούρη, την Κατερίνα Γάγου και την Ελευθερία Σαπουντζή. Η προσέγγιση του ποιήματος της Πολυδούρη «Δεν τραγουδώ παρά γιατί μ' αγάπησες» αποτελεί για μένα ευτυχή συνάντηση με την ποιήτρια. Γίνεται μ' ένα τρόπο που παραπέμπει στο μπλουζ, άρα ενέχει τον αυτοσχεδισμό, καθώς εναλλάσσονται αφήγηση και μελωδία. Η μουσική είναι ζωντανή (ηλεκτρική κιθάρα και πιάνο) και ο συνθέτης του τραγουδιού Άρης Τρουπάκης είναι και ηθοποιός οπότε στήσαμε μαζί μια διαφορετική ερμηνεία.

Έχουμε συνηθίσει η μελοποιημένη Πολυδούρη να παραπέμπει σε εποχή ρετρό. Δεν είναι αυθαίρετη μια μπλουζ εκδοχή της ποίησής της;

Η Πολυδούρη δεν ανήκε ούτε στον κοσμοπολίτικο καθωσπρεπισμό της εποχής της ούτε είχε σχέση με το λαϊκό, όπως διαμορφωνόταν τότε. Ήταν πολύ προχωρημένη για την εποχή και σίγουρα ήταν γνώστης των μουσικών ρευμάτων. Άλλωστε τραγουδούσε και η ίδια και είχε σχέση με ρίζες μπλουζ. Η προσέγγισή μας είναι ίσως ασυνήθιστη, ξενίζει, αλλά, νομίζω, δεν είναι ανέρεστη.

Αυτόν τον καιρό ανεβάζετε στο θέατρο «Φούρνος» μια άλλη «αιρετική» μουσική παράσταση, βασισμένη στη «Νέκυια», στη γνωστή μετάφραση του Δημήτρη Μαρωνίτη. Εδώ αφηγείστε μουσικά Όμηρο χρησιμοποιώντας αφρικάνικη μουσική! Πραγματικά, εξαιρετικά απίθανη μίξις...

Η μουσική αφήγηση που ήταν αποκλειστική υπόθεση των ραψωδών στην αρχαιότητα, διασώζεται σήμερα μόνο στην Αφρική από τους αφρικανούς παραμυθάδες griots. Αυτοί είναι σχεδόν ημίθεοι, οι οποίοι μεταφέρουν την ιστορία των

γενεών μέσα από την προφορική παράδοση, με τη συνοδεία της αφρικανικής άρπας cora. Με αυτόν τον τρόπο μεταφέρεται η ιστορία των λαών αυτών. Πρόκειται για λόγο έμμετρο, όπως και στην Οδύσσεια. Εκεί έχουμε δοκτυλικό εξάμετρο. Στην Αφρική τα 6/8 των griots είναι ομοιοσυστακτικό το ίδιο, αρκεί ο λόγος να τοποθετηθεί σε μια διαφορετική ταχύτητα. Στον δυτικό πολιτισμό —στην προκειμένη περίπτωση έχει επικρατήσει η γερμανική αντίληψη— κυριαρχεί η άποψη ότι ο λόγος της ραψωδίας ήταν αργός και στομφώδης. Δηλαδή το δοκτυλικό εξάμετρο «μεταφράστηκε» σε κάτι βαρετό. Έτσι όμως δεν μπορεί να ακούσει κανείς ραψωδία και σκεφθείτε ότι οι αρχαίοι σε μια βραδιά έλεγαν τρεις ραψωδίες!

Προτείνετε, λοιπόν, λόγο, ρυθμό και μελωδία σε μια αρμονική συνύπαρξη για την απόδοση της ραψωδίας.

Ο ίδιος ο Όμηρος δίνει την απάντηση, όταν βάζει τον Αλκίνοο να λέει στον Φήμιο: «ξέρεις να ιστορείς σαν αοιδός με άρτια γνώση». Η ιστορία είναι καθαρά ρυθμική και μουσική δουλειά. Ο ραψωδός ήταν πιο κοντά στον μουσικό παρά

στον ηθοποιό. Σήμερα προσεγγίζουν τα κείμενα αυτά κυρίως οι ηθοποιοί, δυστυχώς, και τα αντιμετωπίζουν με τρόπο ψυχολογικό, που δεν έχει σχέση με την τέχνη του αοιδού. Ρυθμός και μουσική γεννάει τη συγκίνηση και αυτή είναι η ιδιαιτερότητα των αρχαίων Ελλήνων. Στα αρχαία η γραμμοτική ήταν άμεσα συνδεδεμένη με τη μουσική, ενώ στα λατινικά η δομή έχει να κάνει με τα μαθηματικά. Δεν μου είχε περάσει από το μυαλό το μεγαλείο αυτό! Οι ίδιες οι λέξεις έχουν ρυθμό και μουσικότητα μέσα τους, αρκεί να το ανακαλύψεις αυτό. Άρα όλη αυτή η υπόθεση δεν είναι θέατρο, είναι μουσική.

Χρησιμοποιείτε την αφρικανική ραπ γιατί νομίζετε ότι είναι πιο κοντά στην αρχαιοελληνική αντίληψη για τη μουσική αφήγηση; Ο Η. Ειδενεϊν λέει ότι το ραπ θα μπορούσε να είναι μια συντόμευση του «ραψωδία» και να αποτελεί τη συνέχεια της σύνθεσης λέξης, μέλους και ρυθμού.

Οι griots διηγούμενοι την ιστορία των προγόνων ηγαίνουν από το λόγο στο τραγούδι, δηλαδή η αφήγηση περιέχει εναλλαγή ρυθμών. Ρυθμός και μουσικότητα καθοδηγούν τη συγκίνηση. Στην παράσταση που ανεβάζουμε υπάρχει αναφορά στη ραπ. Πρέπει εδώ να εξηγήσω πώς προκύπτει.

Στη Σενεγάλη όταν κάποιος άνθρωπος έχει ψυχική αρρώστια με συνέπεια την κοινωνική του απομόνωση, η οικογένειά του ή ο ίδιος, αποφασίζει την θεραπεία του με ένα παράδοξο για μας όσο και πολυδάπανο τρόπο: Γίνονται για τον ασθενή θεραπευτικές τελετές για μία εβδομάδα, μέσα από τις οποίες αυτός ορκίζεται να επικοινωνήσει με τους προγόνους — με τα πνεύματα των προγόνων. Πρόκειται για μια διαδικασία εκδήλωσης της φωνής των προγόνων, στην οποία συμμετέχει και το σώμα. Το πνεύμα που εκδηλώνεται, εκφράζεται μέσα από τα σώματα των ανθρώπων για να εξισορροπήσει τη θέση του ατόμου στην κοινωνία, κι αυτό είναι ραπ.

Άρα και griots βρίσκονται σε άμεση σχέση και η μέθοδος θεραπείας των ανθρώπων είναι η αφήγηση της ιστορίας. Εκκλησιαστικό!

Ακριβώς. Τίποτα εδώ δεν είναι τυχαίο. Τίποτα δεν είναι στα χέρια κάποιου ακαδημαϊκού, εγκεφαλικού ερευνητή, ο οποίος αποφασίζεται για πράγματα που υπερβαίνουν τους ανθρώπους. Αυτό θέλω να βροντοφωνάσω με την παράστασή μου. Ότι όλα αυτά δεν έχουν καμία σχέση με τη δυτική διανοητική αντίληψη των πραγμάτων.

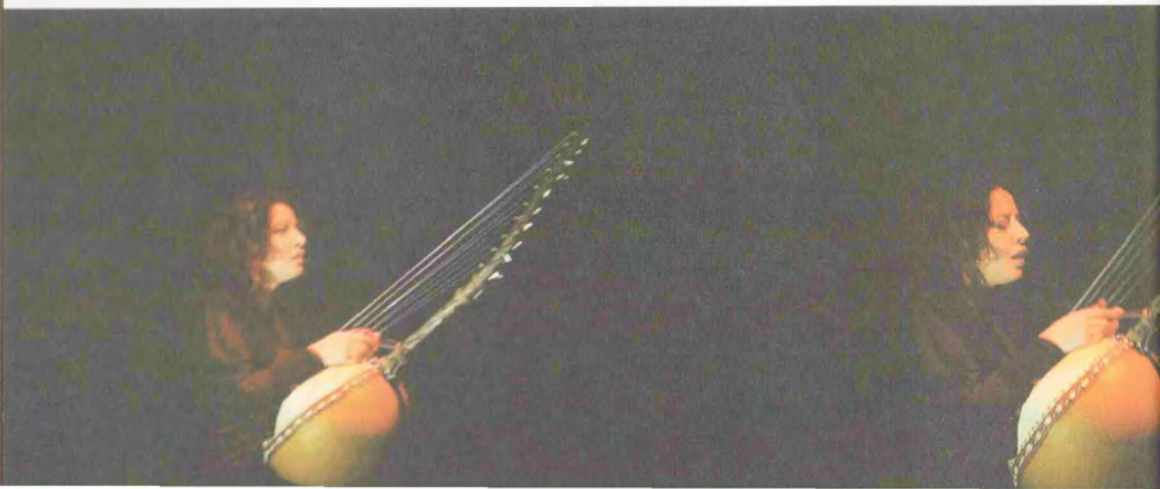
Το λέτε αυτό και οι που σπουδάσατε στο Παρίσι και εκεί ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή

με την αφρικανική παράδοση... Αυτό το είδος θεάτρου, της μουσικής αφήγησης, δεν το εισήγαγε στην Ευρώπη ο μεγάλος Πήτερ Μπρούκ;

Αυτός μας έχει εμπνεύσει! Έφερε στην Ευρώπη ανθρώπους από όλα τα μέρη της γης, προσπαθώντας να διασώσει την εποχή μας με μεγάλες παροδόσεις, στον αντίποδα του ψυχρού, κοπιταλιστικού κόσμου. Και μας εκλήθησε η σεμνότητα που τον διακρίνει ενώ κάνει τόσο σπουδαία πράγματα!

Το θέμα της «Νέκυιας» είναι το ταξίδι του Οδυσσέα και των συντρόφων του στον Άδη. Δεν νιώθετε βάρος που επιλέγετε να διαχειριστείτε το θέμα της καθόδου στον Άδη;

Αυτή η κάθοδος συνδέεται, κυρίως, με την κατάθεση στο υποσυνείδητο του καθενός από μας. Δεν πρόκειται για τον βιολογικό θάνατο, αλλά για πνευματικό, θα λέγαμε, θάνατο που αφορά στην συνειδησιακή κατάσταση του ανθρώπου. Είναι ένα είδος ψυχανάλυσης που συνδέεται άμεσα με τους ζώντες και τεθνεώτες, με όλα τα όντα που μας αφορούν.

Ακόμα και Πειρατικό Μίκυ Μάους υπήρχε!

Δεύτερος αιώνας

για τους χάρτινους ήρωες στην Ελλάδα

Η τέχνη της σφήγησης μέσα από εικόνες, είναι μια αρκετά παλιά υπόθεση για την Ελλάδα, που ξεπερνάει τα εκατό χρόνια, καθώς τα πρώτα δείγματα εμφανίστηκαν στις αρχές του 20ού αιώνα.

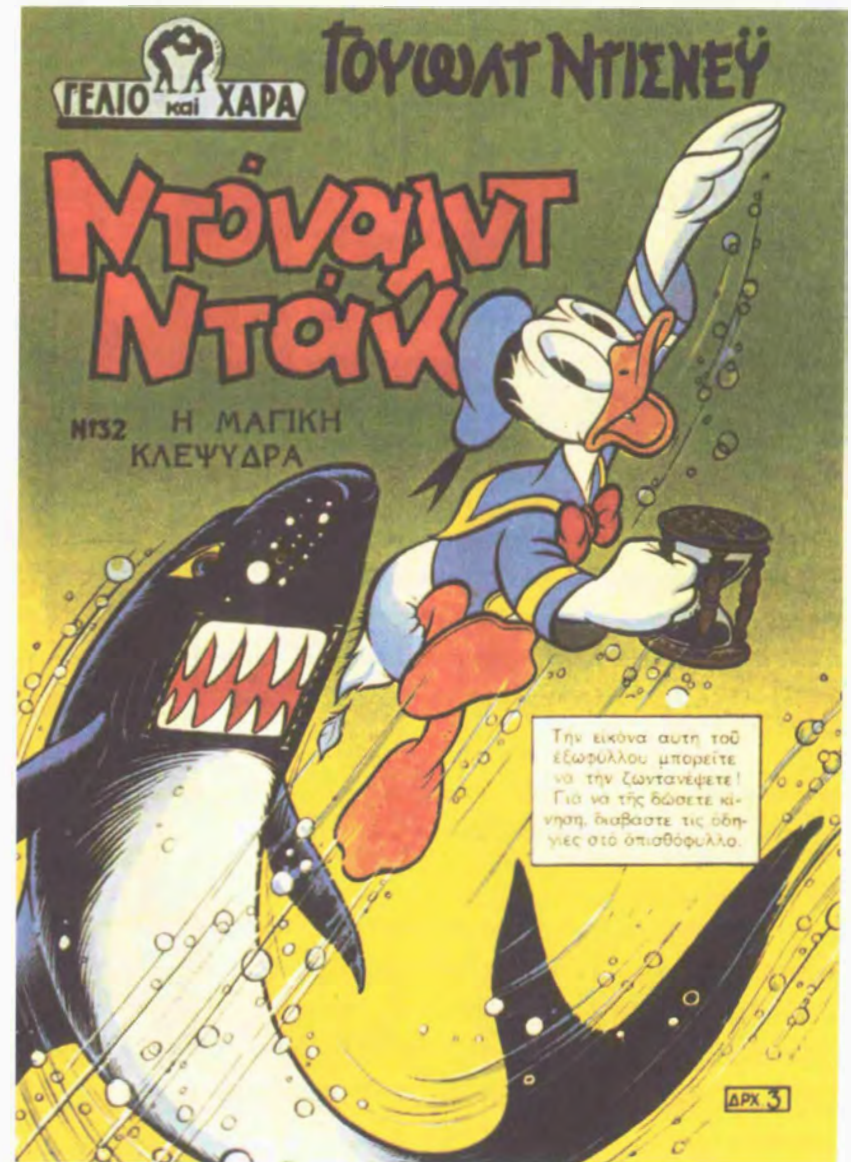
Βέβαια, δεν θα υπολογίσουμε τις απεικονίσεις των αρχαίων αγγείων, των εικονογραφημένων κωδίκων και των τοιχογραφιών που με παράθεση εικόνων και κειμένων αφηγούνται ιστορίες πηγίζοντας βαθιά μέσα στο χρόνο, καθώς όλ' αυτά μόνο σαν πρόδρομοι των κόμικς - «εικονογραφημάτων» όπως, επί το ελληνικότερον, τα αποκαλεί ο Πέτρος Μαρτινίδης - μπορούν να θεωρηθούν.

Μια από τις πρώτες εκδόσεις στη χώρα μας είναι το «Ημερολόγιο του Σκόκου» (1904), του Σταμάτη Σταματίου (Σταμ - Σταμ), το οποίο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σαν πρώιμο ελληνικό κόμικ. Ακολούθησαν δημιουργοί όπως ο Γκειβέλης που ασχολήθηκε με πολιτική και κοινωνική σάτιρα και πολλοί άλλοι που δημοσίευσαν σε διάφορα φυλλάδια της εποχής όπως «Ο Γάτος»

του Ξενοκρόντια Αργ. Παπαευθυμίου

και άλλες εφημερίδες. Αυτά ξεχώρισαν σαν πολιτικό κόμικς και γελοιογραφίες που προορίζονταν για ενήλικες σε σχέση με αυτά που προορίζονταν για παιδιά, όπου κυριαρχούσαν μυθολογικά και ιστορικά θέματα παιδαγωγικού χαρακτήρα και δημοσιεύονταν στη «Διάλωση των Παίδων» και στο «Ελληνόπουλο».

Ήδη από τη δεκαετία του '30 πολλά λαϊκά έντυπα φιλοξενούν μονοσέλιδες εικονογραφημένες ιστορίες με σημαντικότερο το «Περιοδικό μας» που εμφανίστηκε το '39 με μονοσέλιδα κόμικς, γελοιογραφίες και σατιρικά κείμενα. Την ίδια δεκαετία έχουμε την εμφάνιση ενός φυλλάδιου με πολιτικό και σατιρικό περιεχόμενο που ονομαζόταν Μίκυ Μάους (1931 - 32) που όμως μόνο στο όνομα είχε σχέση με το αντίστοιχο αμερικάνικο περιοδικό και ήρωα. Γύρω στα 1952 έχουμε την εμφάνιση του πρώτου περιοδικού, εξ' ολοκλήρου εικονογραφημένου, τον «Υπεράνθρωπο» από τις «Γενικές Εκδοτικές Επιχειρήσεις», με ολοσέλιδα κόμικς γραμμένα και ζωγραφισμένα από Έλληνες.

Η δεκαετία του '50 είναι η εποχή που αρχίζει η ακμή των κόμικς και μεγάλες ώθησε έδωσαν οι εκδόσεις «Ατλαντίς» του Πεκλιβανιόν που εξασφάλισαν το copyright από την Αμερική για την κυκλοφορία της σειράς των «Κλασικών Εικονογραφημένων» από το 1952. Αρχικά, οι ιστορίες που εκδίδονταν ήταν μεταφράσεις των αμερικανικών εκδόσεων με θέμα από την παγκόσμια λογοτεχνία, αλλά από το 1953 άρχισαν να κυκλοφορούν ιστορίες με ελληνικά θέματα (Ο Θησέας και ο Μινώταυρος, ο Μεγαλέξανδρος, Κολοκοτρώνης, κ.λπ.) γραμμένες από Έλληνες κειμενογράφους (Β. Ρώτας, Σοφία Μαυροϊδή - Παπαδάκη κ.λπ.) και εικονογραφημένες από Έλληνες ζωγράφους (Μέντης Μποτατζόγλου, Γραμματόπουλος, Βαλασαμάκης, Ζήσης, κ.λπ.).

Ο ίδιος εκδότης φέρνει στην Ελλάδα τους ήρωες των μεγάλων αμερικανικών ατούντιο (Disney, Warner, M.G.M.) και τα ελληνόπουλα γνωρίζουν τον Μίκυ, τον Ντόναλντ, τον Μπαγκς Μπάνυ και άλλους μέσα από τη σειρά «Γέλιο και χαρά», ενώ από το 1966 έχουμε την κυκλοφορία του Μίκυ Μάους από τον Τερζόπουλο, το μακροβιότερο περιοδικό του χώρου, το οποίο το Νοέμβριο του 2004 συμπλήρωσε τα 2000 τεύχη.

Ήρωες της λογοτεχνίας όπως ο Ταρζάν του Έντγκαρ Ράις Μπάρουζ, μετά την κινηματογραφική του καριέρα, έκανε την εμφάνισή του και στο κόμικς φτάνοντας και στο ελληνικό κοινό. Ο Δημήτρης Περάτζης κυκλοφόρησε εικοσιδύο τεύχη του «Περιπέτειες στη ζούγκλα - Ταρζάν» μία προσπάθεια που συνεχίστηκε αργότερα ο Μιχάλης Πριονίτης.

Ο Νίκος Ρούτσος εξελλήνισε αυτόν τον ήρωα με την κυκλοφορία του «Γκισούρ Ταρζάν» για να ακολουθήσουν μιμητές του όπως ο Πύρρος Μοκρής με τον «Γκρέκο Ταρζάν» (εκδόσεις «Άγκυρα») και ο Ανεμοδουράς με το ψευδώνυμο Θάνος Αοτρίτης.

Θα ακολουθήσει μια ιδιότροπη και πρωτοπόρη για την εποχή της προσπάθεια, που όμως πνίγηκε σύντομα από τη βλοκώδη στενομουλιά της Ελληνικής κοινωνίας εκείνης της εποχής: η έκδοση του περιοδικού «Τομ - Τομ» από τον Θέμο Ανδρέοπουλο, με ιστορίες περιπετειώδεις, των οποίων το στήσιμο και το κισέ δεν είχαν να ζηλέψουν και πολλά από αντίστοιχο αμερικανικό.

Το 1953 εμφανίζεται ο «Μικρός Ήρωας» από τον Στέλιο Ανεμοδουρά, σε εικονογραφική του Βύρωνα Απόσσαγλου και αποτέλεσε μια ανθρώπινη και ελληνική απάντηση στους αμερικανικούς υπερήρωες, καθώς η συνταγή που συνδύαζε τον ηρωισμό με το χιούμορ έδωσε θρυλικές δισοστάσεις και οξυπρόσθετη μακροβιότητα στην έκδοση.

Ένας άλλος ποροδοσιακός ήρωας, ο Καρογκιόλης, μεταφέρθηκε στις σελίδες εικονογραφημένων εκδόσεων που βγήκαν από τα χέρια του Νίκου Ρούτσου και του Βύρωνα Απόσσαγλου και κείμενα γνωστών κορογκιοζοποιτών όπως οι Μόλλας, Μ. Ξάνθος, Θ. Μίμαρος, Δ. Ρούλιος, Ε. Σπαθάρης και πολλοί άλλοι.

Στο τέλος της δεκαετίας του '60 εμφανίζονται τα πρώτα περιοδικά με κόμικς της Γαλλοβελγικής σχολής «Αστερίξ» και «Τεν - Τεν» με ιστορίες των αντίστοιχων ηρώων αλλά και άλλων, πολύ δημοφιλών στην Ευρώπη της εποχής εκείνης. Εκδότες τους οι Κ. Σπανός και ο Ψαρόπουλος. Το τελευταίο χρόνο οι ιστορίες τους εκδίδονται με πιο φροντισμένη μορφή αποκλειστικά από τις εκδόσεις «Μαμούθ».

Την πρώτη όμως, έστω και κομψοτερημένα, σοβαρή προσπάθεια για ένα περιοδικό για ενήλικο κοινό, έχουμε τον Μάιο του 1978 με την κυκλοφορία του πρώτου τεύχους της «Κολούμπρας», όπου για πρώτη φορά παρουσιάζονται ιστορίες κοτοξισμένων στην Ευρώπη αχεδιστών όπως οι Στεφαν, Μυνοζ, Βρετσια, κ. ο. Μετά από δεκαέξι τεύχη η «Κολούμπρα» έκλεισε (είναι δυστυχώς η τύχη των πρωτοπόρων!) έχοντας όμως διαμορφώσει και προετοιμάσει ένα μικρό ορχικό κοινό, που ενδίοφέρνηκε για αυτήν την τέχνη και δημιούργησε τις προϋποθέσεις για νέες προσπάθειες, σαν αυτή του «Σκοθριού» το 1980 που πρωτοπορούσε κόμικς Ελλήνων αχεδιστών και αργότερα του «Μαμούθ Comics» το οποίο επιβίωσε για 15 τεύχη για να κλείσει και αυτό με τη σειρά του και να εξελιχθεί σε σημερινό εκδοτικό οίκο που προσφέρει πολλά λευκώματα με δημιουργίες μεγάλων αχεδιστών.

Μια άλλη βροχούβιο εκδοτική προσπάθεια ήταν

της «Πράσινης Γάτας» που ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 1981 και σταμάτησε μετά από έξι τεύχη αφού πρόφτασε να παρουσιάσει την ιστορία και τις σπαράξεις των κόμικς μέσα από άρθρο, αλλά και αντεργκράουντ αχεδιστές όπως ο Robert Crumb. Το Φεβρουάριο του 1981 κυκλοφορεί το πρώτο τεύχος της «Βαβέλ» που έμελλε να καθορίσει την εξέλιξη των κόμικς στην χώρα μας, καταφέροντας να γίνει ένα περιοδικό ευρωπαϊκού επιπέδου και να κυκλοφορεί, παρ' όλες τις οντισοότητες (η νεοελληνική στενομουλιά που είπαμε προηγουμένως) εδώ και εικοσιτρία χρόνια.

Αργότερα, το 1984 κάποια μέλη της εκδοτικής ομάδας της «Βαβέλ» αποχώρισαν, εκδίδοντας το «Παραπέντε» και το «Μικρό Παροπέντε», ενώ στη συνέχεια επιχειρήσαν και μια πιο ποιοτική αλλά βροχούβιο προσπάθεια με την «Επόμενη

■ **Μέρα»,** όπου δόθηκε περισσότερο βάρος στην επιστημονική φαντασία. Παράλληλα εμφανίζονται οι «Αγροτικές Συνεταιριστικές Εκδόσεις» που θα κυκλοφορήσουν τις κωμωδίες του Αριοτοφάνη σε σχέδια του Γ. Ακοκαλίου και κείμενα Τ. Αποστολίου.

Σήμερα έχουμε τις εκδοτικές απόπειρες και άλλων οίκων όπως οι «Κώμος», «Futura» και μερικοί άλλοι που κυρίως εκδίδουν λευκώματα, ενώ δεν λείπουν και προσπάθειες από παρέες με αρκετό κέφι όπως πρόσφατα αυτή του «Σηλατς» στην Πάτρα, που προσπαθούν με το δικό τους τρόπο να πετάξουν ένα πετραδάκι στην βιτρίνα της νεοελληνικής σοβαροφάνειας.

Πηγές - Βιβλιογραφία

- Περιοδικό Βαβέλ
- Περιοδικό Παραπέντε
- «Τα χάρτινα όνειρα των παιδικών μας χρόνων», Νίκος Ζωιόπουλος, Τεχνικές εκδόσεις Α. Ε.
- «Ελληνική Παραλογοτεχνία Κόμικς», Κυριάκος Δ. Κάσσης
- «Χάρτινοι Θρύλοι», Νίκου Πλατή - Άρη Μαλανδράκη, εκδόσεις Ars Longa
- «Κόμικς. Τέχνη και τεχνικές της εικονογράφησης», Πέτρος Μαρτινίδης, εκδόσεις Άσε.

μας ξεχωρίζουν γιατί ...
έχουμε ταυτότητα

iD>STUDIO
S P O T + P H O T O

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΑ SPOT | ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Γεροκωστοπούλου 5, Πάτρα 26221, Τ: 2610.221505, www.idstudio.gr info@idstudio.gr

«Η τηλεόραση είναι η πιο αισχρή δικτατορία»

Η πρώτη συνάντηση με τον Αλέξανδρο Μυράτ, για συνέντευξη στο «Δ» και πάλι, ήταν το φθινόπωρο του 1999. Διότι τότε τις τελευταίες του μέρες ως καλλιτεχνικός διευθυντής του Διεθνούς Φεστιβάλ Πάτρας (αφού ο Δήμος Πατρέων τον έκρινε... ανεπαρκή και τον αντικατέστησε κατόπιν κομματικών πιέσεων με τον Σταύρο Ξαρχάκο) και είχε μια διάθεση συναισθηματικού απολογισμού της σύντομης παραμονής του στην πόλη.

Μια στάκα του σε εκείνη τη συνέντευξη αλλά και ο αυθόρμητος τρόπος με τον οποίο έκρινε τα πράγματα στην Πάτρα, είχε δημιουργήσει αντιδράσεις. Έλεγε πως ένιωσε απίστευτα ξένος στην Πάτρα και πως κανείς δε τον πλησίασε στους έξι μήνες που έζησε στην πόλη, για μια απλή κοινωνική επαφή, πέρα από τις υποχρεώσεις του Φεστιβάλ.

Κάτι παραπάνω από πέντε χρόνια μετά, τον συναντώ, αρχές Φεβρουαρίου, στο κυλικείο του Μεγάρου Μουσικής.

«Κάθε πρωί που περνάω την είσοδο του Μεγάρου νομίζω

πως μπαίνω στην Ελβετία», θα μου πει λίγο μετά, κατά τη διάρκεια της συζήτησης. «Όμως μπορεί και η υπόλοιπη Ελλάδα να γίνει έτσι. Δεν είναι όπως παλιά που νιώθαμε όσος για όσα κάνουν οι ξένοι. Τώρα έχουμε τη γνώση, αρκεί να το αποφασίσουμε...».

Πιάνοντας το νήμα από εκεί που το είχαμε αφήσει την προηγούμενη φορά, του λέω ότι η προηγούμενη συνέντευξη στο «Δ» ήταν η μοναδική στη μέχρι τώρα ζωή του περιοδικού που δημιούργησε τόσες αντιδράσεις από τους αναγνώστες, κυρίως θετικές προς το πρόσωπο ενός ανθρώπου που προσπάθησε να αφήσει έργο, με μάλλον κακές συνθήκες και προϋποθέσεις. Αντί απάντησης, μου μεταφέρει ένα περιστατικό που έγινε πριν λίγο καιρό: «Μέσα στο λεωφορείο παρατηρώ έναν κύριο που με κοιτάζει επίμονα. Προκειμένου να μη φανώ αγενής τον ρωτώ μήπως τον γνωρίζω από κάπου. "Όχι

κύριε Μυράτ δε νομίζω ότι με γνωρίζετε. Θέλω μόνο να σας εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου για ό,τι κάνατε στην Πάτρα».

Η σλήθεισα είναι ότι πολλοί ήταν εκείνοι που θύμωσαν με την τότε Δημοτική Αρχή που έδιωξε τον Μυράτ, μετά από ένα κολοκαίρι που πήγε πολύ καλά καλλιτεχνικά και οξιοηρηέστοτο στον οικονομικό τομέα. *«Δεν πρόλαβα να κάνω κάτι στην Πάτρα. Ανελαβα το Φεβρουάριο, λίγους μήνες πριν την έναρξη του Φεστιβάλ, κάτι που ήταν μάλλον αποστολή αυτοκτονίας. Δύο μέρες πριν την έναρξη, δεν είχαμε καν τυπωμένο το πρόγραμμα των εκδηλώσεων. Το γεγονός ότι στο τέλος ο ιαολογιαμός ήταν θετικός κι ότι δεν έγινε κάτι που χάλασε την εικόνα του θεσμού, ήταν από μόνο του επιτυχία...».*

Η σχέση του Αλέξανδρου Μυράτ με τη διοίκηση ορχηστρών και καλλιτεχνικών θεσμών δε είναι φυσικά κοινούρια, γεγονός που φαίνεται να του έχει δημιουργήσει ανοσίο με τους εκπροσώπους Δήμων ή άλλων φορέων, μάλλον ξένων με τον πολιτισμό. *«Όλοι προσπαθούν να ανακαλύψουν το συγό του Κολόμβου. Διπύθυνα κάποτε μια ορχήστρα στη Γαλλία και προσπαθούσα επί επτά χρόνια το αυτονόητο πράγματα. Ο αντικαταστάτης μου, έφυγε μετά από ενόμιση χρόνο με τα ίδια ακριβώς προβλήματα. Τώρα η ορχήστρα λειτουργεί τέλεια, χρειάστηκε όμως να περάσει αυτή η δύσκολη περίοδος για να κατανοηθεί ότι ένας επαγγελματίας έχει συγκεκριμένες απαιτήσεις».*

Λιγότερη τέχνη και περισσότερη διοίκηση και πολιτική λοιπόν... Δεν ενοχλούν όλα αυτά έναν καλλιτέχνη; *«Όταν είσαι νέος σου αρέσει να σε προσέχουν και να ακούν τις οδηγίες που δίνεις σε διάφορα επίπεδα. Νομίζεις ότι όλα μπορείς να τα κάνεις. Μόνο που αυτό σου τρώει πολλή ενέργεια. Έρχεται λοιπόν κάποια στιγμή που καταλαβαίνεις ότι το επόμενο βήμα μετά από τις συνεχείς διοικητικές θέσεις είναι να κάνεις καθαρά πολιτική. Λες*

συνέντευξη στον
Ανδρέα Τσιλιρί

Υπάρχουν νέοι μάστροι

Μιλάμε για εκπαίδευση, αλλά αν πάρομε για παράδειγμα το επάγγελμα του Αλέξανδρου Μυράτ, θα δούμε ότι στην Ελλάδα δεν έχουμε ουσιαστικά τρόπο να απουδάσει κανείς. «Είναι αλήθεια. Δεν υπάρχει καμία σχολή για διευθυνα ορχήστρας, όπως δεν υπάρχει επίσης και καμία σοβαρή μουσική ακαδημία. Ξέρετε πόσοι νέοι έρχονται και μου ζποούν να απουδάσουν κάτι τέτοιο; Έχουμε βγάλει τον τελευταίο καιρό αρκετά νέονόματα Ελλήνων που διαπρέπουν σε όλο τον κόσμο. Ο Καρύδης είναι πλέον περιζήτητος στη Γερμανία, ο Γεωργίου κάνει μια μεγάλη καριέρα στη Βουδαπέστη, ο Βασίλης Χριστόπουλος ζει σε μια οπό τις ομορφότερες γερμανικές πόλεις στην Κωσταντζα, η Κωσταντζια Γουρζή εργάζεται στο Βερολίνο... Ας μην ξεχνάμε και το κύτταρο μεγάλων μάστρων που έχουμε στην Ελλάδα. Ο Δημήτρης Μητρόπουλος, ο Φων Κάραγιαν (Καραγιάννης, πρώτης γενιάς Έλληνας από την Κωσταντζα), ο Τοιλιμπιόδης, από την Κρήτη...

Λαιόν: "Είναι αυτό που θέλω να κάνω στη ζωή μου;". Όχι βέβαια...».

Η οχέον της τέχνης με την πολιτική και την οικονομική εξουσία είναι φυσικά πονάρχια... «Από την εποχή του Χάιντν και μετά, αυτοί που πλήρωναν πάντα αποφάσιζαν. Αν δείτε το συμβόλαιο του Χάιντν, θα δείτε ότι ήταν υποχρεωμένος να κάνει πρόβες καθημερινά, να παίζει το βράδυ και επιπλέον να είναι υπεύθυνος για την εικόνα των μουσικών της ορχήστρας, αν έχουν βάλει σωστά την περούκα τους και άλλα πολλά. Ένας επιστάτης υπηρετών, δηλαδή, που ήταν και ο ίδιος υπηρέτης... Δεν έχει ουσιαστικά τίποτα. Αν αυτός που πληρώνει είναι φωτισμένος και ζει τον πολιτισμό, τότε μπορεί να παραχθεί έργο. Αν όμως βλέπει τον πολιτισμό σαν μια χορεύτρια που τη χρειάζεται απλώς για να τη φλερτάρει σε μια γωνία, τότε δεν μπορεί να γίνει κάτι. Αυτό δεν είναι μόνο ελληνικό φαινόμενο...».

Κάθε περιοχή της χώρας πρέπει να έχει το δικό του επαγγελματικό μουσικό σύνολο. Τη γραμμή αυτή που ακολούθησαν χώρες όπως η Γαλλία της δεκαετίας του '60 και η Ισπανία μετά τη δικτατορία του Φράνκο, μπορεί να την ακολουθήσει η Ελλάδα; Πόσες ορχήστρες μπορεί να «ογκώσει» μια χώρα σαν τη δική μας; «Από τις αρχές της δεκαετίας του '90 που αναγνωρίστηκε επιτέλους το επάγγελμα του μουσικού ως ισότιμο με όλα τα άλλα, παρατηρήθηκε μια εντυπωσιακή άνοδος του επιπέδου των Ελλήνων μουσικών στην Ελλάδα. Νομίζω πως βρισκόμαστε στην κατάλληλη στιγμή για να δημιουργήσουμε περιφερειακά επαγγελματικά μουσικά σχήματα. Όταν η Ελλά-

δα βρίσκεται στις 35 πλουσιότερες χώρες του κόσμου, σφαλώς και μπορεί να συντηρήσει περισσότερες ορχήστρες. Χώρες μικρότερες όπως η Ολλανδία το Βέλγιο έχουν περισσότερες ορχήστρες σε αναλογία πληθυσμού. Χρειάζεται όμως εκπαίδευση...».

Θα λεί ο κόσμος στην περιφέρεια να ακούσει και να στηρίξει τοπικές ορχήστρες; Η εμπειρία της Κομεράτος είναι καθοριστική: «Ταξιδεύοντας σε όλη την Ελλάδα, παρατηρούμε ότι υπάρχει μια τεράστια περιέργεια και δίψα του κόσμου για μια άλλη μουσική. Και μη νομίσετε ότι τους καϊδέουμε τα αυτιά με εύκολα προγράμματα. Δεν πάμε εκεί για μια «καλή εκδρομή στην εξοχή, αλλά με ό,τι πιο άγριο έχουμε στο ρεπερτόριό μας. Και όμως ο κόσμος μας τραβάει από το μονί και μας ρωτά πότε θα ξαναπάμε...».

Μιλώντας για περιφερειακές ορχήστρες... Προσπαθώ να του εκμαιεύω κάποια πρώτη γνώση σχετικά με τη βεβαιότητα που υπάρχει στην Πάτρα ότι θα αναλάβει την Ορχήστρα Πατρών, έστω για το πρώτο διάστημα του 2006, προκειμένου η Ορχήστρα να ανταποκριθεί στις ανάγκες της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας. Φυσικά αρνείται, με δεδομένο ότι τίποτα δεν είναι οίγουρο. Όμως δεν αρνείται καθόλου να πει τη γνώμη του για την ίδια την Ορχήστρα. «Το επίπεδό της είναι εξαιρετικά υψηλό. Όταν με καλούν κάπου και υπάρχει πρόβλημα με την Καμεράτα, η Ορχήστρα Πατρών είναι πάντοτε η πρώτη μου επιλογή. Γιατί συμβεί να δίνουμε με την Ορχήστρα μια συναυλία και ο κόσμος να μην αντιλαμβάνεται καμία διαφορά, αλλά να μου μιλάει να άκουσε να παίζει η Καμεράτα. Από και πέρα δε γνωρίζω ούτε το ρεπερτόριό της τα τελευταία χρόνια, ούτε γιατί, όπως μου λέτε, δεν έχει αυξήσει τον αριθμό των θεστών της. Τελικά είναι και θέμα προκαταληψων. Έχουμε τόσο φαντασία στην Ελλάδα σε πολλά θέματα, όμως είμαστε σε πολλούς τομείς τόσο συντηρητικοί. Στη μουσική, για παράδειγμα, έχουμε το δίλημμα "Μπετόβεν ή Μουζαχάκι;" Σε να μην υπάρχουν τα ενδιάμεσα στάδια ή σε να μην έχει το κάθε είδος τις δικές του ώρες...».

Θέμα εκπαίδευσης συνεπώς... Κι εκεί αρχίζουν τα δύσκολα... «Πλανάται στη συζήτησή μας ένας εχθρός που δεν μπορούμε να τον αγνοήσουμε. Η τηλεόραση. Αυτή τη στιγμή είναι η πιο ισχυρή δικτατορία, είναι ο νούμερο ένα εχθρός! Δεν είναι θέμα των προσώπων ή του τι διακούν, αλλά της φύσης του μέσου. Έχω μιλήσει με ανθρώπους όπως ο Κοντομηνής και ο Κυριακού. Έχουν τεράστιο απόθεμα κουλτούρας. Οι σταθμοί, όμως, που κατέχουν είναι επιχειρήσεις και δεν κάνουν τίποτα άλλο από το να παράγουν σκουπίδια.

Εκεί που οι πολίτες μπορούν να αντιδράσουν, είναι στο σημείο που πληρώνουν και το οποίο πηγαίνει στην κρατική τηλεόραση. Από εκεί πρέπει να έχουμε τεράστιες απαιτήσεις, γιατί υπάρχουν τεράστιες δυνατότητες. Η κρατική τηλεόραση με τα εργαλεία που έχει, θα αποδειχθεί πολύ θετική. Αυτή τη στιγμή θα έπρεπε η ορχήστρα και η χορωδία της ΕΡΤ να είναι το κέντρο των εξελίξεων στη μουσική. Και όμως έχουν αφεντί στην τύχη τους... Γι' αυτό και λέω σε όσους ασχολούνται με την τηλεόραση να την αφήσουν μια και καλή. Είναι ένα εργαλείο σαπίλας. Ακόμα και η κριτική που γίνεται

στην τηλεόραση την τρέφει. Πρέπει όσοι άξιοι την υπηρετούν να την εγκαταλείψουν ώστε να σαπίσει και να καταστραφεί εντελώς, αφού όποια ασιγερπής δουλειά γίνεται κάνεται από το επίπεδο της προηγούμενης και της επόμενης. Αν κλείσουμε την τηλεόραση ο,τιδήποτε και να κάνουμε θα έχουμε κέρδος. Ακόμα κι ένα αβγό να βράσουμε, παράγουμε πολιτισμό».

Μόνο που ακόμα κι αυτοί που παρακολουθούν φανατικά τηλεόραση, γνωρίζουν ότι έχουν να κάνουν με ένα υποπροϊόν, δεν έχουν ψευδαισθήσεις... «Αυτό μοιάζει με το σύνδρομο των ανθρώπων που περνώντας στο δρόμο από ένα στύχημα, μένουν ακίνητοι και παρακολουθούν, αντί να βοηθήσουν. Αυτό, όμως, είναι νεκροφιλία... Έλεγε ο Γκο-

ντάρ ότι για να δω κινηματογράφο σηκώνω ψηλά το κεφάλι, ενώ για να δω τηλεόραση χαμηλώνω το βλέμμα. Η τηλεόραση παράνει τη λήθη, αντί νια τον κινηματογράφο που παράγει τη μνήμη».

Πώς, όμως, μπορεί να φταίει η τηλεόραση όταν καθημερινά δε βιώνουμε τον πολιτισμό; Ο Αλέξανδρος Μυράτ είναι —ευτυχώς— από τους ελάχιστους που δεν υποστηρίζουν δημόσια ότι μετά τους Ολυμπιακούς έχουμε τουλάχιστον μια πολιτισμένη πρωτεύουσα. «Όταν ζούμε στη χώρα που ανακάλυψε τη ριμοτομία και παρακολουθούμε την πρωτεύουσα της να μοιάζει σαν ένα μίγμα Καΐρου, Νέου Μεξικού και Βηρυτού -αν και η Βηρυτός είναι μετά τους βομβαρδισμούς πολύ ομορφότερη- πώς μπορούμε να στέλνουμε τα παιδιά στο σχολείο μέσα από ένα τόσο άθλιο σκηνικό; Ούτε τους Ολυμπιακούς δεν καταφέραμε να αξιοποιήσουμε, κάναμε μόνο μακιγιάζ. Η Αθήνα είναι σαν τις γυναίκες που συναντάμε το βράδυ πολύ όμορφες όταν είναι μακιγιαρισμένες και τις βλέπουμε το πρωί και τρομάζουμε...».

Άρα θα πρέπει να ξεχάσουμε και το λεγόμενο πολιτιστικό τουρισμό; «Το θέμα είναι ότι πλέον δεν υπάρχουν στην Ελλάδα τα τρία s, sex, sun and sea (σεξ, ήλιος και θάλασσα). Μπορούν να τα βρουν και αλλού. Στην Αίγυπτο, στην Τουρκία, στη Γιουγκοσλαβία... Η δική μας επιλογή θα πρέπει να είναι η στροφή σε πιο επιστημονικούς τρόπους προσέλκυσης τουρισμού, αρκεί πρώτα να φροντίσουμε την ανάπτυξή μας με σεβασμό στην περιβαλλοντική προστασία. Η ανάπτυξη μπορεί να γίνει με σεβασμό στο περιβάλλον. Απλώς κοστίζει λίγο παραπάνω. Μακροπρόθεσμα όμως δεν κοστίζει τίποτα...».

Καρναβάλι 2005

Εν αρχή ην η γιορτή και κυρίως η έμφυτη διάθεση του ανθρώπου για γιορτή. Οι γιορτές γεννήθηκαν μαζί με τον άνθρωπο υποστηρίζουν οι ανθρωπολόγοι και οι πολιτισμοί τις προσάρμοσαν στα μέτρα τους, στην υφή τους, στην ιδιοσυγκρασία τους.

Στην αφρικανική σαβάνα οι ιθαγενείς κυκλικά συναγμένοι, πύχοντο πλούσιο κυνήγι. Πριν πέντε χιλιάδες χρόνια στη Μεσοποταμία χόρευαν προς τιμή του Μαρντούκ, θεού της γονιμότητας. Στην Αθήνα του 5ου αιώνα ο ερχομός της άνοιξης εορτάζεται με τελετές αφιερωμένες στο Διόνυσο.

Το 345 π.Χ. το Ρωμαϊκό ημερολόγιο καταγράφει ήδη 176 γιορτές. Με τα Σατουρνάλια και τα Λουπερκάλια θα ασχοληθούμε, γιατί μοιάζουν να είναι οι προπάτορες των εορτών της Αποκριάς αλλά σε πολύ

Σατουρνάλια, Λουπερκάλια «μακελλαρικών ιπποδρόμιον» και άλλες ιστορίες καρναβαλικής ευφορίας

της Ζέπας Ζάικου

Σχεδόν διακόσιες γιορτές σε ένα χρόνο!

ελεύθερη απόδοση και τούτο γιατί να μην έχουμε ανάγκη να βρούμε ρίζες και αρχή αλλά σε ερωτήματα που δεν έχουν απαντήσει οι αρχαιολόγοι δεν μπορούμε να αυθαιρετούμε, αλλά... πρέπει να είμαστε πάρα πολύ προσεκτικοί.

Ο Σατούρνος είναι πολύ αρχαίος Ιταλικός θεός που ταυτίστηκε με τον Κρόνο. Θεωρείται ότι είχε έρθει στην Ελλάδα, όταν ο Ιουπίτερ (ο Δίας) τον εκθρόνισε και τον κατακρήμνισε από την κορυφή του Ολύμπου.

Εγκαταστάθηκε στο Καπιτώλιο, στη θέση της μελλοντικής Ρώμης, και εκεί ίδρυσε ένα οχυρωμένο χωριό, που αναφέρεται με το όνομα Saturnia (Κροβία), κατά την ευτυχισμένη περίοδο, μάλιστα, του Χρυσού γένους. Οι «Ιταλοί» Αβορίγινες (Aborigines) χρωσταούν στον Σατούρνο τους πρώτους νόμους τους και τον παρίσταναν οπλισμένο με ένα όρεπάνι και ένα κλαδέυτηρι. Οι ημέρες οι αφιερωμένες στον Σατούρνο ήταν, βέβαια, τα Σατουρνάλια. Μ' αυτές τελείωνε ο Δεκέμβριος και ήταν γεμάτες από γιορτές, περισσότερο ή λιγότερο άσμενες, κατά τη διάρκεια των οποίων αντιστρέφονταν οι κοινωνικές τάξεις. οι δούλοι διέταζαν τους κυρίους και οι κύριοί τους τους υπηρετούσαν στο τραπέζι. Ανατροπή λοιπόν, στοιχείο όχι μόνο Πατρινής Αποκριάς αλλά όλων των δρώμενων κατά μήνα Φεβρουάριο τόσο στην Ελληνική, όσο και στις άλλες παραδόσεις.

Λουπερκάλια

Οι Λούπερκοι ήταν αδελφότητα ιερών που ιερούργουσαν στη Ρώμη τη λατρεία του Faunus Lupercus (Φαύνου Λούπερκου) ο οποίος φαίνεται ότι ήταν πολύ παλιός θεός της Ρώμης και του οποίου η λατρεία ήταν περιορισμένη στον ίδιο τον Παλατινό λόφο - εκεί που σύμφωνα με την παράδοση, η λύκαινα είχε θηλάσει τον Ρωμύλο και τον Ρέμο. Από το όνομά του παρουσιάζεται ως θεός ευεργετικός (Faunus: qui favet = που ευνοεί) προστάτης ιδίως των κοπαδιών και των βοσκών. Αυτό, κάτω από τη ελληνική επίδραση, διευκόλυνε την ταύτισή του με το θεό Πάνα. Στην κλασική εποχή οι Φαύνοι, κατά πολύ περίεργο τρόπο, πολλαπλασιάζονταν και γίνονταν δαίμονες των αγρών, σύντροφοι των βοσκών, αντίστοιχοι των ελληνικών Σατύρων. Όπως οι Σάτυροι, έτσι κι αυτοί έχουν φύση διπλή. μισοί άνθρωποι, μισοί κατσίκας, έχουν κέρατα και συχνά οπλές κατσίκας.

Η λατρεία του Φαύνου περιλάμβανε αρχικά την πομπή των Λουπερκαλίων, κατά τη διάρκεια των οποίων νεαρά παλικάρια έτρεχαν μισόγυμνα, ντυμένα μόνο με δέρμα κατσίκας και μαστίγωναν τις γυναίκες που συναντούσαν με λωρίδες δέρματος. Θεωρούσαν δε πως αυτή η μαστίγωση έφερνε στα θύματα γονιμότητα. Η λιτανεία των Λουπερκαλίων λάμβανε χώρα την 15η Φεβρουαρίου και πριν αρχίσει η πομπή, ο ιερέας έσφαζε την γίδα και ακουμπούσε το μέτωπο των Λούπερκων με το ματωμένο μαχαίρι που εκείνη τη στιγμή έπρεπε να ξεπυδώσει σε τελετουργικά γέλια.

Η γιορτή αυτή αργότερα συνδυάστηκε με την Ήρα δίνοντάς της το επίθετο Februaria ή Februalla και διατηρήθηκε έως το 494 μ. Χ. οπότε και καταργήθηκε από τον Πάπα Γελάσιο Α' (492 - 496).

Η Αυτική Εκκλησία μάλιστα οικειοποιήθηκε τις γιορτές αυτές και την τελετουργία της, εγκαθιδρύοντας την γιορτή του εξαγνισμού.

Η λαϊκή παράδοση μάλιστα, «υποχρέωσε» την Καθολική Εκκλησία να θεοπίσει, στις αντίστοιχες αρχαίες γιορτές τον Άγιο Βαλεντίνο, στις 14 Φεβρουαρίου, ως προστάτη των ερωτευμένων (άσχετο πως έχει εσφαλιστεί σήμερα, αφού την παρέλαβαν οι «πρακτικοί» Αμερικάνοι).

Τις 17 Φεβρουαρίου οι Ρωμαίοι γιόρταζαν και τα Fornacalia (Φορνακάλια) σε ανάμνηση της θεότητας Forpax (Φόρναξ) η οποία εφύπε τους φούρνους για το ψήσιμο του ψωμιού και των φαγητών.

Τις 20 Φεβρουαρίου τώρα, τελούνταν τα ετήσια συμπόσια Charistia (Χαρίστια) με σκοπό την διασκεδάση τυχόν διαφορών και παρεξηγήσεων μεταξύ συγγενών. Παρατηρούμε λοιπόν ότι κατά το μήνα Φεβρουάριο έχουμε μια σειρά εορτών γονιμότητας, εξαγνισμού, διασκεδάσεων, ανατροπών, στοιχεία δηλαδή, που αναγνωρίζουμε στην ημέτερη Αποκριά προσαρμοσμένα, μωραϊκό, στα καθ' ημάς, «μεταφρασμένα» αν θέλετε όπως τα αντιλαμβανόμαστε τώρα και οικειοποιούμενοι τα στοιχεία που μας ταιριάζουν και απορρίπτοντας άλλα. Αυτό όμως δεν είναι και η εξέλιξη και ο πολιτισμός;

ΔΕΚΑ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΕΤΙΝΟ

Συνέχεια των Λουπερκαλίων πολλοί ιστορικοί, αρχαιολόγοι και φιλόλογοι θεωρούν το «μακελλαρικών ιπποδρόμιον ή λουπερκάλιον» των Βυζαντινών, ήτοι αγώνες οι οποίοι τελούνται κατά μήνα Φεβρουάριο, λίγο πριν την αρχή της Τεσσαρακοστής, δηλαδή την τελευταία εβδομάδα των Απόκριων.

Το «ιπποδρόμιο των κρεσπλών», όπως οπώνει το όνομά του, οργανώνεται την τελευταία εβδομάδα που επιτρέπεται η κατανάλωση κρέατος και περιλαμβάνει ιππικούς αγώνες και τραγούδια για την επιστροφή της άνοιξης. «Ίδε το έαρ το γλυκύ πάλιν επαναστέλλει, χαράν, υγείαν και ζωήν και την ευημερία, ανόραγαθία εκ θεού τοις βασιλεύσι Ρωμαίων και νίκην θεοδώρητον κατά των πολεμίων». Και έτσι έκλεινε η περίοδος των ιππικών αγώνων.

Κατά τον Μεσαίωνα -αλλά και αργότερα στην Αναγέννηση- όπου περισσεύει η υποκρισία, ο φόβος, η σοβροφάνεια, η ανάγκη της αναστροφής είναι ακόμα μεγαλύτερη και έτσι έχουμε τις γιορτές των τρελών ή μωρών και την εκλογή «του Επισκόπου των Τρελών», κατά τη διάρκεια των οποίων καίγονται παπούτσια αντί για λιβάνι, χορεύουν στη μέση των νανών, βωμολοχούν φορώντας κουκούλα με

γαϊδουρινά αυτιά, κρατώντας, αντί της επισκοπικής ράβδου, ένα μαστούνη με κεφάλι γυναίκας ή τρελού και, αντί αμφίων, παρδαλά ρούχα με κουδούνια.

Κατ' αυτόν τον τρόπο οι άνθρωποι καταφέρνουν να εκτονωθούν συλλογικά, να χαθούν στη μάζα σπάζοντας φραγμούς, χωρίς ατομικές συνέπειες. Δηλαδή για λίγες μέρες μέσα από την αναστροφή και την εκτόνωση, ενισχύεται τελικά η τάξη στην οποία καλούμεθα να επανέλθουμε μετά...

Το αν βέβαια επανερχόμεθα είναι, όπως λέμε, μια άλλη ιστορία προς αναζήτηση ή έστω συζήτηση...

Και όπως λέμε στην Πάτρα «Και του χρόνου Μπούλες !...». Χρόνια Πολλά.

Βιβλιογραφία

Ιστορία του Ελληνικού έθνους, Εκδοτική Αθηνών

Pierre grimal - dictionnaire de la mythologie greque et romaine, Presse universitaires de France, Paris 1991

Κωνσταντίνος Πορφυρογέννητος, «Περί βασιλείου τάξεως» - A Vogt, II, Εκδ. Belle Lettres, Paris 1939.

Νικήτας Χωνιάτης, «Ιστορία», Εκδ. Van Dieten, Βερολίνο - Νέα Υόρκη, 1975

1. «Όλοι αντάμα». Η πιο καινούρια ομάδα στο Πατρινό Καρναβάλι έκανε από την αρχή αισθητή την παρουσία της. Εργαστήρια, εκθέσεις, πάρτι σε ένα συνασπισμό παλιών καρναβαλιστών που δε λένε να το βάλουν κάτω.
- 2 Το πλήρωμα «Την αρρωστήσαμε» του Συλλόγου Υγείας και Περιβάλλοντος του Κέντρου Υγείας Χαλανδρίτσας. Περιβαλλοντική ματιά, στολή με υπονοούμε και αρκετό κέφι. Πληροφορίες τηλ. 6937217478.
- 3 Η γιορτή για τα σαράντα χρόνια του Κρυμμένου Θησαυρού. Μια παρέλαση αφιερωμένη στα πληρώματα που έγραψαν ιστορία (Σάββατο 5/3) και ένα πάρτι αμέσως μετά για ένα θεσμό, που έχει δώσει πολλές χαρές στην Πάτρα. Κι ως βρίσκεται τώρα στα... τελευταία του.
- 4 Το καθημερινό πάρτι στο REC. Με τα καπέλα σας την Τρίτη 8/3, με γνωστούς dj's όλο το τελευταίο Σαββατοκύριακο, με ήκους από τη Τζαμάικα, λάτιν και με πολλές εκπλήξεις.
- 5 Οι δημιουργίες των παιδιών. Μάσκες και άλλες κατασκευές από κεφάλτους πιτσιρικάδες, με την φροντίδα του Εικαστικού Εργαστηρίου, εκτίθενται μέχρι τις 13/3 στη Δημοτική Πινακοθήκη και στο Παλιό Νοσοκομείο.
- 6 Η γιορτή της ηλεκτρονικής μουσικής το βράδυ της Τρίτης 8/3 στην πλ. Γεωργίου με Μίκρο, Atria κ.τ.λ. Γιατί το καρναβάλι δεν είναι μόνο λάτιν...
- 7 Ο χορός της Κινηματογραφικής Λέσχης. Σε εντελώς καινούριο χώρο (στην «Πολιτεία» των Παλαιών Σφαγείων Πάτρας), ένας από τους πιο ιστορικούς χορούς της Πατρικής Αποκριάς βρίσκει την ιδανική συνέχειά του. Από εκεί και οι φωτογραφίες.
- 8 Η νυχτερινή ποδαράτη παρέλαση του Πατρινού Καρναβαλιού. Την προτιμάμε κάθε χρόνο από τη μεγάλη της Κυριακής, είτε ως συμμετέχοντες είτε ως θεατές.
- 9 Τα πυροτεχνήματα το βράδυ της Κυριακής στο Μόλο της Αγίου Νικολάου. Μπορεί ο λόγος του Δημάρχου να μοιάζει πάντα παράταιρος, αλλά ποιος τον ακούει;
- 10 Και βέβαια το πάρτι μας! Την τελευταία Κυριακή, το ΔΟΝΤΙ μαζί με το πλήρωμα 94 («Κολοκύθια τούμπανα») θα βρεθούμε στο Daccanto και θα υποδεχθούμε εκεί την Καθαρά Δευτέρα με άφθονο (προσεκτικά όμως) ποτό όλη τη νύχτα και το πρωί με τα απαραίτητα σαρακοσιανά.

ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ

Τα έθιμα και ο θεσμός

Μια αναδρομή στις φάσεις που πέρασε το ιστορικό καρναβάλι από την απελευθέρωση της Πάτρας μέχρι τις μέρες μας

του Πέτρου Ψωμιά

Φωτογραφίες: Έιρινη Αλεξάνδρου

Το Πατρινό Καρναβάλι έχει καθιερωθεί πιο στην συνείδηση των Ελλήνων σαν το δημοφιλέστερο Καρναβάλι της χώρας. Είναι επίσης το μακροβιότερο και το πιο ιστορικό. Ταυτόχρονα είναι και το πλέον πολυποίκιλο. Πέρασε από αρκετές φάσεις μέχρι να πάρει τη σημερινή του μορφή και η σίγλη που έχει αποκτήσει μέσα στο χρόνο οφείλεται σε όλες αυτές τις φάσεις. Από τις πρώτες χοροεσπερίδες μετά την απελευθέρωση μέχρι τα περίφημα μπουρμπούλια και από την παλιομπούλα και τους ντόρους μέχρι τα άνθινα άρματα και τις πολυπρόσωπες παρελάσεις. Τι είναι όλα αυτά; Μα τα έθιμα που αναπτύχθηκαν μέσα στο Πατρινό Καρναβάλι μέχρι να φτάσουμε στη θεαματικότητα του Κρυμμένου Θησαυρού. Τι είναι πάλι αυτός; Ακολουθούν λίγα λόγια για καθένα απ' αυτά τα περίφημα έθιμα και γι' αυτόν τον κορυφαίο θεσμό.

ΟΙ ΧΟΡΟΕΣΠΕΡΙΔΕΣ

Από νωρίς, στην φρεσκο-απελευθερωμένη από τους Γάλλους Πάτρα, εισήχθη πνεύμα Ευρώπης. Και εκτός από τα ενδύματα, τους τρόπους και τις συνήθειες, οι Πατρινοί υποδέχτηκαν και υιοθέτησαν και τους ευρωπαϊκούς χορούς. Το 1840 μάλιστα εμφανίζεται στην πόλη ο πρώτος χοροδιδάσκαλος.

Ο χορός αναδεικνύεται από νωρίς σε μία από τις κλασικές αποκριάτικες διασκεδάσεις για τους Πατρινούς και οι συνεντιάσεις με χορευτικό περιεχόμενο διαδέχονται, κατά την Αποκριά, η μία την άλλη. Οι πρώτοι χοροί διοργανώνονται από τους νέους προξένους στην πόλη, καθώς και από τους εκπροσώπους της ευγενούς τάξης. Αργότερα η Φιλαρμονική Εταιρεία, η Στρατιωτική Λέσχη και η Ένωση Συντακτών άρχισαν να δημιουργούν παράδοση με τους χορούς που διοργάνωναν.

Η ΠΑΛΙΟΜΠΟΥΛΑ

Η μεταμφίεση αποτελούσε ανέκαθεν σημαντικό μέρος του εορτασμού των Απόκρεω για τους Πατρινούς. Συντροφιάς μεταμφιεσμένων συνήθιζαν να περιφέρονται στους δρόμους - κυρίως τα απογεύματα - και να πειράζουν γνωστούς και αγνώστους με ελευθεριότητα που τους επέτρεπε το γεγονός πως δεν ήσαν αναγνωρίσιμοι. Αυτοί οι μασκαράδες - άνδρες και γυναίκες - ονομάζονταν μπούλες.

Το έθιμο δεν οποιτούσε δοπανηρή αμφίεση. Κάθε άλλο. Χρησιμοποιούνταν συνήθως παλιά ρούχα και ευτελούς αξίας υλικά, ενώ και το πρόσωπο είτε καλυπτόταν από πρόχειρες μάσκες ή απλώς μουτζουρωνόταν με φούμο, προκειμένου να κρυφτεί. Επί χρόνια, τις Απόκριες, Πατρινοί μαζεύονταν σε οπίτια φίλων όπου και μεταμφιέζονταν προκειμένου να βγουν στους δρόμους να συλλέξουν και άλλους γνωστούς και να αρχίσουν κατόπιν τα πεiràγματα. Το περιδιάβαση των συντροφιών στην πόλη αποτελούσε και τη μόνη παρέλαση στην Πάτρα, στα τέλη του δέκατου ένατου αιώνα.

ΤΑ ΜΠΟΥΡΜΠΟΥΛΙΑ

Η εξέλιξη των χοροεπεριόδων στον εικοστό αιώνα ήσαν οι χορευτικές προεσπερίδες που δίνονταν πάντοτε στο Δημοτικό θέατρο σε ώρες απογευματινές. Στην πίστα μιας τέτοιας προεσπερίδας ανακατεύονταν ντόπιοι και ξένοι, άνθρωποι όλων των τάξεων και των ηλικιών, χωρίς κομίσ διάκριση. Με τον καιρό εξάλλου το έθιμο δεν απέκτησε μόνο δικό του - εντελώς πρωτότυπο και πατρινό - όνομο, αλλά και συγκεκριμένες προδιαγραφές που τηρούνταν απαρέγκλιτα από τους συμμετέχοντες. Ως προς το όνομα η επικρατέστερη εκδοχή αναφέρει πως ο θεατρώνης του μεσοπολέμου Ανδρέας Λοβέρδος εμπνεύστηκε την ονομασία «μπουρμπούλια» - που σημαίνει το κρέας που βράζει - επειδή η προετοιμασία που απαιτούσε ένας τέτοιος χορός ήταν πραγματικά μπόραμνή, όση χρειάζεται και για να φτιάξεις έναν πρόχειρο μεζέ. Εκτός της προχειρότητας και της συγκεκριμένης διάρκειας (5 με 9 το βράδυ διαρκούν ακόμα και σήμερα), τα μπουρμπούλια χαρακτηρίζονται από την ενδυμασία-ειοτήτριο των γυναικών που είναι το μαύρο ντόμινο και τον σχηματισμό των χορευτικών ζευγαριών με πρωτοβουλία της ντάμας. Πολλά απρόοπτα και ευτράπελα αναφέρεται πως έχουν συμβεί σε μπουρμπούλια στην Πάτρα.

ΤΑ ΚΕΡΙΝΑ ΑΒΓΑ

Ο καρποπόλεμος αποτελεί μέχρι και σήμερα καρναβαλική δραστηριότητα. Η πρώτη φορά που οι Πατρινοί πέταξαν στους χορούς τους κομφετί ήταν το 1894, δεκαοκτώ χρόνια μετά την ανακάλυψη του πλέον ειρηνικού πολέμου. Ο Ετόρε Φέντερλ, ένας 14χρονος Ιταλός από την Τεργέστη, έκοψε κάποια μέρα χαρτιά σε κομμάτια μικρού σχήματος και τα μίρσσε στους φίλους του για να παίξουν. Μαζί με στιδήποτε άλλο μπορούσε να ταξιδέψει από τη ύαση στην πόλη των Πατρών, ήρθε και αυτή η ιδέα, η οποία και καθιερώθηκε σαν αποκριατικό έθιμο.

Τα πρώτα χρόνια μάλιστα οι Πατρινοί έβζαζαν τα πολύχρωμα κομφετί μέσα σε αβγά από πολύ λεπτό περίβλημα κεριού, που έφτιαχναν σε ειδικές μηχανές. Ο πόλεμος άρχιζε ανάμεσα σε παρέες που συνδιασκέδωζον στα περίφημα μπολ μασκέ (ή αλλιώς χορούς μεταμφιεσμένων). Ο πόλεμος ενίστε διεξαγόταν και με άλλα πολεμοφόδια όπως άνθη ή (ειδικές για την περίπτωση, ήτοι λεπτές) σοκολάτες.

ΟΙ ΝΤΟΡΟΙ

Ντόρος σημαίνει αστειομός, πείραγμα, φάρσα που ακαλουθείται από θόρυβο και αναταραχή. Συνήθως είναι ένας άκακος εμπαϊγμός που έχει σαν στόχο του να προξενήσει γέλια. Ντόροι στην παλιά

Πάτρα γίνονταν συνήθως μεταξύ φίλων, προκειμένου να αποφεύγονται οι παρεξηγήσεις. Ένας ντόρος είχε για στόχο του κάποιοι άγνωστο, μόνο όταν ήταν σίγουρο πως δεν θα αποκαλύπτονταν οι δημιουργοί του. Έως αυτή η ιδιαιτερότητα να συνέδεσε αυτές τις ανιδιοτελείς σπάτες με το Καρναβάλι.

Οι ντόροι είχαν εύθυμη κατάληξη, χωρίς δυσάρεστες συνέπειες και αν καμιά φορά συνέβαινε να πάρουν μορφή ηθικού εξευτελισμού ή να κατολήσουν σε κάποια σωματική ή πνευματική ζημιά, η πατριακή κοινωνία αποδοκίμαζε τους υπεύθυνους. Γι' αυτό και δεν γίνονταν τέτοιες πλάκες σε ανθρώπους με αναπηρία, σωματική ή πνευματική. Δεν μπορούμε να πούμε το ίδιο όμως και για τους λαϊκούς τύπους της Πάτρας. Αυτοί - και η πόλη είχε ανέκαθεν αρκετούς - τραβούσαν τους ντόρους σαν τον μαγνήτη. Έτσι κάθε Απόκριά έμπαινον στο στόχαστρο των μωσκαράδων και η πόλη σειόταν από τα γέλια.

Η ΠΑΡΕΛΑΣΗ

Πριν το 1900 υπάρχουν πληροφορίες για τις πρώτες μωσκαράτες που έβγαιναν στους δρόμους και για γερό ανθοδέλεμο ανάμεσα σε συντροφίες, με λουλούδια που έρχονταν σε μεγάλες ποσότητες από τη Ζάκυνθο. Το 1893 κυριόγραφε και παρέλαση μεταμφιεσμένων πιερότων με ποδήλατα, σε μια εποχή που το δίτροχο αποτελούσε πρότυπο νεωτερισμό και εντυπωσίαζε. Οι πρώτες οργανωμένες παρελάσεις, όμως, διοργανώνονταν με την ανατολή του νέου αιώνα.

Σήμερα συμμετέχουν Δήμος και λαός, όπως συμβαίνει μέχρι τις μέρες μας. Ο μεν Δήμος κατασκεύαζε μωσκαρά-

τες και άρματα, όπως αυτό του βασιλιά Καρνάβαλου. Οι πολίτες οι οποίοι είχαν επιταχύνει με δική τους δαπάνη άρματα και στολές και παρηλαύνανε, συμμετείχαν και σε θεματικούς διαγωνισμούς. Μια κατηγορία αρμάτων ήταν και τα άνθινα, στα οποία η φιγούρα και η κάλας κλάσε θησιό των Πατρινών έφτανε σε εντυπωσιακά αποτελέσματα.

Ο ΚΡΥΜΜΕΝΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ

Πρόκειται για το γνώριμο προσκοπικό παιχνίδι πλοήγησης που από το 1966 παίζεται επί μίας ολόκληρης πόλης, στην Πάτρα. Οι συμμετέχουσες ομάδες - που είναι μεταμφιεσμένες και ονομάζονται πληρώματα - αναζητούν οτιδήποτε ζητηθεί, μέσα στα όρια της πόλης. Το παιχνίδι καταλήγει σε ένα απρόσμενο κυνήγι, τα όρια (κάθε μορφής) συχνά ξεπερνιούνται και ο θησαυρός αποδεικνύεται... άνθρωπος, για τους νέους συμμετέχοντες. Οι παλιοί ξέρουν καλά πως ο θησαυρός είναι το ίδιο το κυνήγι, η χαρά της συμμετοχής, οι γνώσεις που αυτή προσφέρει και ο ανταγωνισμός των ερασιτεχνών που απογειώνεται!

Το παιχνίδι θα παιχτεί φέτος για τεσσαρακοστή φορά. Η έκταση που έχει πλέον λάβει δεν θυμίζει σε τίποτα την πρώτη του διοργάνωση, από τον δημοσιογράφο Νίκο Μαστοράκη. Την πρώτη χρονιά τα πληρώματα ήταν τόσο ολιγομελή που χωρούσαν μέσα σε ένα αυτοκίνητο το καθένα. Τα ζητούμενα ήταν λίγα και λιτά και ο διαθέσιμος χρόνος δεν ξεπερνούσε τις 4 ώρες. Ύστερα ήρθε ο Άλκης Στέας και με την εμπειρία και το πνεύμα του άρχισε να διευρύνει τους ορίζοντες του παιχνιδιού. Συνέδραμον από την πλευρά τους τόσο ο Δήμος Πατρέων, που στήριξε σε όλα του τα βήματα αυτόν τον πρωτοποριακό θεσμό, όσο και η νεολαία της πόλης, που με την ευρηματικότητα και το κέφι της έκανε το παιχνίδι το κέντρο της καρναβαλικής δράσης στην πόλη.

Ο Κρυμμένος Θησαυρός εμπλουτίστηκε σε δρώμενα μέσα στις δεκαετίες του '80 και του '90 για να φτάσει ως τις μέρες μας με μια σειρά ενσωματωμένων παιχνιδιών (που εξελίσσονται μέσα στην πόλη, από του Αγίου Αντωνίου μέχρι και την τελευταία Κυριακή, της Τυρινής) και με μια διαρκώς αυξανόμενη συμμετοχή (τόσο από την πλευρά των κυνηγών που διαγωνίζονται, όσο και από την πλευρά των θησαυρών που συρρέουν για να παρακολουθήσουν).

● Σημειώνεται πως η παραπάνω αναφορά των εθίμων του Πατρινού Καρναβαλιού είναι ενδεικτική και όχι εξαντλητική. Στηρίχτηκε δε σε μαρτυρίες και δημοσιεύματα που αντλήθηκαν κυρίως από το βιβλίο του δημοσιογράφου-συγγραφέα Νίκου Ε. Πολίτη με τίτλο «Το Καρναβάλι της Πάτρας» («Αχαϊκές Εκδόσεις», Πάτρα 1987).

● Η αναφορά του Κρυμμένου Θησαυρού ως θεσμού, εξάλλου, αποτελεί γνώμη του γράφοντος, στηριγμένη από τη μία στην ιστορία και εξέλιξη του Παιχνιδιού και από την άλλη στην προσωπική του συμμετοχή επί 18ετία, απόρροια της οποίας αποτέλεσε το βιβλίο του «Ο Θησαυρός είναι Κρυμμένος στο Σακούλι» (Εκδόσεις «Περί Τεχνών», Πάτρα, 2002).

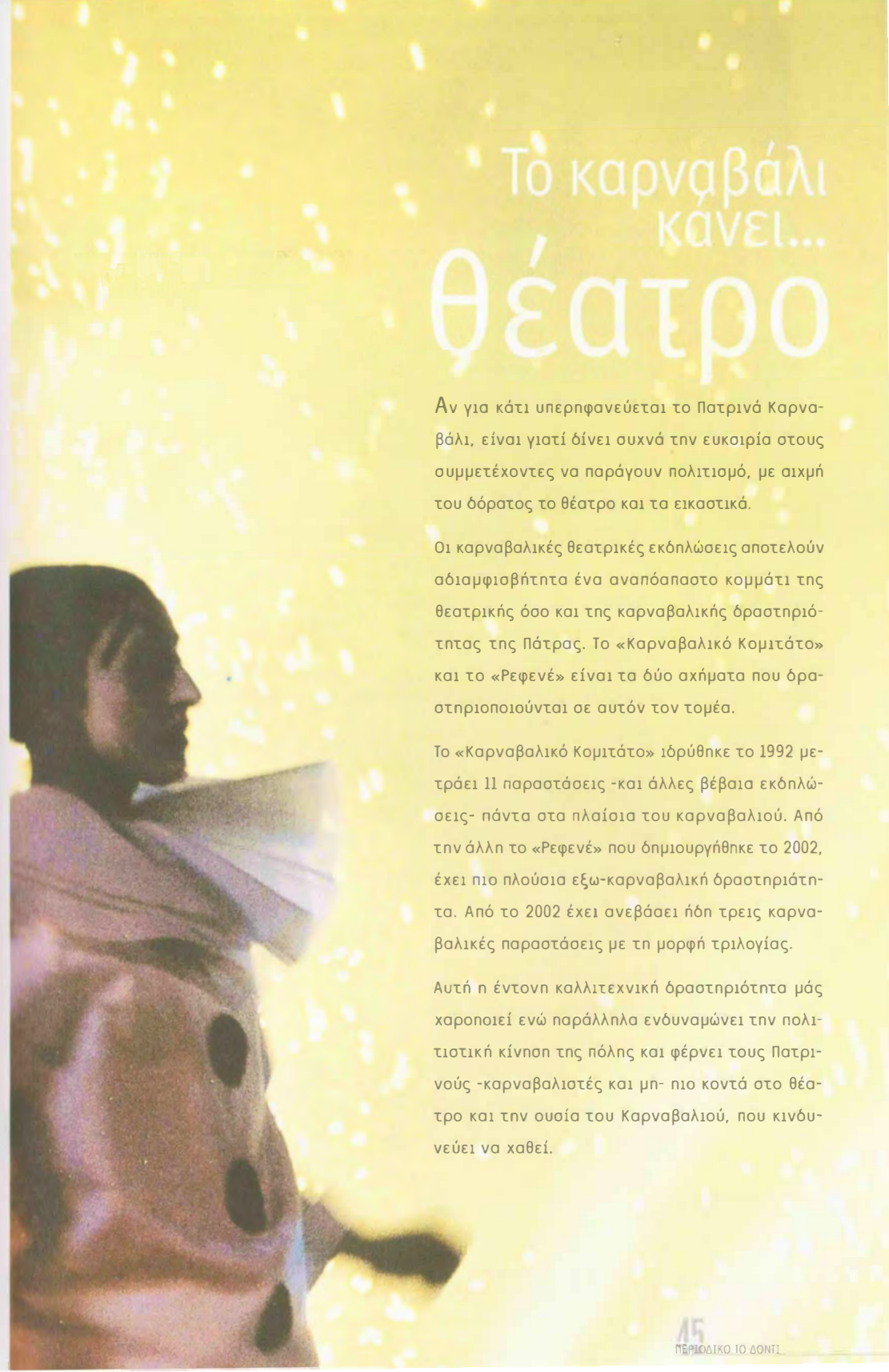
Το καρναβάλι κάνει... θέατρο

Αν για κάτι υπερηφανεύεται το Πατρινό Καρναβάλι, είναι γιατί δίνει συχνά την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να παράγουν πολιτισμό, με αιχμή του δόρατος το θέατρο και τα εικαστικά.

Οι καρναβαλικές θεατρικές εκδηλώσεις αποτελούν αδιαμφισβήτητο ένα αναπόσπαστο κομμάτι της θεατρικής όσο και της καρναβαλικής δραστηριότητας της Πάτρας. Το «Καρναβαλικό Κομιτάτο» και το «Ρεφενέ» είναι τα δύο ακήματα που δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον τομέα.

Το «Καρναβαλικό Κομιτάτο» ιδρύθηκε το 1992 μετράει 11 παραστάσεις -και άλλες βέβαια εκδηλώσεις- πάντα στα πλαίσια του καρναβαλιού. Από την άλλη το «Ρεφενέ» που δημιουργήθηκε το 2002, έχει πιο πλούσια εξω-καρναβαλική δραστηριότητα. Από το 2002 έχει ανεβάσει ήδη τρεις καρναβαλικές παραστάσεις με τη μορφή τριλογίας.

Αυτή η έντονη καλλιτεχνική δραστηριότητα μάς χαροποιεί ενώ παράλληλα ενδυναμώνει την πολιτιστική κίνηση της πόλης και φέρνει τους Πατρινούς -καρναβαλιστές και μη- πιο κοντά στο θέατρο και την ουσία του Καρναβαλιού, που κινδυνεύει να χαθεί.

Καρναβαλικό Κομιτάτο

1995 «Ο Βαπτιστικός»

Βικτωρία Αγγελόπουλου

Τατιάνα Λοβέρδου

1996 «Ορνιθοκαλίματα»

Βικτωρία Αγγελόπουλου

Βικτωρία Αγγελόπουλου

1997 «Οι γαμπροί της Ευτυχίας»

Βικτωρία Αγγελόπουλου

Βικτωρία Αγγελόπουλου

1998 «Ο τελευταίος Σφουγγοκωλάριος»

1999 «Τζουμ Ταρατατζούμ»

από τη θεατρική διασκευή του Λαζαρίδη με επίκαιρες προσθήκες

Βικτωρία Αγγελοπούλου

2000 «Ο μπακαλόγατος»

από την ταινία «Της κακομοίρας» σε σενάριο Ντ. Κατσουρίδη

Τίνα Ζωγραφική - Μιχάλης Στασινόπουλος

2001 «Βράσε ρύζι»

Κων/νος Μάγνης

Μιχάλης Στασινόπουλος - Ηλίας Στεφανόπουλος

2002 «Όλα τ' άπλυτα στη φόρα. Οι τρεις σωματοφύλακες.»

Κων/νος Μάγνης

Ηλίας Στεφανόπουλος

2003 - «Ο καθένας στον κόσμο του»

Κων/νος Μάγνης

Κων/νος Μάγνης

«Αγκρρρ!»

Κων/νος Μάγνης

Ηλίας Στεφανόπουλος

«Είσαι το τέρας μου»

Κων/νος Μάγνης

Ηλίας Στεφανόπουλος

«Αγάπιος το όνομά του» - Παιδική μουσικοθεατρική παράσταση.

Άννα Δέντρινου

Σκηνοθεσία - Μουσική: Γιώργος Αθανασακόπουλος

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ «ΡΕΦΕΝΕ»

Τριλογία του Αντώνη Παπαντωνόπουλου (έμμετρες κωμωδίες):

«Μπουρμπούλι»

«Η Γιαννούλα η Κουλουρού»

«Το Καρναβάλι»

ράδιο **1** ένα 89.4 fm

ΕΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΣΚΑΪ
100.3 FM

ΒΑΣΙΛΗΣ ΑΡΦΑΝΗΣ

«Απόκρεω», Εκδ. Γαβριηλίδου, 2004

του Παινιγιώτη Αντ. Ανδριόπουλου

Το καρναβάλι ως μνήμη θανάτου

«Οι μιάς απόκριες ανήκουν στους νεκρούς», λέει ο ποιητής, παραπέμποντας ίσα στα συναξάρια: Το Σάββατο προ της Απόκρεω «μνήμην επιτελούμεν πάντων των απ' αιώνος κεκοιμημένων» και το Σάββατο της Τυρινής «μνήμην επιτελούμεν πάντων των εν ασκήσει λαμπάντων». Οι νεκροί μάς καλούν σ' ένα «δίπλο ταξίδι». Σε μια εσχατολογική προοπτική όπου ο υλικός κόσμος χάνει τη συνοχή του και ο χρόνος τη διάρκειά του καθώς «παγιδευμένοι είμαστε στην αβεβαιότητα...».

Η «μελέτη θανάτου» των αρχαίων και η «μνήμη θανάτου» των χριστιανών συναντώνται εκεί όπου «ξαφνικά πρόσωπο ζωντανό φορά μάσκα θανάτου». Και ζει το πρόσωπο ζώντας τον θάνατό του. Χωρίς, ίσως, να το ξέρει.

«Κι όποια μνήμη κρύβεται στο κρυφτό / φοβάται πως για πάντα θα καθεί / κι όποια κρύβεται νεκρή / φοβάται πως ζωντανή θα τη βρουν».

Η μνήμη που κρύβεται στο κρυφτό γεννάει λήθη. Η άλλη που κρύβεται νεκρή τίκτει αιωνιότητα. Τα πάντα, στην ποίηση του Β. Αρφάνη, διηγούμενα φθορά, θάνατο και ματαιότητα, υποδηλώνουν την αναζήτηση και τα βάθη κάποιου άλλου Είναι. Το Είναι του Ενός Καθολικού Προσώπου που ανακαλύπτεται διά της αγνωσίας:

«Χωρίς να ξέρω το ένα πρόσωπό μου / το ένα και μοναδικό που σε μια μόνο πόλη ζει / σε ένα σπίτι μόνο επιστρέφει / μόνο μια πόρτα ανοίγει».

Η αιωνιότητα, δια της μνήμης θανάτου, κρούει την

θύρα της ψυχής, που είναι κλειστή από το φόβο. Την ανοίγει και κατοικεί μόνιμα πια εκεί ο «άφοβος φόβος» που φέρνει η τελεία συναίσθησις του θανάτου.

Το Καρναβάλι του Β. Αρφάνη είναι, λοιπόν, τα παιδικά χρόνια, τα παιχνίδια στον κήπο, χορός με τους αθέατους, οδυνηρή εναλλαγή προσώπου και μάσκας, «σώματα που είναι άφανα από χρόνια», σίτια μνήμης, μνήμες που με δείπνο μοιάζουν, η εικόνα της μάσκας του που χορεύει κοκέτα, δυο ερωτευμένοι που δεν γνωρίζονται, ο χαρταετός στον ουρανό μαζί με το πέταγμα του εαυτού, ένας καφές μοναχικός - συνομιλία με το χρόνο, προσκλητήριο νεκρών, μνήμη θανάτου.

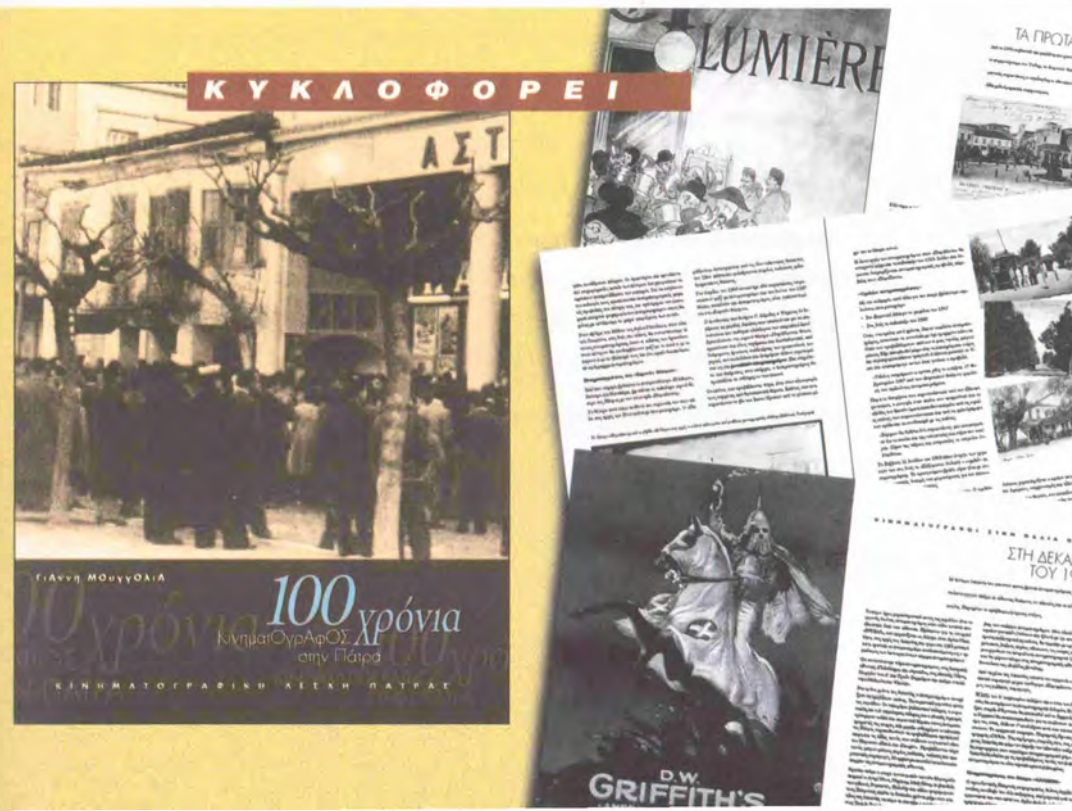
Το Καρναβάλι του Β. Αρφάνη είναι ένα φιλί. Ένα φιλιήδονικό που δίνει στο Χάρο «ο ωραίος της παρέας που μοιραία γυναίκα είχε ντυθεί», ένα «φιλί ειρηνικό / που έκανε ύστερα τον γύρω της παρέας / σαν το κοινό ποτήρι το κρασί / στα μυστικά μας δείπνα».

Στο Καρναβάλι του Β. Αρφάνη η Κυριακή βάζεται κόκκινη. Συναντάς ζευγάρια που

γλίτωσαν από τους κεραυνούς, μικροπωλητές που στους πάγκους στεγνώνουν τα μάγια, παλιούς θεούς ανάμεσα στα τραπεζάκια, ζπιτιάνους που γλίτωσαν από τις κατολισθήσεις και φοράνε τα καλά τους γάντια. Και για φινάλε: «Η πόλη επέζησε χάρις στο Θεό».

Και ο Θεός ζει δια της μνήμης θανάτου. Η μνήμη του θανάτου δίνεται στον άνθρωπο από τον Θεό, για να τον σώσει από τον θάνατο, λένε οι Πατέρες.

Εδώ ο ποιητής ιστορεί τις δικές του Απόκριες ως γεγονός υπαρξιακό, που προϋποθέτει νηφάλιο μέθη μιας αυξανόμενης μνήμης θανάτου, που πάσχει τα ανθρώπινα και τα θεία.

BELIO: Experimental Art Magazine, Τεύχος 014

Ένα περιοδικό πρέπει να έχει ταυτότητα, πρόταση και πρωτοτυπία. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να πειραματίζεται. Και αυτό κάνει το ιαπωνικό BELIO που εκδίδεται στη Μαόριτν.

Τετράγωνο, σε μικρό σχήμα, δίγλωσσο -ισπανικά, αγγλικά- σε κάθε τεύχος του έχει αφιέρωμα σε ένα θέμα. Στο 14ο τεύχος του έχει αφιέρωμα στο σεξ (Human Sex Issue), ένα τεύχος άκρως ερωτικό με ενδιαφέροντα κείμενα και πολύ προχωρημένη εικονογράφηση με έργα ξεχωριστών φωτογράφων, γραφιστών και εικονογράφων (Alberto Verde, Anhelle M., Oscar Lorens κ.λπ.)

Μια ξεχωριστή πρόταση με αρκετό πειραματισμό γύρω από τις απεικονιστικές τέχνες.

Ε.Π.

Παρέμβαση, τεύχος 129
Ιανουάριος 2005

Εξ' ολοκλήρου αφιερωμένο στην ποίηση της Κύπρου με ανθολόγηση 52 δημιουργών είναι το νέο τεύχος του λογοτεχνικού περιοδικού της Κοζάνης. «Τώρα που συμμαζέψαμε ως περιοδικό 20 χρόνια ύπαρξης, ασ κάνουμε και μια υπέρβαση έξω από τα όρια της γεωγραφικής οντικομακεδονικής μας μικροεπικράτειας», αιτιολογεί το αφιέρωμα ο εκδότης Βασίλης Καραγιάννης.

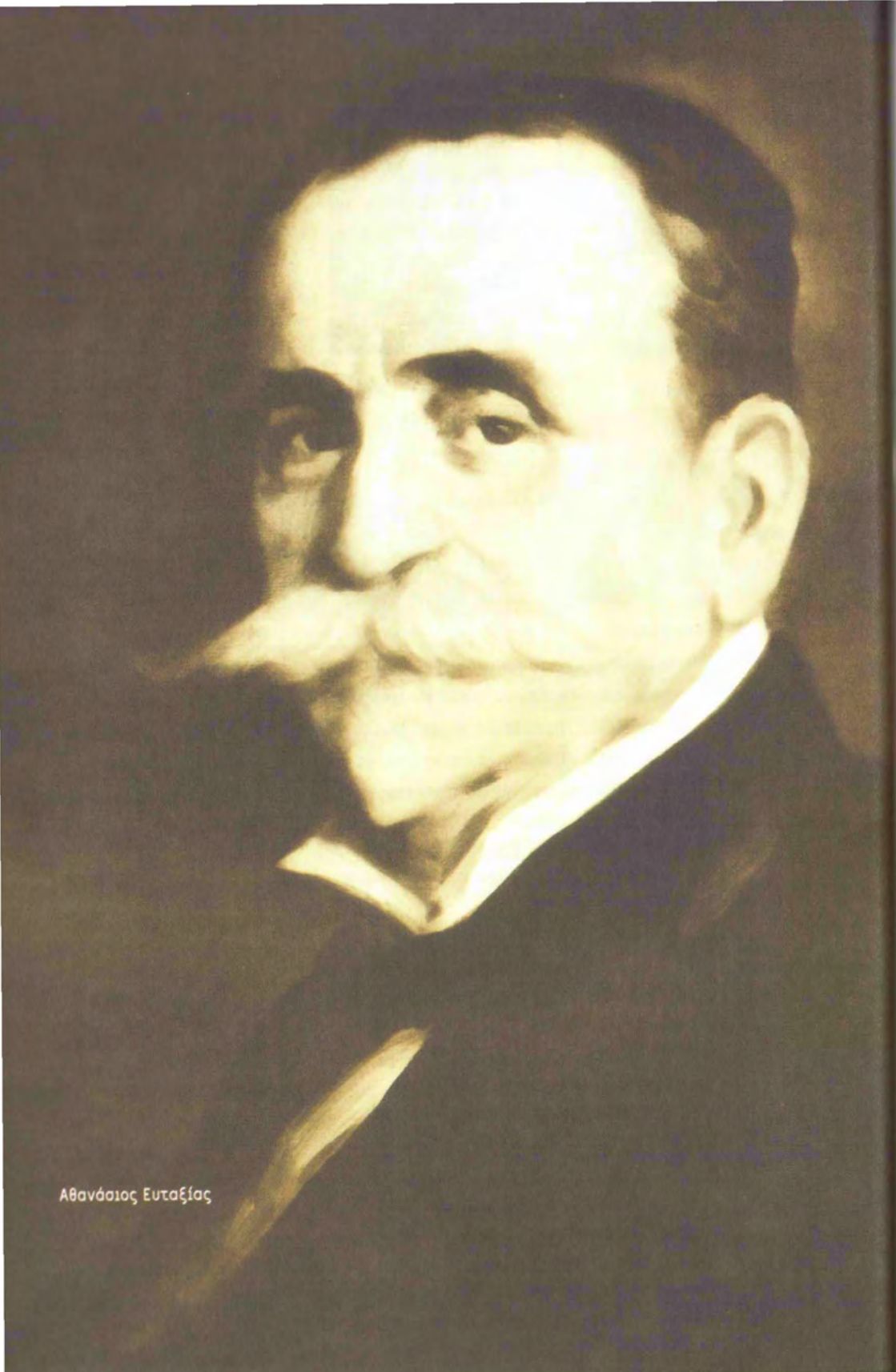
Αντιτετράδια της εκπαίδευσης, τεύχος 71-72

Μαχητικό ως συνήθως το περιοδικό για την εκπαιδευτική πολιτική, δεν αφήνει ασχολίαστα τα τελευταία νέα από το χώρο της παιδείας (αξιολόγηση πανεπιστημίων, εθνικός διάλογος κ.τ.λ.), ενώ ταυτόχρονα εισχωρεί με άποψη στο διαχρονικό γλωσσικό ζήτημα, καθώς και στις όψεις της οικονομικής πολιτικής και των διεθνών εξελίξεων.

Whisky magazine :
τεύχος 2, Φεβρουάριος 2005

Μια νέα είσοδος στο χώρο των ειδικών περιοδικών είναι η ελληνική έκδοση του περιοδικού «whiskey magazine» που κυκλοφορεί μια φορά το μήνα μαζί με την εφημερίδα «Ισοτιμία». Με επιλεγμένα άρθρα από τη «μητρική» αγγλική έκδοση και με ελληνικές παρεμβάσεις, το περιοδικό εκτός από το να μιλά για τα μυστικά του ουίσκι, το συνδέει με άλλες καλές και κακές συνήθειες, όπως τα αυτοκίνητα, τα ταξίδια, τα φαγητά κ.τ.λ.

Αθανάσιος Ευταξίας

Καλομοίρης VS Καλομοίρας

Γιατί ο νέος
(σταρ) είναι
ωραίος, αθλά
ο παλιός
(επώνυμος)
είναι αθλιώς!

του Πέτρου Ψωμί

Επειδή οι νέοι σταρ μάς σπρώχνουν ακόμα πιο βαθιά στην άγνοια, εξοβελίζοντας από τη μνήμη κάποιους συνεπώνυμους τους (ή σχεδόν συνονόματους) που κάποτε έγραψαν τη δική τους ιστορία, εμείς αντιδρούμε μιλώντας για τους παλιούς.

Άπαντες στην Ελλάδα γνωρίζουν - τουλάχιστον κατ' όνομα - τη νεορά Καλομοίρα. Πόσοι άραγε ξέρουν και θυμούνται δυο-τρία πράγματα για τον σημαντικό Έλληνα συνθέτη Μανώλη Καλομοίρη; Πιθανότατα όσοι ακριβώς θυμούνται πως πολλά χρόνια πριν από τον ποδοσφαιριστή Πάντο έζησε και έδρασε ο Αλέξανδρος Πάντος που, μεταξύ άλλων, έδωσε το όνομά του στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Όσοι θυμούνται τον πρόξενο Λάμπρο Κορομπλά στο άκουσμα του επωνύμου του κι όχι τη συνονοματί του Ρούλα. Όσοι στο όνομα Ευταξίας φέρνουν στο νου τον πολιτικό - μέχρι και Πρωθυπουργός διετέλεσε - αντί του διαβόητου ενδυματολόγου.

Ιδού, λοιπόν - σαν βάλσαμο στη μνήμη και κόντρα στον καιρό τις επιπλεύσεις- λίγα λόγια για τον Μανώλη Καλομοίρη, τον Λάμπρο Κορομπλά, τον Αλέξανδρο Πάντο και τον Αθανάσιο Ευταξία.

Σημείωση: Οι τέσσερις διαπρεπείς Έλληνες έζησαν την ίδια περίπου χρονική περίοδο - στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα - και κάπου στην βιογραφία του καθενός τους εμφανίζεται ο Χαρίλαος Τρικούπης (όχι τα γραφεία του ΠΑΣΟΚ) και ο Ελευθέριος Βενιζέλος (όχι, δεν είναι αεροδρόμιο...)

Μανόλη Καλομοίρης (1883 - 1962)

Πολυγραφώτατος συνθέτης, μουσικο-παιδαγωγός και και μουσικο-κριτικός, με εκλεκτές σπουδές και απουδαιότερη όραση σε μια σειρά τομέων της μουσικής δραστηριότητας της χώρας. Με μια κομβέντα ο σημαντικότερος συνθέτης της σύγχρονης Ελλάδας και ιδρυτής του Ελληνικού Ωδείου.

Ο Καλομοίρης ασχολήθηκε με όλα τα είδη φωνητικής και ενόργανης μουσικής (εκτός από την θρησκευτική), από το τραγούδι με συνοδεία πιάνου ή ορχήστρας ως το μελόδραμα, και από τη μουσική δωματίου ως την συμφωνία και το συμφωνικό ποίημα.

Το έργο του δημιούργησε σχολή, την οποία ακολούθησαν αρκετοί Έλληνες συνθέτες του μεσοπολέμου, καθένας με τον δικό του τρόπο.

Το πλήθος των μουσικών του έργων προσδιορίζεται ανάμεσα στα 100 και τα 220, ανάλογα με το αν κάποια τραγούδια του υπολογίζονται ξεχωριστά ή ως μέρος μουσικών κύκλων. Έγραψε πάντως 3 συμφωνίες και 5 όπερες. Σπουδαία θεωρούνται τα μελοδράματα του «Το δαχτυλίδι της μάνας» και «Ο Πρωτομάστορας». Το συνολικό του έργο συμπληρώνεται από μια σειρά μουσικών μελετών (ανακοινώσεις, διαλέξεις, άρθρα) καθώς και από μουσικο-θεωρητικά βιβλία, μουσικο-κριτικά σημειώματα και τα απομνημονεύματά του με τίτλο «Η ζωή μου και η Τέχνη μου».

Στη ζωή του απέκτησε μια σειρά από τίτλους και ρόλους, πάντα σχετικούς με την τέχνη του. Μεταξύ άλλων διακρίσεων, ήταν ο πρώτος μουσικός που εκλέχτηκε μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, διετέλεσε Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών, Γενικός Διευθυντής της Εθνικής Λυρικής Σκηνής ενώ στο «Εθνικό Ωδείο» ήταν - διαδοχικά - ιδρυτής, Γενικός Διευθυντής, Πρόεδρος του διοικητικού του συμβουλίου και Επίτιμος Πρόεδρος.

Γεννήθηκε στη Σμύρνη, σπούδασε σε Αθήνα, Κωνσταντινούπολη και Βιέννη, ξεκίνησε τη μουσική του καριέρα στο Χάρκοβο της Ρωσίας - ως καθηγητής πιάνου - και στην Αθήνα, πάλι, ξεδίπλωσε ακαταπόνητα την υπερ-πενντάχρονη όραση του.

Αθανάσιος Ευταξίας (1849- 1931)

Το όνομά του το πήρε από το εκκλησιαστικό αξίωμα του Ευταξίου που έφερε ο πατέρας του. Έκανε καλές θεολογικές σπουδές στη Λειψία και επιστρέφοντας στην Ελλάδα ασχολήθηκε κυρίως με τη δημοσιογραφία. Κατόπιν πολιτεύτηκε και εξελέγη ανεξάρτητος βουλευτής Λοκρίδας, το 1885. Ανέπτυξε έντονη κοινοβουλευτική όραση με αποκορύφωμα τις περίφημες 101 επερωτήσεις που έλεγαν - λέγονται - θαυμασμού και από τον ίδιο τον Χαρίλαο Τρικούπη.

Ο Ευταξίας διετέλεσε δύο φορές Υπουργός Παιδείας (το 1897 και το

1899). Κατά τη δεύτερη μάλιστα θητεία του επικείμενη γενική αναδιοργάνωση της Παιδείας, σ' αυτόν οφείλεται η αναγόρευση της γιορτής των Τριών Ιεραρχών σε εορτή της Παιδείας.

Για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα στις αρχές του εικοστού αιώνα ασχολήθηκε εκ νέου με την δημοσιογραφία. Με την Επανάσταση στο Γουδί όμως (το 1909) έγινε Υπουργός Οικονομικών στην κυβέρνηση Μαυρομιχάλη και μέσα σε αντίξοες συνθήκες κατάφερε να παρουσιάσει πλεονασματικό προϋπολογισμό. Διετέλεσε εκ νέου Υπουργός και το 1922 και επτά χρόνια αργότερα εξελέγη αριστίδων Γερουσιαστής μετά από επιμονή του Ελευθέριου Βενιζέλου.

Τον Ιούνιο του 1925 ο στρατηγός Θ. Πάγκαλος με την επικράτηση του στρατιωτικού του κινήματος έγινε Πρόεδρος Δημοκρατίας και ανέθεσε την πρωθυπουργία στον Αθανάσιο Ευταξία. Η κυβέρνηση αυτή έμεινε στην εξουσία για ένα μήνα, γιατί ακολούθησε το στρατιωτικό κίνημα του Γ. Κονδύλη.

Ο Ευταξίας υπήρξε έντονα θρησκόληπτος και θεοσεβούμενος, πολύ καλός γνώστης των οικονομικών και ιδιαίτερα μαχητικός μέχρι τα γεράματα. Παροιμιώδης ήταν η έντονη μοραϊτική προφορά του που σχολιάστηκε πολλαπλά, κυρίως από τον σύγχρονό του ριμαδόρο Γεώργιο Σουρή, στον ευρηματικό του «Ρωμπό».

Λάμπρος Κορομηλάς (1854 - 1923)

Ο Λάμπρος Κορομηλάς, Γενικός Πρόξενος της Ελλάδος στη Θεσσαλονίκη, υπήρξε αναμφισβήτητα μια από τις σημαίνουσες προσωπικότητες του Μακεδονικού Αγώνα. Από το Μάιο του 1904 μέχρι το καλοκαίρι του 1906 οργάνωσε και συντόνισε τις δραστηριότητες των ελληνικών σωμάτων στο βιλαέτι της Θεσσαλονίκης. Συνεπικουρούς στο έργο του είχε επίλεκτους αξιωματικούς, οι οποίοι πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους κάτω από το μανδύα των προξενικών υπαλλήλων.

Η εμφανής σύνδεση του Κορομηλά με την ελληνική ένοπλη δράση οδήγησε στις εύλογες διαμαρτυρίες της Πύλης. Έτσι η ελληνική κυβέρνηση, το καλοκαίρι του 1906, αναγκάστηκε να τον αποσύρει από την προξενική του θέση στη Θεσσαλονίκη. Προκειμένου όμως να αποτραπεί η οριστική όσο και καταστροφική απομάκρυνσή του από τη Μακεδονία, ο Κορομηλάς πήρε τον τίτλο του Γενικού Επιθεωρητού των ελληνικών προξενείων της περιοχής αυτής. Κατ' αυτόν τον τρόπο η παραμονή του στα μακεδονικά βιλαέτια παρατάθηκε μέχρι το τέλος του 1907, οπότε, μετά από ισχυρές εξωτερικές πιέσεις, διορίστηκε πρεσβευτής στην Ουάσινγκτον.

Στις Η.Π.Α. εργάστηκε δημιουργικά για την οργάνωση του ελληνισμού της Αμερικής σε κοινότητες. Αργότερα, επί Ελευθέριου Βενιζέλου, επέστρεψε στην Ελλάδα και έγινε διαδοχικά Υπουργός των Οικονομικών και των Εξωτερικών. Στα νιάτα του είχε ασχοληθεί ξανά με την πολιτική - ως γραμματέας του Υπουργείου Οικονομικών - είχε διατελέσει διευθυντής του Εθνικού Τυπογραφείου, κυρίως όμως είχε ασχοληθεί με τη δημοσιογραφία και τη συγγραφή μελετών.

Η συμπεριποίησή του έχει τιμηθεί δίνοντας το όνομά του σε έναν από τους κεντρικότερους δρόμους της και οι κάτοικοί της Θεσσαλονίκης τον τιμούν καθημερινά αναφέροντας την συγκεκριμένη οδό με το πλήρες της όνομα, ως «Προξένου Κορομηλά».

Αλέξανδρος Πάντος (1888-1930)

Η «Πάντειος Σχολή» - ή «Σχολή των Πολιτικών, Κοινωνικών και Οικονομικών Επιστημών» όπως ήταν η ονομασία της όταν θεμελιώθηκε το νεοκλασικό κτίριο το 1927 από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Ναύαρχο Κουντουριώτη - ήταν το πρώτο και μοναδικό Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα το οποίο δημιουργήθηκε με το ρητό σκοπό να εισαγάγει στην Ελλάδα την σπουδή στις πολιτικές και κοινωνικές επιστήμες. Ο Γεώργιος Φραγκούδης οραματίστηκε μια Σχολή που θα καλλιεργούσε την επιστήμη της καλής διακυβέρνησης, εμπνεόμενος τόσο από την αριστοτελική διδασχία για την πρωτοκαθεδρία της πολιτικής επιστήμης αλλά και από τις σπουδές του στην περίφημη «Ελεύθερη Σχολή Πολιτικών Επιστημών» του Παρισιού.

Ο Φραγκούδης ίδρυσε την «Εταιρεία Εκπαιδευτικής Αναγέννησης», διέθεσε σ' αυτήν τη μικρή του περιουσία και όλες του τις δυνάμεις. Η Σχολή άρχισε να λειτουργεί με 200 φοιτητές, το Νοέμβριο του 1930, αλλά χωρίς τα αναγκαία κονδύλια το μέλλον της ήταν αβέβαιο. Τότε ένα απροσδόκητο γεγονός ήλθε να δώσει τη διέξοδο.

Τον Ιούνιο του ίδιου έτους πέθανε, σε νεαρή ηλικία, ο Αλέξανδρος Πάντος, Βολιώτης στην καταγωγή, γόνος ευκατάστατης οικογένειας, με νομικές σπουδές στην Αθήνα και σπουδασμένος επίσης στην «Ελεύθερη Σχολή των Πολιτικών Επιστημών» του Παρισιού. Ο Πάντος - τόσο πολύ είχε επηρεαστεί από τις σπουδές του εκεί ώστε - συνέταξε τη διαθήκη του, σε ηλικία 27 ετών, διαθέτοντας την περιουσία του για την ίδρυση στην Ελλάδα «Σχολής Πολιτικών Επιστημών». Πέθανε, στο Παρίσι, στα 42 του.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος, εκτελεστής της διαθήκης του Αλεξάνδρου Πάντου ως Πρωθυπουργός της Ελλάδος, δέχεται την εισήγηση του Φραγκούδη το κληροδότημα του Πάντου να δοθεί στη νεοπαγή «Σχολή των Πολιτικών Επιστημών» η οποία και μετονομάστηκε «Πάντειος Σχολή Πολιτικών Επιστημών».

Ο Αλέξανδρος Ι. Πάντος ανακηρύχθηκε έτσι εθνικός ευεργέτης και η σχολή που οραματίστηκε παραμένει στο ίδιο κτίριο και διατηρεί μέχρι τις μέρες μας το όνομά του. Γένος άλλαξε μόνο πρόσφατα, πλέον... ακούσει στο «Πάντειο Πανεπιστήμιο».

ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ

«Η Ερίπιδά»

Το κοινωνικό μας πρόσωπο

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας, καινοτομεί σε πανελλήνια κλίμακα, υλοποιώντας ένα πρωτοποριακό για τα δεδομένα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έργο, το οποίο θα παρέχει φιλοξενία καθόλη τη διάρκεια της θεραπευτικής αγωγής, σε ογκολογικούς ασθενείς από την ευρύτερη περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας και στους συνοδούς τους.

Το έργο έχει ολοκληρωθεί κατά 60% και αναμένεται να λειτουργήσει στο τέλος του 2005.

Κοίτα εκεί! Φοράει καπέλο!

του Γεώργιου Μουγγολιά

Στις μέρες μας οι τάσεις της μόδας και οι ενδυματολογικές συνήθειες έχουν αποκρύψει το καπέλο και η αναγκαιότητά του - είτε ως προστατευτικό για το κρύο, είτε ως συμπλήρωμα μιας αιχμηρής εμφάνισης - έχει απομακρυνθεί. Έτσι σπανιότατα θα συναντήσουμε στο δρόμο κάποια καλοντυμένη κυρία να φορά καπέλο και σχεδόν ποτέ κάποιο κύριο. Τα καπέλα είναι εφήμερα αξεσουάρ που βγαίνουν από τα σεντούκια την περίοδο των Αποκριών ή γίνονται κομμάτι μιας ασυρρικτής καρναβαλικής εμφάνισης σε πάρτυ της πόλης.

Γυρίζοντας όμως στο χρόνο τα συναντάμε σταδιακά όλο και πιο πολύ. Στο κοντινό παρελθόν προσατέυσαν τους υπερήλικες κυρίως και στις πρώτες δεκαετίες του 20ου αιώνα γίνονταν αναπόσπαστο ουσιαστικό κάθε εμφάνισης, πρωινής, απογευματινής, νυχτερινής.

Στην Πάτρα του 1930 συναντάμε πλήθος πιλοποιείων, ειδικών διλαδή κατασκευών που κατασκευ-

άζουν και πουλούν καπέλα. Μάλιστα χωρίζονται σε ειδικές κατηγορίες: πιλοποιεία γυναικών, πιλοποιεία (εργαστάσια μερινών), πιλοποιεία (εργαστάσια ψαθίνων) και πιλοποιεία (κατασκευή κούκων).

Οι κυρίες προκειμένου να βρουν ή να παραγγείλουν το καπέλο της αρεσκείας τους έκαναν μια εκτεταμένη βόλτα στο κέντρο της πόλης αφού υπήρχαν εννέα πιλοποιεία με πλήθος ελκυστικών και κομψών καπέλων. Συγκεκριμένα των Αλέστα Αθ. (Μαιζώνος 40), Γαλούση Μαρίας (Κανακάρη), Δημοπούλου Ανδρ. (Μαιζώνος 103), Κουτρούλη Σίας (Γεροκωστοπούλου 43), Κρίκη Αγαμ. (Κορίνθου 120), Σκαρπέτα Δημ. (Κορίνθου 130), Σκαρπέτα Σοφίας (Μαιζώνος 91), Τζελάτη Μαρίας (Αγ. Νικολάου & Υψηλάντου), Φεφέ Χρ. (Μαιζώνος 52).

Επίσης υπήρχε ένα πιλοποιείο (εργαστάσιο μερινών) των Γιαννοπούλου και Γεωργιάδη (Κολοκοτρώνη 27) και τρία πιλοποιεία (κατασκευή κούκων): Βλάχου Αρ. (Παντανάσσης 49), Κεφαλά Παν.

Στην πλατεία Γεωργίου του Α'. Ούτε ένας ασκεπής.

Ανηφορίζοντας το 1930 την Καθαβρύτων στην Ομόνοια της Πάτρας. Τραγιόσκα εμπρός, ψάθα πίσω. Διαφορετικές συνήθειες, διαφορετικά βαλάνια.

Ναι το βάλω ή να το βγάλω; Ψάθα με πουπούδι!

Έχει και το ταχυτάτου και ο επενεκής στο ιρένο.

Με ανθη και πίτουμοιού φιερά.

(τέρμα Παντανάσσης) και Νεοφύτου Παρ. (Καραϊσκάκη 125). Όσοι ενδιαφέρονταν - άνδρες και γυναίκες - για ψάθινα καπέλα τα αναζητούσαν στα πιλοποιεία των Βέτσου Γ. και Αλμπάνη Γ. (Σαχτούρη 55), Γατοπούλου Γ. και Υιού (Αγ. Νικολάου 49), Γιαννοπούλου και Γεωργιάδη (Κολοκοτρώνη 27), Θεοδώριδη και Δημητροπούλου (Καλαβρύτων 52), Μπελεγρή Παν. Κ. (Κορίνθου 200) και Μπελεγρή Χ. και Σίας (Πατρέως 82).

Ενδεικτικό της εκτεταμένης και γενικευμένης χρήσης των καπέλων είναι το γεγονός ότι το 1930 υπήρχαν έντεκα πιλοδιορθωτήρια όπου ειδικοί τεχνίτες επιδιόρθωναν βλάβες, ζημιές, σχισίματα κ.λπ. Συγκεκριμένα, τέτοιου είδους εργαστήρια ήταν των : Αρβανιτοπούλου Αν. (Μαιζώνος 118), Γατοπούλου Ν. (έναντι Αγ. Βαρβάρας), Γιαννακοπούλου Οθ. (Μαιζώνος 60), Καλούτση Αλ. (Μαιζώνος 131), Κλαυδιανού Κων. (Καλαβρύτων 59), Μαυρόκοτα Γ. (Μαιζώνος 40), Μαυρόκοτα Στ. (Μαιζώνος 50), Μπατζάκη Δ. (Πλ. Γεωργίου Α'), Μπελεγρή Αν. (Πατρέως 62), Πικόνη Μιλτ. (Μαιζώνος 46) και Φωκά Δημ. (Γεροκωστοπούλου 19).

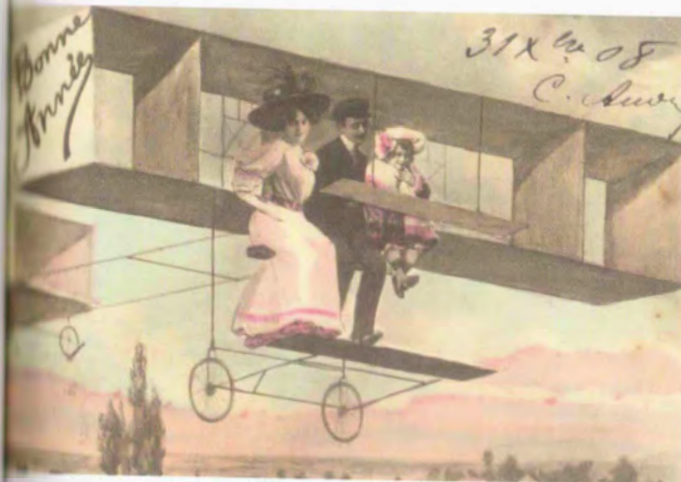
Οι κυρίες - όσες εδύναντο οικονομικά - παρακολουθούσαν κατά πόδας ή μάλλον κατά κεφαλήν τις νέες επιταγές της μόδας και ενημερώνονταν για τις νέες τάσεις και τα νέα προϊόντα. Διάβάζαν σχετικά στη στήλη «Γυναικεία Ζωή» της εκλεκτής εβδομαδιαίας εικονογραφημένης επιθεώρησης «Θεατής» που εξέδιδε κάθε Σάββατο ο Γεράσιμος Πετροβίκης:

«Καθώς είπαμε, βαινομε προς την άνοιξη και δεν ζούμε πια παρά με την ελπίδα των ωραίων ημερών που θα μας κάμουν να λησμονήσωμεν την μονότονον χειμωνιάτικη φύσιν.

Η γυναίκα αισθάνεται μίαν ενδόμυχην χαράν με τας νέας τροποποιήσεις που η μόδα θα επιφέρη εις την τουαλέτταν της και με ανυπομονησίαν περιμένει να την μυήση στις ανοιξιότικες ιδιοτροπίες της.

Τα καπέλλα είναι εκείνο που πρώτα έρχονται να μας προσφέρουν την ανοιξιότικη ευθυμία των και με τις νέες χαριτωμένες των φόρμες να μας αναπαύσουν από ό,τι φορέσαμε καθ' όλην την διάρκεια του χειμῶνος.

Οι φορμίτσες των καπέλων της ανοιξιότικης περιόδου είναι

Πικονενειπκώς και ιπιαμένως.

Μια αιμοχαρής σιραιωίνα.

όλες πολύ σκερτσόζικες, ιδιαίτέρως δε επικρατεί το μικρό σχηματάκι, ελαφρώς σκωμμένο προς τα εμπρός και πολύ σκωμμένο προς τα οπίσω, με μόνη δε γαρνιτούραν κάποια φανταζί εις κορυφήν της κεφαλής.

Τα καπελλάκια αυτά γίνονται συνήθως από κάποιο μεταξωτό ύφασμα, που τα καθιστά πολύ ελαφρά και οι χρωματισμοί των είναι μάλλον ανοικτόχρωμοι, μεταξύ του μπεζ και του σαμψλ, ενώ η φανταζί είναι πάντοτε κάποιας βαθύτερας αποχρώσεως.»

Το Σάββατο 24 Οκτωβρίου του 1925 ο συντάκτης του «Θεατή» σημειώνει και αναρωτιέται: «Τα γυναικεία καπέλλα της μόδας είναι μικρά. Μήπως όμως πρόκειται να ξαναδούμε και πάλι εις το προσεχές μέλλον τα μεγάλα καπέλλα με τα φαρδειά μπορ; Ένας παρισινός οίκος νεωτερισμών κάνει έντονο σχετική προπαγάνδα και βγάσει εις τους δρόμους μανεκέν που φορούν τεράστια καπέλλα.»

Όμως το καπέλο, εξ ορισμού ξεχωριστό στοιχείο της γυναικείας εμφάνισης και μάλιστα το πρώτο που βλέπουμε και το τελευταίο ένδυμα που φορούσαν πριν από την έξοδο από το σπίτι, δεν θα μπορούσε να μείνει μακριά από την ιδιοτροπία των σχεδιαστών της εποχής. Χαρακτηριστικό το παρακάτω απόσπασμα που περιγράφει την μόδα των καπέλων μέσα στο κατακαλόκαιρο του 1925: «Η μεγάλη μόδα της εποχής είναι τα βελούδινα καπέλλα. Θα το εφαντάζεσθε ποτέ ότι μέσα στην καρδιά του καλοκαιριού η μόδα θα μας επέβαλλεν ένα παρόμοιο μαρτύριο;... Έπειτα, ας μην ξεχνούμε την λαϊκή παροιμία: Μπρος στα κάλλη τ' είν' ο πόνος!... Όσον αφορά τα καπέλλα, συνηθίζονται όλοι τόσοσ τα βελούδινα καπέλλα,

Αρισιερά Πάνω: Στο πανκάκι και ορθίως. Με καπέλα και ομβρέλλες!

Αρισιερά κάτω: Από το Παρίσι με ανάπη. Νέοι - νέροι καπνισμένοι! Δεξιά: Πω, πω η κορίτσι είν' αυτό!

αλλά τα γαρνιρισμένα με βελούδινες κορδέλλες. Δια την εποχήν πρωτιμώνται τα μεγάλα κανοτιέ ή οι καπελλίνες. Η βελούδινη κορδέλλα έρχεται και δένει με αφέλεια έναν εύμορφο φιόγκο, ή συμπληρούται από εύμορφα βελούδινα άνθη. Προτιμάται συνήθως ως χρωματισμός της βελούδινης κορδέλλας κάποια απόχρωσις σχετική προς την ψύθαν.»

Εποχή καπέλων λοιπόν και όσο γυρνάμε πιο πίσω το φαινόμενο γενικεύεται ακόμα περισσότερο. Τα είδη πληθαίνουν. Καπέλα κομψά για πλουσιούς, για εργάτες, για κοκκέτες, για μικρές, για μεγάλες, για κλασικές, για σέξι, για τολμηρές. Ό, τι κωράει ο νους, όσα φτάνει το πορτοφόλι. Είτε

σουλαταάροντας με την ανοιχτή ομπρέλα για να προστατεύει από τον ήλιο με αρχοντιά και παράστημα, είτε ξεφορτώνοντας τα κασόνια με τις σταφίδες, είτε κάνοντας ελεημοσύνη στη γωνιά του δρόμου.

Καπέλα στην Πάτρα με προδιαγραφές ντόπιες ή γαλλικές, μια και η μόδα ερχόταν από το φινετσάτα Παρίσι που πρωταστατούσε. Μια άλλη εποχή που είχε το δικό της ρυθμό, τον δικό της αέρα, κοσμοπολίτικα ή μη, πάντως ευγενή και ρομαντικό. Με αντίστροφες τις εξαιρέσεις, αφού τότε όποιος δεν φορούσε καπέλο ήταν μάλλον δακτυλοδείχτομένος. Ακριβώς όπως είναι τώρα όποιος φορά! Θέμα συνήθειας!

περιοδικό
ΤΟ ΔΟΝΤΙ
33
ΤΕΧΝΗ
ΕΝΤΟΣ➔

Κάθε χειμώνα, όταν ο καιρός αγρίευε, μια από τις σκέψεις που έκανα αυτόματα ήταν «άραγε θα κοπεί το φέρρου-μπόουτ;» Φέτος, αρχικά έπιασα τον εαυτό μου να κάνει μια - δύο φορές την ίδια σκέψη αλλά τώρα πια όχι. Πόσα εύκολα συνηθίζει κανείς και προχωράει με βάση τα νέα δεδομένα της ζωής του!

Η θεατρική απόδοση του αφηγήματος «Ρίον - Αντίρριον» του Βασίλη Λαδά (το βιβλίο κυκλοφόρησε το Μάρτιο του 2004 από το «ΔΟΝΤΙ») σε σκηνοθεσία Θοδωρή Γκόννη, με τραγούδια και μουσικές που ακούστηκαν επάνω στα καραβάκια και βίντεο - προβολές από το πέρασμα, δεν θα μπορούσε παρά να είναι συμπαραγωγή των ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ Αγρινίου και Πάτρας.

Η ονομασία της γέφυρας, γέφυρα Ρίου Αντιρρίου, συμπεραίνει ο Λαδάς είναι η καλύτερη που μπορεί να υπάρξει γιατί «σημαίνει θέση - αντίθεση, δρόμο - επιστροφή, φωνή - αντίφωνο, έχει τη μουσικότητα της αντίστιξης». Ο αφηγητής ταξιδεύει με φέρρου κάτω από τους πυλώνες της υπό κατασκευής γέφυρας, τον Αύγουστο του 2003, και στοχάζεται για ό,τι συμβαίνει. Μια ανάσα απόσταση, μια ανάσα πριν την αλλαγή του τοπίου, μια ανάσα από το τέλος μιας συνήθειας ζωής, μια ανάσα πριν την υλοποίηση μιας προσδοκίας που ξαφνικά μοιάζει μετέωρα γλυκόκινη.

Ποιος νικά στον αγώνα δρόμου της ζωής; Η αργή κελώνα ή ο γρήγορος λαγός; Τελικά γεφυρώνονται οι αντίθετες απόψεις, οι αντίθετοι χαρακτήρες; Η «γέφυρα» είναι ένα σύμβολο πολλαπλών σημασιων. Καταρχάς λειτουργεί σε ένα επίπεδο ενοποίησης, συμφιλίωσης. Αυτό δεν αμφισβητείται. Ελέγχεται όμως κατά πόσο μια γέφυρα μπορεί να ενώσει παρελθόν-παρόν-μέλλον. Κατά πόσο έχει τη δυνατότητα να διαγράψει έναν κόσμο έναντι ενός καινούργιου εντελώς διαφορετικού και με ποιες συνέπειες.

Θα ήθελα πολύ να ξέρω με ποιο συναισθηματικό υπόστρωμα υποδέχτηκαν οι άνθρωποι το 1947 την αντικατάσταση του τρένου της γραμμής Αθήνα- Αγρίνιο, όια μέσω ενός ειδικού καραβιού με ράγες, την «Καλυδώνα», με την πορθμειακή γραμμή των φέρρου-μπόουτ. Υποθέ-

Ρίον -Αντίρριον

Αντι-φρατικές σκέψεις και συναισθήματα

της
Γιόλιας Φαρμακούλα

τω πως τότε διψούσαν να βελτιώσουν μια ήδη πολύπαθη και δύσκολη καθημερινότητα.

Σήμερα που όλα μοιάζουν να χάνονται αστραπιαία σε έναν κόσμο υπερβολικής μηχανικής ευκολίας, το αποσυρμένο καραβάκι θυμίζει κάτι από την απώλεια ενός κόσμου που σε άφηνε ακόμα να γύρεις πάνω στην κουποαστή, να αναπνεύσεις, να μυρίσεις αλάτι, να χαζέψεις τη θέα, να σκεφτείς έστω και για 15'.

Ποτέ δεν είχα αναρωτηθεί τι υπήρχε πριν από τη γραμμή των φέρρου. Θεωρούσα δεδομένο ότι υπήρχαν πάντα, κάτι σαν το δεδομένο του φυσικού τοπίου. Σε μια μελλοντική προβολή, η γέφυρα θα είναι το δεδομένο μιας άλλης γενιάς ανθρώπων. Τελικά, υπάρχουν δεδομένα μη αναστρέψιμα;

Καθίστε λοιπόν ονομαστικά στις θέσεις του θεάτρου για μια ακόμα θαλασσινή διαδρομή Ρίο - Αντίρριο ή Αντίρριο - Ρίο έτσι όπως θα σας την αφηγηθούν οι ιστορίες των φέρρου «Πρέβεζα», «Αγία Βαρβάρα», «Άνω Χώρα», «Κατρίν Ντε», «Άγιος Κωνσταντίνος»...και καλό ταξίδι όπου κι αν πάτε!

Πληροφορίες:

Αγρίνιο 6-10/3 — Πάτρα 2-3 Απριλίου

Διασκευή-Σκηνοθεσία: Θοδωρή Γκόννη

Σκηνικά-Κοστούμια: Ελένη Πανουκλιά

Φωτισμοί: Νίκος Σωτηρόπουλος

Βίντεο : Πάνος Ραυτογιάννης, Νίκος Μαραβέγια

Ζωντανή Μουσική: Μένιος Γούναρης, Παντελής Ντζιάλα, Ειρήνη Σκανόλαου και δύο πρωτότυπα τραγούδια του Κώστα Λειβαδά.

Παίζουν: Μαίρη Αθανασίου, Ελένη Καλατζοπούλου, Κατερίνα Καραδήμα, Τάσος Κοροζής, Γιάννης Παπαθανάσης, Νικολέτα Ρηγάκη, Σαμψών Φύτρος, Λεωνίδα Χρυσομάλλης.

Ο Δημοσθένης Παπαδόπουλος ακινοθέτησε τον «Επαγγελματία Πυγμάχο» του Αντριάνο Σάπλιν στο θέατρο της Οδού Κεφαλληνίας. Τρεις πεζοναύτες του Αμερικανικού Στρατού εκπαιδεύονται προκειμένου να χτυπήσουν έναν ηγέτη της Μέσης Ανατολής, γρανάζια ενός αστάτηματος διαετραμμένης πολιτικής. Ένα κομμάτι από τα καθημερινά δελτία ειδήσεων! Στη Νέα Υόρκη στο 45 Bleecker Theatre, ξεχωρίζει το θεατρικό ντοκιμαντέρ «Guantanamo: Honor Bound to Defend Freedom» για τη ζωή κρατουμένων στην αμερικανική βάση Γκουαντανάμο της Κούβας (των Βικτόρια Μπρίτεν και Τζίλιαν Σόλβο σε σκηνοθεσία Νίκολας Κεντ και Σάσα Γουέρς). Δεν πρόκειται για θεατρικά κείμενα παλαιών δεκαετιών ή αιώνων που προσπαθούν να αποδείξουν τη διαχρονικότητα του μηνύματός τους. Είναι το μήνυμα που γεννιέται και εκπέμπεται τώρα, από εμάς προς τα εμάς τους πολίτες του 21ου αι. Πέρα από το επικοινωνιακό επίπεδο, αποτελούν εικόνες ενός σύγχρονου θεάτρου που μοιάζει δυνατά, ακλη-

ρό, απροκάλυπτο. Μοιάζει ή είναι; Πως διαμορφώνεται το θέατρο του 21ου αι; Είναι μια βίαιη γροθιά στα χαλαρά στομάχια των εφησυχασμένων θεατών - καταναλωτών του σήμερα ή ένα κεκαλυμμένο μέσο μιας καλοστημένης επιχειρήσης υπερπαραγωγής θεάματος για εξοικονόμηση κέρδους και δημιουργίας νέου τύπου οπαδών; Ως μορφή τέχνης αλλάζει αλλά προς ποία κατεύθυνση; Υπάρχει χώρος για αυτό ανάμεσα στις συμπληγώδες μιας τεχνολογικής πια τέχνης; Η μήπως δεν είναι το θέμα πως μετεξελιόσεται η τέχνη του θεάτρου αλλά με ποιους μηχανισμούς μια καλλιτεχνική έκφραση, μέσω του πολιτιστικού management, θα αποκτήσει παγκοσμιοποιημένο επιχειρηματικό χαρακτήρα;

Ας μιλήσουν οι θεατρικές εικόνες. Το Εθνικό θέατρο της Αγγλίας ακολουθεί την πολιτική «όσο πιο τολμηροί είμαστε και όσο πιο ριψοκίνδυνες κινήσεις κάνουμε τόσο περισσότερο ανταποκρίνεται το κοινό». Στις 3 υπερπολυτελείς σκηνές του, δίπλα από τα 4 café - restaurants και το καλύτερο ίσως θεατρικό βιβλιοπωλείο του κόσμου, το κοινό παρακολουθεί, μεταξύ άλλων, το πολυσυζητημένο «Stuff happens» του Ντέιβιντ Χάρ με ήρωες τον Μπους, τον Ράμφελντ και την ομήγυρή τους. Επίσης το «Mandate» του Νικολάι Έρντμαν μετά από 10ετή απαγόρευση στην πρώην ΕΣΣΔ αλλά και το σουρεαλιστικό, ακατάλληλο για ανηλίκους σόου «Tróricana».

Στη Λιθουανία, με ακμάζουσα θεατρική παραγωγή, ο σκηνοθέτης Ειμούντας Νεκρόσιους απαιτεί: «Το θέατρο πρέπει επιτέ-

Θέατρο γροθιά στο στομάχι

Γιόνας Φαρμακούλια

λους να πάψει να θέλει να είναι ομορφούτσικο». Ο Γκίνταρας Βάρνας λοιπόν διασκευάζει το «Έγκλημα και Τιμωρία» του Ντοστογιέφσκι σε μια σκηνή όπου βρίσκονται ηθοποιοί και κοινό. Στις άδειες θέσεις της πλατείας τοποθετούνται δύο ανθρωπόμορφες κούκλες τις οποίες ο Ρασκόλνικοφ δολοφονεί με αγριότητα, όταν νιγέται από τις τύψεις του. Οι «δολοφονημένοι» ηθοποιοί καταλήγουν θεατές στην πλατεία κλείνοντας συνωμοτικά το μάτι στους θεατές επί σκηνής.

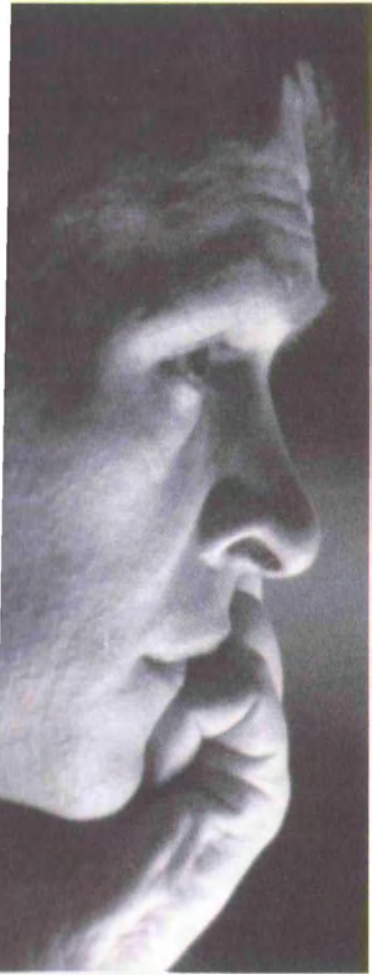
Στο Λόνγκ Άιλαντ, ο Ρόμπερτ Ουίλσον αποκαλεί το θεατρικό του εργαστήριο Watermill, ακαδημία για τον 21ο αι. Με δίδακτρα ιδιαίτερως τσουχτερά, κάθε καλοκαίρι καλλιτέχνες από όλον τον κόσμο συμμετέχουν σε πρόβες παράστασης, σε στήσιμο εικαστικών εκθέσεων, σε διαλέξεις και σε καθημερινές χειρονακτικές εργασίες. Στο τέλος του εργαστηρίου, η «καλή κοινωνία» της Νέας Υόρκης πληρώνει σόρα είτε για να απολαύσει ένα μίνι θέαμα δια χειρός Ουίλσον είτε για να αγοράσει δημοπρατημένα έργα τέχνης (Ανάμεσα στους ισχυρούς του διοικητικού συμβουλίου του Watermill, οι Αρμάνι, Τόμ Γουέιτς, Ντόνα Κάραν).

Η ιταλική ομάδα Societas Raffaello Sanzio αναζητά τη μορφή του θεάτρου που θα εκφράσει και πάλι το Τραγικό. Η ψυχή της ομάδας, Ρομέο Καστελούτσι, δηλώνει ότι η αρχαία ελληνική τραγωδία είναι ανυπέβλητη, δεν αναβιώνεται άρα πρέπει να την αμφισβητήσουμε. Αντικαθιστούν λόγο και Μύθο με Υλη, Αισθησιολόγο και Παραβολή. Σώματα ακραία αναζητούν το Τραγικό στο Πρωτόγονο και το Παράλογο. Θέλουν το θέατρο δύναμη έκκληξης που θα ταράσσει όλα τα ένστικτα και τις αισθήσεις του θεατή κόντρα στην ισχύουσα αισθητική του «ευχάριστου και καθουχαστικού». Στον «Άμλετ: Η οργιώδης ή βίαιη εξωτερική του θανάτου ενός μαλακίου» ο Άμλετ είναι πλάσμα αυτιστικό, παγιδευμένο σε ένα ανοίκειο περιβάλλον: ηλεκτροφόρα κουτιά και καλώδια, λάμπες νέον, πλαστικές ταινίες, ένα σιδερένιο κρεβάτι, βραχυκυκλώσεις και εκφυροσροτήσεις πιστολιού!

Αναλόγως στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες έχουμε φανταχτερά ονόματα σκηνοθετών, αιρετικές ή μη επαναανagnώσεις κλασικών, εκκεντρικούς πρωτοπόρους δημιουργούς, μαζί με blockbusters και πολύ θέαμα σε θεατρικούς ή εξωθεατρικούς χώρους συνοδεία εστιατορίων, ballrooms ακόμα και clubbing.

Τι από αυτά είναι γροθιά στο στομάχι, πρόταση για καινούργιο; Μήπως όσο θαμπώνεται το μάτι με υπερβολική δόση θεάματος, τόσο περισσότερο θολώνει η όρασή του και χάνεται η ευθυκρισία του; Ο

λόγος έχει όντως αποδυναμωθεί ώστε να είναι άχρηστο πια εργαλείο; Μήπως θεοποιούμε έναν άγονο πρωτογονισμό του σώματος και του ενστίκτου μόνο επειδή μας θέλγει η μυστηριακή μυθολογία του χαμένου μέσα στους αιώνες; Μήπως η βία στη βία μας κάνει απλώς κυνικούς και απαιθίς; Μήπως ο,τιδήποτε υπερφορτωμένο, στην μορφή και την έκφρασή του, παραμένει στη σφαίρα του ανοίκειου αδυνατώντας να κάνει το μυαλό μας να το υιοθετήσει και να το επεξεργαστεί ως κάτι που το αφορά;

Η Ελένη Βαροπούλου (Το Βήμα 2/1/05) διαπιστώνει ότι διανύουμε μια εποχή φεστιβαλοποίησης. Η οικονομία της θεατρικής αγοράς, σε μια κοινωνία των μίντια και του θεάματος, υπαγορεύει τη λογική των μεγάλων θεατρικών γεγονότων καθώς πιστεύεται ότι η προσοχή και η καταναλωτική διάθεση του κοινού επηρεάζεται από εμφανείς θεματικές, επετείους και αφιερώματα. Θεατρικά πρότζεκτ, που υπερβαίνουν τα μεταξύ των τεχνών όρια, συνδέοντας το θέατρο με ποικίλες κοινωνικές πρακτικές, συλλογικές διαδικασίες σε ευρωπαϊκή κλίμακα και με αίτημα την ευρωπαϊκή τους επιδότηση, στοχεύουν στην προσέλευση της γενιάς του διαδικτύου υπό τον φόβο ότι αυτή θα γυ-

ρίσει την πλάτη της στο θέατρο όπως το ξέρουμε. Το θέατρο έχει ανάγκη να αποδείξει ότι εξακολουθεί να είναι σημαντικός παράγοντας πολιτισμού με παράλληλη όραση σε κοινωνικό επίπεδο. Κατά συνέπεια πληθαίνουν τα φιλοσοφικά σαλόνια, οι θεατρικές ακαδημίες και η στροφή σε εξωθεατρικά υλικά στοχεύοντας σε ανανεωμένη πνευματική επικοινωνία με το κοινό του 21ου αι.

Είναι δύσκολο να κρίνεις αυτό που ζεις, αν δεν αποστασιοποιηθείς πρώτα λίγο. Το χωνευτήρι της Τέχνης είναι τεράστιο. Μόνο ο Χρόνος αποφασίζει τι θα κρατήσει και τι θα πετάξει από τις αποσκευές του ατέρμονου ταξιδιού του.

mojoradio

107.7 mojohertz

MAJOR OUTLAW JAMMING OUTFIT

Ξεφυλλίσαμε...

Μυριάμ Ρεβώ ντ' Αλλόν
Πρέπει η πολιτική να γίνει ηθική;
Βιβλιοπωλείο της ΕΣΤΙΑΣ

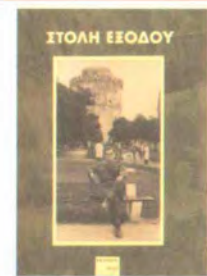
Όσο προκλητικό ακούγεται το ερώτημα του τίτλου, τόσο ουσιαστικό είναι. Γαλλικά είναι τα επιχειρήματα, γαλλική είναι και η υπόθεση που οδήγησε τη συγγραφέα στο ολιγοσέλιδο δοκίμιο περί των σύγχρονων πολιτικών, όμως οι προβληματισμοί είναι παγκόσμιοι.

Μυριάμ Ρεβώ ντ' Αλλόν
Είπατε ή γράψατε
σε γαλλικά

Δημήτρης Κάβουρας
Στολή εξόδου
Περί τεχνών 2004

Ο στρατός είναι για τους άντρες μια μόνιμη πηγή διηγήσεων για τις παρές. Ενίοτε και για τη λογοτεχνία. Ο Δημήτρης Κάβουρας διαλέγει αυτή την περίοδο της ζωής τους για να μιλήσει για προσωπικές ιστορίες ανθρώπων που έζησαν τις δεκαετίες αμέσως μετά το εμφύλιο. Με γοπητικό και υπονομευτικό τρόπο.

Ιωάννης Ζήσης
Πράσινο Επιχειρείν
ΥΠΕΧΩΔΕ, 2003

Μια παραγγελία του Υπουργείου Περιβάλλοντος που υλοποιήθηκε από το Πανελλήνιο Δίκτυο Οικολογικών Οργανώσεων (ΠΑΝΔΟΙΚΟ), το βιβλίο μελετά τη σχέση του περιβάλλοντος με την οικονομία, την πολιτική, τις οργανώσεις και τους επιχειρηματίες. Δύσκολο, αλλά απαραίτητο...

Σόνια Ιλίνακαγια
Ελληνορωσικά Συναπαντήματα
Ελληνικά Γράμματα, 2005

Δύο αιώνες ελληνορωσικής πολιτιστικής επικοινωνίας διατρέχονται μέσω από τη μελέτη μιας κατ' εξοχήν ειδικής περί του αντικειμένου. Γεγονότα και πρόσωπα που στιγμάτισαν τις σχέσεις των δύο πολιτισμών, δοσμένα περισσότερο σαν μυθιατόρημα και λιγότερο σαν δοκίμιο.

Η ιστορία της Πάτρας όπως δεν την έχετε ξαναδεί!

Δύο τόμοι – κοσμήματα (120 σελίδες ο καθένας, πανόδετοι με σκληρά κάλυμμα και κουβερτούρα) που παρουσιάζουν μια ολοκληρωμένη άποψη για την εικόνα και τη ζωή της Πάτρας της περιόδου 1890 – 1915. Μέσα από περίπου 200 αυθεντικές φωτογραφίες, χωρίς επεξεργασία και επικρωματισμούς, ο αναγνώστης μπορεί να βιώσει μία εποχή που έχει σιγήσει ανεξίτηλα τα ίχνη της ακόμη και σήμερα.

Διτίθεται από τα καλά βιβλιοπωλεία,
ή με ένα απλό τηλεφώνημα στο

2610 993460

και θα σας αποσταλούν

με courier, χωρίς έξοδα αποστολής

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΥΠΟΡΑΜΑ

**Η Πάτρα στις αρχές
του 20ού αιώνα**

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΓΥΑΛΙΝΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΛΑΚΕΣ
— ΑΝΕΚΑΙΟΤΟ ΤΑΙΟ —

**Η Πάτρα στις αρχές
του 20ού αιώνα**

ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ - ΛΕΥΚΩΜΑ
ΤΗΣ EDITH W. MORPHY

Κάντε το ιδανικό δώρο σε εορτές ή τους
αγαπημένους σας στην
μοναδική τιμή των 45 € (από 54 €)

[Η προσφορά ισχύει μέχρι εξαντλήσεως των αποθεμάτων]

Σχέσεις Λογοτεχνίας και Ιστορίας

Του Κώστα Πνευματικού
www.pneumatia.gr

Τα ιστορικά γεγονότα αντανακλώνται στη λογοτεχνία, όπως ακριβώς το θέτει και το ζήτημα. Μια τέτοια σχέση θα μπορούσε να ονομαστεί «ιστορική γεωγραφία». Ένα παράδειγμα θα μας βοηθούσε να αντιληφθούμε τι σημαίνει ο όρος.

Αν, ως ιστορικοί, προσπαθήσουμε να ανασυνθέσουμε τη νοστορπία και τα κίνητρα που ώθησαν την αμερικανική άρχουσα τάξη της περιόδου του μεσοπολέμου να έχει τη συγκεκριμένη πολιτική συμπεριφορά (αύξηση καπιταλιστικών συμπεριφορών, θεοποίηση του κέρδους με ό,τι αυτό συνεπάγεται - βλέπε κραχ), καλές οι πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές της αμερικανικής ιστορίας. Δε νομίζω, όμως, ότι θα ήταν δόκιμο να αγνοήσουμε και την "έντεχνη" μαρτυρία ενός θύματος τραγικού του μεσοπολέμου, του Κώστα Καρυωτάκη, όπως αυτή αποτυπώνεται στο ποίημα "Το Άγαλμα της Ελευθερίας που φωτίζει τον κόσμο" και περιλαμβάνεται στην τρίτη και σημαντικότερη ποιητική συλλογή του, "Ελεγεία και Σάτιρες", που εκδόθηκε το 1928. (1)

*Λευτεριά, Λευτεριά, σχίζει, δαγκάνει
τους ουραμούς το στέμμα σου. Το φως σου,
χωρίς να καίει, τυφλώνει το λαό σου.
Πεταλούδες χρυσές οι Αμερικάνοι,
λογαριάζουν πόσα δολάρια κάνει
οήμερα, το υπερούσιο μέταλλο σου
Λευτεριά, λευτεριά, θα σ' αγοράσουν
έμποροι και κονσόρτσιο (2) κι εβραίοι.
Είναι πολλά του αιώνος μας τα χρέη,*

*πολλές οι αμαρτίες που θα διαβάσουν
οι γενεές, όταν σε παρομοιάσουν
με το πορτραίτο του Dorian Gray (3).
Λευτεριά, λευτεριά, σε νοσταλγούνε,
μακρινά δάση, ρημαγμένοι κήποι,
όσοι άνθρωποι προσδέχονται τη λύπη
σαν έπαιθο του αγώνος, και μοχθούνε.
Και τη ζωή τους εξακολουθούνε,
νεκροί που η καθιέρωσις τους λείπει.*

Για να δώσει ο ίδιος ποιητής, σε ένα άλλο ποίημα της ίδιας συλλογής, μόνος του την απάντηση - απόγνωση:

*Εγώ τα μάρανα τα ρόδα
εγώ το σώπασσα τ' απόδονι.
Μα η συγγενιά με πνίγει τώρα
Ω, πέστε μου, πού ξημερώνει;*

Φοβάμαι ότι, μάλλον, θα αργήσει να ξημερώσει. Θα αργήσει "να κάνει ξαστεριά". Θ' αργήσει για τον Χαράλαμπο Γιάγκου, τον ιερέα απ' το Τριμίθι Κυρηνείας. Θ' αργήσει και για τον Παλαιστίνιο της Δυτικής Όχθης και της Λωρίδας της Γάζας, που απέναντι σε μαχητικά ελικόπτερα εκείνος γεμίζει με πέτρες τη σφεντόνα του. Θ' αργήσει και για τον Ιρακινό λαό που βγαίνει το πρωί από τα σπίτια του για να αντικρίσει "ανθρωπιστικά" τανκ να του φράζουν το δρόμο.

Και, μια που η κουβέντα τό 'φερε στο Ιράκ, και, επειδή το θέμα μας είναι η σχέση Λογοτεχνίας

και Ιστορίας, θα ήθελα να αναφέρω κάτι που διάβασα στο τελευταίο τεύχος του National Geographic (4). Μιλώ για τη δολοφονία της Ιστορίας που έλαβε χώρα στο "ανθρωπιστικά" κατεχόμενο Ιράκ και, πιο συγκεκριμένα, στο Μουσείο της Βαγδάτης. Κάποιοι, ακόμη μια φορά λογάρισαν "πόσα δολάρια κάνει" η ιστορία του ανθρώπινου πολιτισμού, τα μνημεία της πανανθρώπινης Ιστορίας. Ανεκτίμητα κειμήλια χιλιαίων εκλάπησαν ή καταστράφηκαν ολοσχερώς: ένα κρανίο Neanderthal, το μοναδικό σε ολόκληρη τη Δυτική Ασία, ηλικίας 50.000 ετών. Επιγραφές με σφηνοειδή γραφή, ηλικίας 12.000 ετών. Κοσμήματα, αγάλματα, ειδώλια, οστά. Χάθηκαν όλα. Ένα ανεκτίμητο κομμάτι της ιστορίας του ανθρώπου καταστράφηκε ή συλήθηκε και κανενός δεν καίγεται καρφί. Και πάλι θα επικαλεστώ τον Καρυωτάκη:

Έπρεπε να σκύψω, να σκύψω, να σκύψω! Τόσο που η μύτη μου να ενωθεί με τη φτέρνα μου. Έτσι βολικά κουλουριασμένος να κυλήσω και να φτάσω! Κανάγιες!

Και θα κλείσω με ένα ποίημα, του αγαπημένου μου ποιητή, του Διονυσίου Σολωμού (5), γραμμένο για τις τύψεις που νιώθει κάθε δολοφόνος μετά το αποτρόπαιο έγκλημά του (δε γνωρίζω αν ο ποιητής είχε κατά νου τους φονιάδες των λαών και της ανθρώπινης ιστορίας):

*Έτσι ο φονιάς που κρίματα έχει πλήθια,
σα φτάσει να του κλείσει ύπνος το μάτι,
βγαίνουν μαζί και του πατούν τα στήθια
οι κρυφά σκοτωμένοι, αίμα γιομάτοι.
Δικαιώτατα κρίζοντας βοήθεια,
πετιέται εκείνος οκ το γυμνό κρεβάτι.
Κι έχει τόσο μαυρίλα ο λογισμός του
που με μάτια ανοιχτά τους βλέπει ομπρός του.*

Παραπομπές

1. Το ποίημα μελοποιήθηκε, αργότερα, από το συνθέτη Λουκά Θάνο. (Εγκυκλοπαίδεια της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, εκδόσεις Σταφυλιάκη)
2. Κονσόρτσιο: εκ του λατ. *consortium*, σημαίνει σύμπραξη επιχειρήσεων (Μείζων Ελληνικό Λεξικό Τεγόπουλος - Φυτράκης)
3. Το βιβλίο του Oscar Wilde "Το Πορτραίτο του Dorian Gray", πρωτοκυκλοφόρησε το 1890 και προκάλεσε πολλές έντονες αντιδράσεις των κριτικών της Βικτωριανής Αγγλίας. Ο ήρωας του βιβλίου, ο Dorian Gray, εύχεται να παραμένει αιωνίως νέος και όμορφος, αντίθετα με το πορτρέτο του το οποίο θα υφίσταται τη φθορά του χρόνου. Ο Wilde θεωρείται από τους κυριότερους εκπροσώπους του "εσσετισμού", δηλαδή της καλλιτεχνικής κίνησης που πρέσβευε τη θεωρία "η Τέχνη για την Τέχνη" και πώς ό,τι είναι ηθικό είναι άχρηστο ενώ αντίθετα, η Τέχνη οφείλει να υπηρετεί μόνο το ωραίο.
4. National Geographic, ελληνική έκδοση, τ. Ιουνίου 2003, σ. 53
5. Διονυσίου Σολωμού, "Ο Λάμπρος"

ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ
ΣΙΝΕΜΑΙ

του Γιάννη Καραμπίσου

«A Million Dollar Baby» του Κλιντ Ίσγουντ, «Η Δική μας Μουσική» του Ζαν Λικ Γκοντάρ)

Ένας «αριστέρας» και ένας «δεξιός» σκηνοθέτης, 75χρονοι και οι δύο σήμερα (γεννήθηκαν το 1930), ο θεμελιωτής της Nouvelle Vague Ζαν Λικ Γκοντάρ, ο άνθρωπος για τον οποίο γράφτηκε ότι μετά την εμφάνισή του η ιστορία του κινηματογράφου χωρίστηκε στη προ Γκοντάρ και στη μετά Γκοντάρ εποχή, ο «πάσας» του μοντέρνου κινηματογράφου όπως επίσης αποκαλέστηκε, ιδιαιτέρως πολιτικοποιημένος και απογοητευμένος από τα ιδεώδη του σοσιαλισμού, πάντοτε φανατικά πολέμιος όμως του καπιταλισμού και ο Κλιντ Ίσγουντ, ο μοναχικός καουμπόη του αμερικανικού σινεμά, που θα έμενε στην ιστορία του κινηματογράφου μόνο και μόνο για τη συμμετοχή του στις ταινίες του Σέρτζιο Λεόνε, που συμμετείχε στα πρώτα του χρόνια σε ταινίες που θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν και ως ψυχροπαλεμικές, αλλά ενώ δεν όφειλε, διένυσε μια ιλιγγιώδη σκηνοθετική πορεία μέχρι σήμερα 26 ταινιών (ήδη ετοιμάζει την επόμενη), μεταξύ των οποίων και μερικές αριστουργηματικές (Bird, 1988, Ασυγχώρητοι, 1992), τονώνουν με τις τελευταίες τους ταινίες την αγάπη για το σινεμά. Οι όροι τους τελείως διαφορετικοί, ο

ένας αναδεικνύεται σε ένα από τους μεγαλύτερους σύγχρονους αμερικανούς σκηνοθέτες του αφηγηματικού κινηματογράφου και ο άλλος συνεχίζει να ανομπάρει την αφήγηση, και σήμερα, όπως και 45 χρόνια πριν, σαν να μην πέρασε μια μέρα., να πειραματίζεται κάνοντας χρήση των νέων μέσων (ψηφιακό βίντεο), να αμφισβητεί την χρησιμότητα και αναγκαιότητα του σινεμά αλλά να συνεχίζει απτόητος να κάνει ταινίες, σαν να θέλει να κρατήσει τον μοντέρνο, νεωτερικό «κινηματογράφο των δημιουργών», που ο ίδιος μεταξύ άλλων πρωτοστάτησε για να εγκαθιδρυθεί, στο παιχνίδι.

Δύο κινηματογράφοι που μοιάζουν σύμβατοι, αλλά και που και τους δύο φαίνεται ότι έχουμε ανάγκη, όσο και αν η δηλωμένη προτίμησή μας τάσσεται με τη παράταξη του Ζαν Λικ Γκοντάρ που έχει υποστεί πολλά νοκ-ντάουν είναι η αλήθεια από την κυρίαρχη «κλασική αφηγηματική» και κινδυνεύει άμεσα με νοκ-αυτ. Ο Κλιντ Ίσγουντ με το A Million Dollar Baby, συνεισφέρει χωρίς εννοείται να το επιδιώκει (ή μήπως το επιδιώκει), στον άριστο αγώνα του Γκοντάρ προς αποσόβηση του μοιραίου για τον «κινηματο-

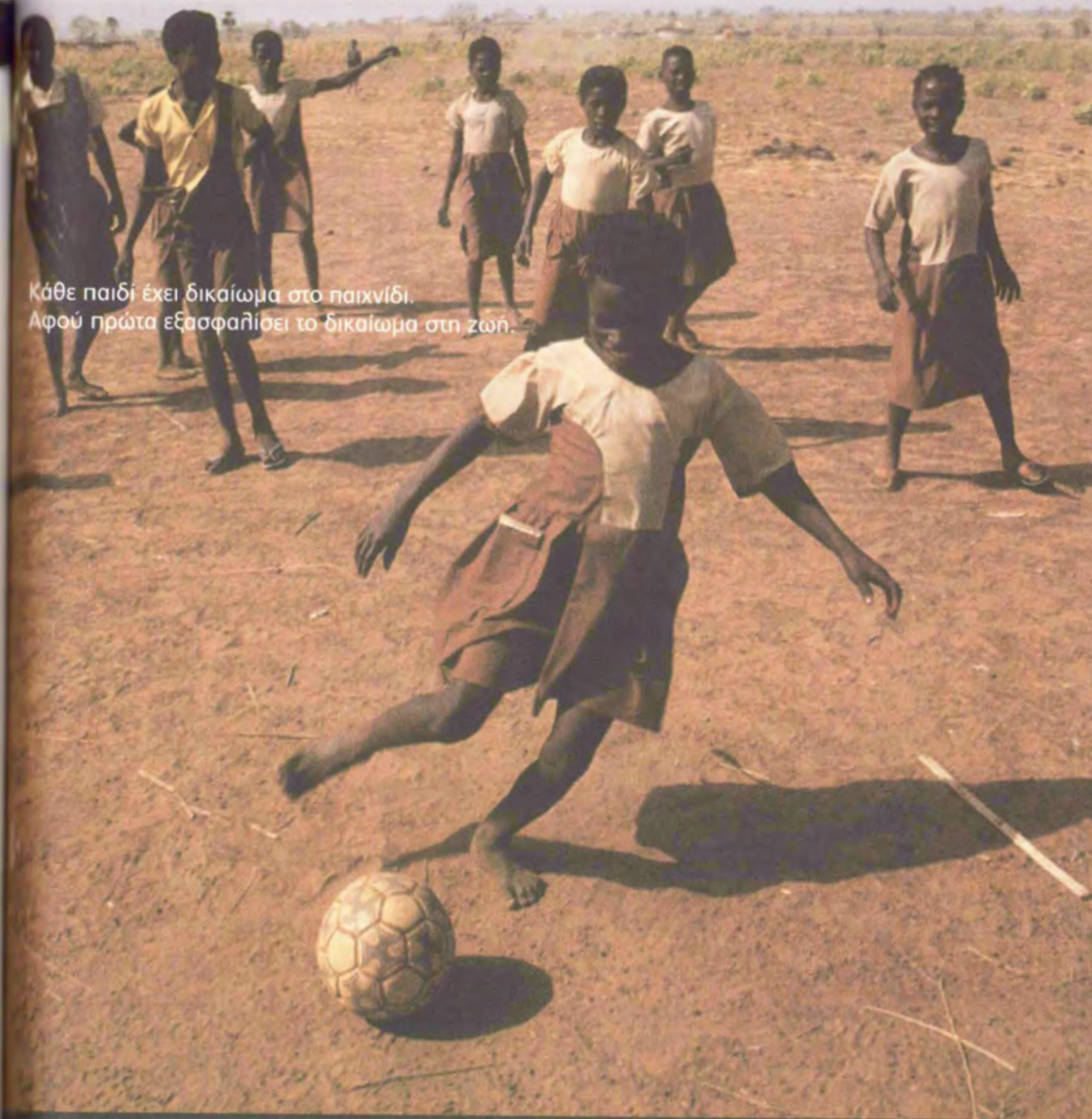
γράφο των δημιουργών». Η Μάγκι Φιτζέραλντ μια τριαντάχρονη σερβιτόρα, (την υποδύεται η ανερχόμενη ηθοποιός Χίλαρι Σουάνκ, που έδωσε πραγματικά μεγάλη μάχη για να ειαχωρήσει στο ανελέητο χολιγουντιανό κινηματογραφικό στερέωμα) θέλει οπωσδήποτε να πραγματοποιήσει το ποιστικό άλμα στη ζωή της, χρησιμοποιώντας τη δύναμη των χεριών της, τη τεχνική για να καρποφορήσει αυτή η δύναμη την απαιτεί σχεδόν από τον επιτυχημένο, αφού έχει αναδείξει πολλούς επίδοξους πρωταθλητές προπονητή πυγμαχίας, Φράνκι, αλλά και αποτυχημένο ίσως με τα κοινωνικά καθιερωμένα, αφού δεν έχει οδηγήσει κανέναν στη κορυφή, αρνούμενος να χρησιμοποιήσει τους πυγμάχους του ως αντικείμενα και τονίζοντας την αξία της αυτοπροστασίας ως υπέρτατης αρχής. Ο Φράνκι, που δεν έχει αναλάβει ποτέ γυναίκα, αρνείται σθεναρά στην αρχή, αλλά δέχεται στη συνέχεια υποκύπτοντας στην επιμονή της Μάγκι.

Μεταξύ τους αναπτύσσεται μια συνταραχτική σχέση πατέρα και κόρης (σε αυτό βοηθάει η κακή σχέση του Φράνκι με την κόρη του και η σχεδόν κυδαία στάση των στενών συγγενών της Μάγκι προς αυτήν). Οπλισμένη με γροθιά παρόμοια με αυτή του Σούγκαρ Ρέι, αποτέλεσμα της συνδουασμένης δύναμης που προκύπτει από την ιδανική χημεία της σχέσης της με τον προπονητή της (που εμπεριέχει ανομολόγητα πλατωνικά ερωτικά στοιχεία) ορμά όπως πολλοί κινηματογραφικοί αλλά και ήρωες από την πραγματική ζωή για την κατάκτηση του αμερικανικού ονείρου και όχι μόνο. Ορμά σε μια διαφορετική ζωή, δημιουργική και αληθινή, αξία να τη ζουν οι άνθρωποι. Τίποτα δεν μπορεί να σταματήσει την σχεδόν ηρωική στάση της, ούτε ακόμα ο θάνατος. Τις συνεχείς νίκες της, τα εντυπωσιακά νοκ άουτ της πάντα σχεδόν στο πρώτο γύρο, παραμονεύει η συμφορά. Ο Κλιντ Ίσγουντ βρίσκει ευκαιρία εκμεταλλευόμενος το σφιχτοδεμένο, άψογο σενάριο του Πολ Χάγκις, να μιλήσει μέσα από μια απλή ιστορία για πολύ περισσότερα πράγματα, με ευαισθησία τρυφερότητα και σκηνοθετική ωριμότητα. Χρωστάμε πολλά σε αυτόν τον επιφανεϊακά αντιφατικό αμερικανό δημιουργό, λόγω της τυπικής συντηρητικής του πολιτικής τοποθέτησης που κανείς όμως δε φαίνεται να θυμάται ή να λαμβάνει σοβαρά υπόψη.

«Η Δική μας Μουσική», έχει άλλους στόχους και σκοπούς. Δεν είναι μια ανιδίωτη δημιουργία. Προσπαθεί να κρατήσει τα κεκτημένα, αλλά και να δισσείρει κοινωνία μικρόβια, που θα συντελέσουν στη διάσωση, συνέχιση, εξάπλωση αλλά και επικράτηση του μοντέρνου κινηματογράφου, βοηθώντας των νέων τεχνολογιών. Ο Γκοντάρ που συμμετέχει στην ταινία, δίνει μια διάλεξη στο Σεράγεβο στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Συνάντησης Λογοτεχνίας και ερωτώμενος από μια δημοσιογράφο αν το ψηφιακό βίντεο θα σώσει το αινεμά, δεν απαντά. Το θεωρεί άσκοπο γιατί πιστεύει ότι αντί γι αυτόν θα έπρεπε να απαντήσει η ταινία του. Και αυτό γίνεται με τον καλύτερο τρόπο. Ο Γκοντάρ, που κάθκε από το προσκάνιο για πολλά χρόνια, δεν έχει στερέψει. Πειραματίστηκε με το βίντεο ως καλλιτεχνική αναζήτηση και ως βιοπορισμό. Επιμένει διαβάζοντας τον ίδιο δρόμο σε πείσμα των καιρών και δεν αποτελεί καλό παράδειγμα για τους υπόλοιπους ευρωπαίους κινηματογραφιστές που κινδυνεύουν να απολέσουν σιλι και ταυτότητα. Οι πειραματισμοί του Γκοντάρ όμως είναι απαραίτητοι σήμερα και από το σύστημα για να χαράξουν και να καθιερώσουν για άλλη μια φορά τις καινούριες απαραίτητες κατευθύνσεις. Η «Δική μας Μουσική» χωρίς να είναι οριστούργημα, χρησιμοποιώντας τις νέες ψηφιακές τεχνολογίες, δεν ξεχνά όμως να είναι και κινηματογράφος. Λίγοι σύγχρονοι κινηματογραφιστές (μεταξύ των οποίων και ο Τρίερ) δείχνουν να απαντούν δημιουργικά σε αυτή την πρόκληση. Ο Γκοντάρ για άλλη μια φορά, έστω στερούμενος του παλιού ριζοσπαστισμού του, πρωτοπορεί. Η «Δική μας Μουσική» κάνει αναφορές στη θεία Κωμωδία του Δάντη και είναι διαρθρωμένη σε τρία «βασιλεία» όπως τα λέει «Κόλοσ», «Καθαρήτριο» και «Παράδεισος». Τόπος το Σεράγεβο, κεντρικός «αφηγηματικός» άξονας η σύγκρουση Ισραηλινών και Παλαιστινίων, θέμα η αντανάκλαση του πολέμου και της βίας πάνω στον άνθρωπο. Κάτι ανάμεσα στο οπτικό και φιλοσοφικό δοκίμιο αλλά και στο δημοσιογραφικό ρεπορτάζ, όπου συμμετέχουν ηθοποιοί αλλά και άνθρωποι που παίζουν τον εαυτό τους, «Η Δική μας Μουσική», μαζί με την θαυμάσια «Ελεγεία του Έρωτα» σηματοδοτούν τη δυναμική επιστροφή του Ζαν Λικ Γκοντάρ, που πολύ έλειψε από κοντά μας.

Κάθε παιδί έχει δικαίωμα στο παιχνίδι.
Αφού πρώτα εξασφαλίσει το δικαίωμα στη ζωή.

Τα παιδιά του αναπτυσσόμενου κόσμου, όπως όλα τα παιδιά, θέλουν να μπορούν να παίζουν. Όμως, πιο πολύ θέλουν να έχουν σπίτι, λίγο φαγητό και καθαρό νερό, να μπορούν να πάνε στο γιατρό και στο σχολείο. Αυτά τα παιδιά και οι οικογένειές τους χρειάζονται την υποστήριξή μας. Η ActionAid, με το πρόγραμμα Αναδοχής, σας δίνει τη δυνατότητα με 22 ευρώ το μήνα να δώσετε σ' ένα παιδί και σε όλους τους ανθρώπους της κοινότητας που ζει, χιλιάδες λόγους να χαμογελάουν.

act:onaid
Ελλάς

Θέλω να συμμετέχω στο πρόγραμμα Αναδοχής Παιδιού της ActionAid.

ΌΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ ΟΔΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
 Π.Κ. ΠΟΛΗ/ΧΩΡΙΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΟΙΚΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Εμπληρώστε και ταχυδρομήστε αυτό το κουπόνι στην ActionAid Ελλάς, Φαλήρου 52, 117 41 Αθήνα, ή σποστείλτε το στο fax: 210 92 12 376, για να σας στείλουμε το ημερωτικό μας υλικό. Για περισσότερες πληροφορίες, καλέστε στο 801 11 22 8466.

act:onaid
Ελλάς

email: mail@actionaid.gr, www.actionaid.gr

Jan Garbarek
In Praise of Dreams (EMI New Series)

Ο Jan Garbarek, από τις σημαντικότερες περσόνες της σύγχρονης μουσικής και της τζαζ, με ένα απόλυτα προσωπικό και αναγνωρίσιμο παίξιμο, είναι υπεύθυνος για το πανέμορφο αυτό άλμπουμ, που συνεχίζει τη σειρά των εξορία των διακογραφημάτων του ακιαγραφώντας το πορτρέτο του μεγάλου καλλιτέχνη μέσα από μια διαρκή εξελικτική πορεία όπου η ωριμότητα και η έκκληση αποτελούν αυτονόητα στοιχεία της εν δυνάμει αναζήτησής του.

Ερμηνευτής με χαρακτηριστικό τρόπο, συνθέτης με άποψη, ενορχηστρωτής με φαντασία ο Νορβηγός μουσικός αποδεικνύει στο «In Praise of Dreams» την βαθιά ουσία της μουσικής που άπτεται του αυτισσώδους και πηγάζει από τον αρμονικό συνδυασμό μελωδίας και αυτοσχεδισμού. Ο Garbarek υφαίνει με λεπτότητα και περίσσεια ψυχής οργανικές μορφές όπου συνδυάζεται η ένταση με την ηρεμία, η υποβλητική, σχεδόν μυστηριακή ατμόσφαιρα με τον έντονο μινιμαλισμό και την ικανότητα του συνθέτη να δημιουργεί εικόνες. Εικόνες ορισμένες που αχηματίζονται και μετασχηματίζονται με φανταστική λογική, πυροδοτώντας ονειρικές καταστάσεις. Μνήμες από μουσικές βινιέτες για τον κινηματογράφο, κάτι σαν νότες που ξέφυγαν από παρτιτούρες του Ριοναννί, του Ροτα και της Καρλίνου, λυρικά απαράγματα από νοσταλγικά βάλια, η μελαγχολική ψυχρότητα της σκανδιναβικής αναφοράς, και τα μοναχικά σόλο μιας σύγχρονης

cd

τζαζ με ψήγματα του παρελθόντος, είναι μερικά μόνο από τα πρόσωπα και τις εκφράσεις της πολυεπίπεδης μουσικής του Jan Garbarek.

Μια μουσική δοσμένη με απλότητα, ελιγκρίνει και τα φως, μιας ευαισθησίας που αγγίζει την ποίηση ως αφορμή και ως τελική συνιστώσα του μεγαλειώδους αυτού έργου.

Στο ονειρικό ταξίδι του Jan Garbarek, τον συνοδεύουν δύο επίσης αποδοίκοι δεξιότητες μουσικοί, που δεν αρκούνται απλά σε άρτιες εκτελέσεις αλλά συνδράμουν με όλη την ψυχή τους «υμνώντας τα όνειρα».

Ο λόγος για τη συγκλονιστική αρμενικής καταγωγής Αμερικανίδα Kim Kashkashian στη βιόλα και τον Γαλλοαφρικανό ντράμμερ Manu Katché, που επικοινωνούν με το ακραγωνιστικό σασξοφωνιστικό παίξιμο και χρωματίζουν το τελικό αποτέλεσμα με μια σπάνια αυθεντικότητα αφήνοντας την ποιοτική αφραγίδα και αρθρώνοντας μουσικές φράσεις απάραμλλης ωριότητας. Ένας οργανικός διάυλος ανάμεσα σε τρεις καρμφαίους μουσικούς που διαμορφώνει ήθος και αισθητική σε ένα πραγματικά βαθύ και εμπνευσμένο δίσκο.

Thomas Dybdahl
That Great October Sound (GLITTERHOUSE)

Έντεκα υπέροχες ατμοσφαιρικές μπαλάντες, δείγματα ενός ιδιοσυγκρασιακού ταλέντου, μιας εξέχουσας αισθητικής και ενός pop εκλεκτικισμού, που καταγράφουν μια δημιουργική προσωπική άποψη στο σύγχρονο τραγούδι.

Τα κομψοτεχνήματα του Thomas Dybdahl κινούνται με χαρακτηριστική άνεση αναδεικνύοντας την επικοινωνιακή τους δύναμη μέσα από τη φόρμα του τραγουδιού. Γνήσιος τροβαδούρος και αισθητικός ερμηνευτής που δεν αρέσκεται σε καλλωπισμούς και δήθεν ωροιοποιήσεις, ο Thomas Dybdahl δεν ποντάει στη λογική των σουζέ, αντιθέτως αναδεικνύει εσωτερικές λεπταίσθητες και οριακές ισορροπίες που από τις ανεπαίσθητες οργανικές διακυμάνσεις της κιθάρας, του μπάσου, των εγχόρδων, του πιάνου, του οργάνου και των υπόλοιπων εκφραστικών μέσων υποστηρίζεται η πλούσια εναλλαγή των αυτισσώδων.

Αυθεντικά λυρικά τραγούδια, συχνά με μελαγχολική ατμόσφαιρα που αποδίδονται από την εύθραυστη φωνή του Dybdahl και εμψυχούν στο όλο ακρόαμα μια ταξιδιάρικη αύρα συνοδεύοντας την ψυχή σε απρόβλεπτες διαδρομές.

Από τα «From Grace» και «All's not lost» έως τα «Adelaide», «John Wayne» και «Dreamweaver» τα πρωτότυπα τραγούδια του Dybdahl μας εισάγουν σε μια απολαυστική ηχητική εμπειρία, σε μια ακουστική

cd

συμφωνία που τίποτα δεν μοιάζει περιττό και όλα λειτουργούν στην υπηρεσία των αισθήσεων. Έχουμε ανάγκη από τέτοιου είδους τραγουδοποιούς που εξάπτουν το συναίσθημα και τη φαντασία μας και ας ελπίσουμε ότι οι εσωτερικές δανάσεις που μας προκάλεσε ο κ. Dybdahl θα έχουν συνέχεια και στο επόμενο άλμπουμ του. Ένα νέο αστέρι γεννιέται και είναι σίγουρο ότι θα μας φωτίζει για πολύ καιρό στο μέλλον.

Έργα για Ορχήστρα
Ελλήνων Μουσουργών
1-4
(LYRA)

Μια έκδοση κόσμημα που μαζί με την εκπληκτική κασετίνα «Αντίς για όνειρα» αποτελούν ένα ανεκτίμητο ζευγάρι ξεχωριστών κυκλοφοριών που μας πρόσφερε η Ένωση Ελλήνων Μουσουργών με τη φροντίδα της διακογραφικής εταιρείας Lyra και την οικονομική συνδρομή του ΥΠΠΟ, καλύπτοντας με τον πιο ιδανικό τρόπο την ανάγκη για προώθηση και διάδοση της σύγχρονης συμφωνικής μουσικής δημιουργίας.

Ένα αξιοθαύμαστο πανόραμα της ελληνικής μουσικής με κοινό άξονα τον τόπο και το χρόνο δημιουργίας, αλλά και σεβασμό στις ιδιομορφίες, το προσωπικό ύφος και την ιδιοσυγκρασιακή γραφή των Ελλήνων συνθετών.

Δημήτρης Δραγατάκης, Αλέκος Ξένος, Θόδωρος Αντω-

cd

νίου, Ανέστης Λογοθέτης, Ιάκωβος Κονιτόπουλος, Νίκος Φυλακτός, Γιώργος Σισιλιάνος, Άλκης Παναγιωτόπουλος, Νίκος Ντρέλας, Ντέμης Βισβίκης, Σπύρος Ραυτόπουλος, Μιχάλης Τραυλός, Ιωάννης Ξενάκης, Γιάννης Ψαθάς, Μιχάλης Αδάμης, Πέτρος Πλακίδης και Μιχάλης Λαπιδάκης είναι οι συνθέτες που ανθολογούνται στα μοναδικής καλλιτεχνικής και μουσικής αξίας τέσσερα CD και ερμηνεύονται με εκτελεστική ακρίβεια, απαράμιλλο πάθος, υψηλή δεξιοτεχνία και εκφραστική πληρότητα από τη Συμφωνική Ορχήστρα της Βουλγαρίας υπό τη διεύθυνση του μαέστρου Άλκη Παναγιωτόπουλου.

Έργα που πατάνε γερά στην κλασική μουσική παράδοση, αλλά και «λοξοδρομούν» σε συναρπαστικές πρωτοποριακές φόρμες αρθρώνοντας νέους εκφραστικούς κώδικες και γλώσσες επικοινωνίας, παρουσιάζοντας την εξελικτική πορεία της σύγχρονης ελληνικής μουσικής και καταγράφοντας κορυφαίες στιγμές της.

Πέραν της σπουδαίας προσφοράς του έργου στο χώρο της γνωριμίας μεγάλης μερίδας του κοινού με «άγνωστους» Έλληνες συνθέτες, τα «Έργα για Ορχήστρα Ελλήνων Μουσουργών» έρχονται να σκιαγραφήσουν μια ολόκληρη εθνική σκηνή, να χρωματίσουν και να αυθεντοποιήσουν και στυλ, να δώσουν ιστορική σφραγίδα, να φωτίσουν σπάνιες, σχεδόν αθέατες πλευρές της σύγχρονης δημιουργίας όπως αυτές που κατατέθηκαν από Έλληνες συνθέτες της διασποράς (Γιάννης Ψαθάς, Πέτρος Πλακίδης).

Ένα πολυσέλιδο έργο, μια απολαυστική αλληλουχία

συμφωνικών συνθέσεων, που αφήνει σοβαρή παρακαταθήκη για το μέλλον και μας γεμίζει ελπίδες για περαιτέρω βήματα στο χώρο της παρθένας στο είδος αυτό δισκογραφίας.

Yorgos Fakanas
Echoes (LIBRA)

«Τα τοπωνύμια δεν δέσμευσαν τη φαντασία μου. Αντίθετα την ώθησαν στη δικιά μου υπέρβαση στο αναμενόμενο. Θέλησα να αισθανθώ το χώρο μου έτσι όπως μας παραδόθηκε από τους αιώνες: Εφαπτήριο για νέα σκέψη, δημιουργικό δουλευτό των ιδεών και των εφαρμογών τους με εσωτερική πάλη και υπερηφάνεια, τουλάχιστον ισότιμο και όχι ουραγό. Ένοιες αυτονόητες για εκείνους που τιμούν το χώρο τους. Αν η μουσική μου σμίλη φωτίσει το αυτονόητο μα λησμονημένο, χαλάλι ο κάματος».

Με αυτά τα λόγια ο συνθέτης και μπασίστας Γιώργος Φακανάς μας εισάγει στους «Απόηχούς» του, το τελευταίο άλμπουμ του, με το οποίο μετά από μακρόχρονη σιωπή, επανακάμπτει στο χώρο της δισκογραφίας. Έχοντας ως συμπαραστάτες εκλεκτούς δεξιοτέχνες μουσικούς της τζαζ - Wallace Roney στην τρομπέτα, David Lynch στα σαξόφωνα, Δήμος Δημητριάδης στο άλτο σαξόφωνο, Χρήστος Ραφαηλίδης στα βιάμπε, Δημήτρης Καλαντζής στο πιάνο, Γιώργος Μανιάτης στα ντραμς, Enrique Bu στα κρουστά, Haig

cd

Yazdjian και κουαρτέτο εγχόρδων- ο Γιώργος Φακανάς περιδιαβαίνει τη μουσική παράδοση του τόπου μας δανειζόμενος χρώματα, αρώματα, μνήμες, αναφορές και ανασυνθέτει το δικό του ρόλο αποτυπώνοντας μια σύγχρονη συνθετική αύρα, η οποία ακολουθεί την εξελικτική πορεία ενός ανήσυχου δημιουργού.

Κάθε σύνθεση και ένα τοπωνύμιο -θράκη, Ήπειρος, Πελοπόννησος, Θεσσαλία, Μακεδονία, Αιγαίο, Δωδεκάνησα, Κρήτη, Στερεά Ελλάδα- αλλά το οδοιπορικό του Γιώργου Φακανά έχει περισσότερο να κάνει με έναν αυτοσχεδιασμό που «υμνεί» τη δεξιοτεχνία και παρουσιάζει μια ελκυστική και αισιόδοξη μουσική οπτική της Ελλάδας μέσα από το φίλτρο του δημιουργού. Ένα ποικιλόμορφο ηχητικό χαλί, που εμπνέεται χωρίς να παραμένει προσκολλημένο στο γεωγραφικό ταξίδι του Γιώργου Φακανά. Μελωδικοί και ρυθμικοί απόηχοι ενός παλιού γνώριμου που δραστηριοποιείται εκ νέου στους καθιερωμένους ήπιους τόνους του.

Φλώρος Φλωρίδης -
Γιάννης Μουρτζόπουλος
The Manager In charge
(J.N.D. / A&N)

Αναμφίβολα η επανέκδοση του «The Manager in charge» αποτελεί ξεχωριστό δισκογραφικό γεγονός για τις μέρες μας, αφού ο θρυλικός και σπάνιος δίσκος βινυλίου βρίσκει βήμα εκ νέου μέσω της ψηφια-

κής έκδοσης και έρχεται να μας θυμίσει μια αποκαλυπτική εμπειρία που συντελέστηκε το 1987.

Το «The Manager in charge» που όταν κυκλοφόρησε φιγουράρισε στις πρώτες θέσεις της λίστας τζαζ δίσκων σε όλο τον κόσμο για διακεκριμένα έντυπα του είδους, αποτέλεσε μια κορυφαία στιγμή για τη δημιουργική μουσική. Ένα σαφώς προχωρημένο για την εποχή του πρότζεκτ που κατέθεσε μια συναρπαστική και εκ βάθρων ανανεωτική άποψη πάνω στην τζαζ ρυθμολογία και τον εκλεκτικό ρομαντισμό του Thelonious Monk.

«Mysterioso», «Ask me now», «Round Midnight», «Evidence» και «Brilliant Corners» του Monk σε περιραγμένες διασκευές και τρεις πρωτότυπες συνθέσεις του Φλώρου Φλωρίδη και του Γιάννη Μουρτζόπουλου, Δραμινού αλλά και πολλά χρόνια μουσικού και πανεπιστημιακού στην Πάτρα, που ανατρέπουν συθέμελα ό,τιδήποτε συμβατικό έως σήμερα έχουμε κατά νου. Ένας μεγαλειώδης διάλογος με τα ηλεκτρονικά που έθεσε νέες βάσεις και διαμόρφωσε απρόβλεπτες ισορροπίες στην τέχνη του αυτοσχεδιασμού και της σύγχρονης μουσικής.

Ο «The Manager in charge I salute» και πολύ απλά από την εποχή του 1987 και από τις καίρες αλχημείες των δύο εκλεκτών συνδαιτυμόνων ελάχιστα πράγματα έχουν προχωρήσει, Ο αυθεντικός ορισμός της ουσίας και του στυλ, η πεμπτουσία του κλασικού και η έκπληξη του σύγχρονου. Δεκαεννιά χρόνια μετά και οι εντυπώσεις αναλλοίωτες.

Βιβλίο

Ψάχνοντας στην ελληνική βιβλιογραφία για εκδόσεις που πραγματεύονται θέματα γύρω από τη σύγχρονη μουσική, δύσκολα θα ανιχνεύσουμε κάποιες αξιοσημείωτες και τεκμηριωμένες δουλειές. Πόσο μάλλον όταν το αντικείμενο που επιζητούμε είναι η σβηγκάρντ, η ηλεκτρονική μουσική και συγγενείς μουσικοί χώροι, ελάχιστα προβεβλημένοι στην ελληνική πραγματικότητα, οι οποίοι έχουν γίνει συνώνυμοι μιας «πολυτελούς» και «ιδιόρρυθμης» για τους πολλούς προτίμησης.

Κάτι σαν ιδιοτροπία των εστέτ, που ωστόσο παράμενει ένα από τα πιο ζωντανά και δημιουργία κομμάτια της σύγχρονης μουσικής.

Πραγματική έκκληση και εξαίρεση λοιπόν αποτελεί το πρόσφατο κυκλοφορηθέν πόνημα του γνωστού μουσικοκριτικού και δημοσιογράφου Χρήστου Τσανάκα (Ήχος, Audio, Futura, Δίφωνο, Focus) με τίτλο «Ονειροπόλοι - Ο Ντεμισιά, οι μινιμαλιστές και η ηλεκτρονική αποκάλυψη» από τις εκδόσεις Futura.

Μέσα από τις σελίδες της άρτιας και καλαισθητικής έκδοσης παρελαύνουν συνεντεύξεις και πορτρέτα «δημιουργών που είδαν το μέλλον»: Κλοντ Τεμισιά, Γιάννη Ξανάκη, Ερίκ Σατί, Τζν Κέιτς, Μπράιαν Ίνο, Φίλιπ Γκλας, Στιβ Ράιχ, Γκάβιν Μπράιαρς, Τζον Άνταμς, Τέρι Ράιλι, Κουαρτέτο Κρόνος κ.ά.

Ο συγγραφέας με εμπειρία ακουστική, θεωρητική και πρακτική γνώση, πληθώρα υποστηρικτικών παραδειγμάτων και όμοιοθυμητή σκέψη στοχάζεται

πάνω στις σύγχρονες όψεις της μουσικής και την εξελικτική πορεία της σύνθεσης. Από το μινιμαλισμό στο ρομαντισμό του 20ού αιώνα, από την άμπιεντ στις πρωτοπορίες και στις ηλεκτρονικές ευαισθησίες, από την επανάσταση των κλώνων στο ήχο της έκτασης, ο Χρήστος Τσανάκας μας ξεναγεί μέσα από τα προσωπικά συναρπαστικά ταξίδια του σε τόπους αλλόκοτους αλλά και μαγευτικούς, σε στιγμές μοναχικές αλλά και αρκούτως συναισθηματικές. Η πληροφορία και η γνώση αλληλοεισδέχονται την προσωπική εμπειρία και οι νότες, οι παλμοί και οι ήχοι που αφουγκραζόμαστε παίρνουν τη σκυτάλη του συναισθήματος από τη μελάνη και τη βιωματική περιπλάνηση του συγγραφέα σε πρωτόγνωρους ηχητικούς, λογοτεχνικούς και φιλοσοφικούς κόσμους.

Το πλήρες χρονικό μιας ονειρικής επανάστασης, συνοδευόμενο από οπάνια φωτογραφικά ντοκουμέντα και κορυφαίες δισκογραφικές επιλογές. Ο ίδιος ο Χρήστος Τσανάκας αυτοπροσδιορίζεται ως «μελομανής συγγραφέας που ερωτεύεται μουσικές - δηλαδή άγνωστους τόπους, άγνωστους χρόνους, άγνωστα πρόσωπα, διπλούς και τριπλούς εαυτούς - ακόμα και στον ύπνο του...». Για μερικούς μπορεί να φαντάζει ενοχλητικός για άλλους όμως «ονειροποιός», όπως και οι «κλασικοί» του ήρωες που παίρνουν σάρκα, οστά και φωνή μέσα από τις επανειλημμένες ακροάσεις των παραγνωρισμένων αριστουργημάτων τους.

live

Συναυλιών συνέχεια για τη μουσική σκηνή του REC και ένας εκ των λόγων που οι επιλογές των υπευθύνων του χώρου καταξιώνονται ακούει στο όνομα Blaine L Reiningger. Καινοτόμος και ανατροπείς ευαίσθητος και δαιμονικός, σαρκαστικός

και δεινός χιουμορίστας, ο Reiningger ανασκάπτει με υπομονή και εμμονή τις ρίζες του, φλερτάρει με τα ηλεκτρονικά, την παρανοϊκή ροκ, την post punk αισθητική, την κλασική και το μινιμαλισμό σε ένα προκλητικό αλλά γοητευτικό μείγμα ανάμοιων στοιχείων, που δένονται κόμπο - κόμπο γεννώντας εικόνες και συναισθήματα.

Οι επί σκηνής εκτροπές και τα ποικίλα πρόσωπα του Blaine L. Reiningger βρήκαν ιδανικό συνομιλητή στις δοξαριές του τσελίστα Γιώργου Καλούδη και αντικατοπτρίστηκαν θαυμάσια στην αυτοσχέδια οθόνη από την ευφάνταστη επιτόπου κινηματογράφηση του σκηνοθέτη / multimedia καλλιτέχνη Γιώργου Κακακάκη, ο οποίος με μια βιντεοκάμερα ανά χείρας κατέγραψε τα διαδραματιζόμενα επί σκηνής. Μια θαυμάσια αμφίδρομη σχέση μουσικής και εικόνας, μια αυτόματη γέννηση της μίας τέχνης από την άλλη σε έναν στιγμιαίο αυτοσχεδιασμό ουσίας.

Όσο για τα σουζέ δεν έλειπαν, αν και απαιτούσαν ανοιχτό μυαλό και καθαρή ψυχή για να τα αφομοιώσεις ως μέρη της «post modern drive in» παράστασης του Mr Blaine: «Louie Louie», «Αγάπη που 'γινες» και βεβαίως κερασάκι στην αλλόκοτη τούρτα του το «No tears» από την new wave - punk περίοδο των TuxedoMoon στις μοναχικές αλλά αρκούτως ενδιαφέρουσες διαδρομές του σήμερα για τον μεγάλο καλλιτέχνη.

Στην Αθήνα η τζαζ έχει την τιμητική της και όπως στις μεγάλες πρωτεύουσες του κόσμου σουλατσάρεis και κώνεσαι στα «καλά» σημεία της για να τη χαρείς, έτσι κι εδώ οι fan δε μένουν παραπονεμένοι.

Η εκπληκτική τραγουδίστρια Sheila Jordan (75 ετών παρακαλώ!) αιχμαλώτιζε τις αισθήσεις με τη θερμή και γεμάτη πάθος ερμηνεία. Τζαζ στάνταρτς, νωχελική ατμόσφαιρα, μπαλάντες και ρυθμοί που μαγνίτιζαν και τον πιο δύσπιστο. Δίπλα της ο οπουδαίος Cameron Brown με το βαθύ και εσωτερικό του παίξιμο στο κοντραμπάσο, σήκωνε το βάρος της μοναδικής οργανικής φωνής δίνοντας στη λιτότητα και την εκφραστική απλότητα πρωτόγνωρη σημασία. Ατμόσφαιρα ανεπανάληπτη που όσοι κοινωνούσαν το έκαναν με την πρόπουσα θρησκευτική κατάνυξη. Αποτέλεσμα: ανάσες και θροΐσματα μόνο επί σκηνής του Jazz Upstairs.

Σε άλλο μήκος τζαζ κύματος και πιο δυνατούς ρυθμούς στο Half Note η παγκοσμιοποιημένη άποψη του Γαλοινόδου ντράμπερ Ravi Magnifique, που πλαισιωμένος από έξι δεξιοτέχνες μουσικούς, μεταξύ των οποίων οι Chico Freeman και Dave Liebman μας πρότεινε μια ολόφρεσκη τζαζ φιούζιον. Κορυφαία στιγμή η παράλληλη παρουσία τεσσάρων σαξοφώνων που μαζί με τους λοιπούς δονούσαν την ατμόσφαιρα και κέρδιζαν τις εντυπώσεις.

Της
Εύης Γκοισοπούλου

JAMES ENSOR

« Έχω γαλήνια αφορίσει τον εαυτό μου σε εκείνον τον ερημικό τόπο που βασιλεύει η μάσκα - γεμάτη βία, φως και μεγαλοπρέπεια »

« Δεν υπάρχει άλλος καλλιτέχνης του τέλους του 19ου αιώνα του οποίου η δουλειά να ποικίλλει τόσο πολύ, να είναι τόσο παράξενη και ανοιχτή σε τόσες πολλές ερμηνείες όσο αυτή του Βέλγου ζωγράφου Τζέιμς Ένσορ (James Ensor) ». Αυτή η διαπίστωση του Ούλρικ Μπεκς Μαλόρνυ σκιαγραφεί τέλεια το χαρακτήρα του έργου του μεγάλου αυτού ζωγράφου του οποίου οι πίνακες όπως λέει ο ίδιος « ζουν στα περίχωρα της τέχνης, πέρα από κάθε ταξινόμηση ».

Ο Τζέιμς Ένσορ (1860 - 1949) γεννήθηκε στο Όστεντ, ένα μικρό, παραθαλάσσιο θέρετρο του Βελγίου. Η παιδική του ηλικία θεωρείται το κλειδί της ερμηνείας των έργων του, κάτι που εν μέρει αποδέχεται και ο ίδιος. Ο πατέρας Άγγλος, γιατρός, γλωσσομαθής, επιτυχημένος μουσικός, απουσιάζει από την ανατροφή του γιου και της κόρης του. Είναι αλκοολικός και μονίμως άνεργος. Ο Ένσορ μεγαλώνει χωρίς αγάπη, σε ένα σπίτι γεμάτο δυσπιστία κάτω από την επιρροή τριών αυταρχικών γυ-

ναϊκών, της μητέρας του, της θείας του και της γιαγιάς του. Η μητέρα Βελγίδα, χαμηλής κοινωνικής τάξης, διατηρεί ένα κατάστημα τουριστικών ειδών, με ετερόκλητα αντικείμενα από όλο τον κόσμο, στο οποίο ο Ένσορ δουλεύει ακόμα κι όταν είναι πλέον γνωστός ζωγράφος. Αυτός ο κόσμος του χρώματος, του κιτς, του αλλόκοτου και του φανταστικού που τον περιβάλλει όλη του τη ζωή, περνάει στους φαντασμαγορικούς πίνακές του, τους γεμάτους φως και έντονα χρώματα. Όπως περνάνε και όλα τα συναισθήματα της απομόνωσης, της έχθρας, της πλήξης, της περιφρόνησης που αισθάνεται για την οικογένειά του και την στενόμευλη και απονικτική πόλη στην οποία ζει όλη του τη ζωή. Γιατί, αυτός ο καλλιτέχνης που δημιούργησε τόσους πολλούς και τόσο διαφορετικούς κόσμους στα έργα του, εκτός από ένα μικρό διάστημα (1877 - 1880) που πήγε να σπουδάσει στη Βασιλική Ακαδημία Καλών Τεχνών στις Βρυξέλλες και ένα σύντομο ταξίδι (1884) στο Παρίσι και την Ολλανδία, έζησε όλη του τη ζωή στην τραγική επαρχία του Όστεντ, κοιτάζοντας τη θάλασσα από το παράθυρο του στελιέ του και σπλητιεύοντας στα έργα του, με απεριόριστο χιούμορ, την κοινωνική πραγματικότητα και κυρίως την άρχουσα τάξη.

Είναι πάρα πολύ δύσκολο να χωρέσει κανείς το πολύπλευρο έργο του και τον ίδιο στον περιορισμένο τόπο ενός άρθρου, αλλά η προσπάθεια αξίζει τον κόπο όταν πρόκειται για έναν από τους πλέον αιρετικούς και πρωτοπόρους ζωγράφους όλων των εποχών. Τον χαρακτήρισαν αναρχικό, ανορθόδοξο, ασυμβίβαστο, εγωιστή, αλαζόνα, εριστικό, δύστροπο. Όλα

αυτό τα αποδεχόταν προσθέτοντας ότι είναι και άθεος και τεράστιος ζωγράφος και ο γέτης όλων των Βέλγων καλλιτεχνών της εποχής του. Έναν χαρακτηρισμό δεν δέχτηκε ποτέ του. Αυτόν του ατάλαντου ή της μετριότητας.

Οι οπαδοί της κλασσικής ζωγραφικής τον απέρριπταν ως μη καλλιτέχνη. Οι πρωτοποριστικοί κύκλοι της εποχής του, αν και τον αναγνώρισαν ως ιδιαίτερα περίπτωση, απέρριψαν κι αυτοί πολλά έργα του γιατί δεν μπορούσαν να τα εντάξουν πουθενά ή επειδή ήταν απερίγραπτα προκλητικά. Αν και μέλος « Των Είκοσι » που έδωσε ώθηση στην μοντέρνα ευρωπαϊκή ζωγραφική, πολλές φορές δεν του επέτρεψαν να εκθέσει μαζί τους και δέχτηκαν βέβαια τα πυρά της αδυσώπητης κριτικής του (υπήρξε και πολυγραφώτατος αν και αντιφατικός όπως και στους πίνακές του. Άλλοτε εγκωμίαζε και άλλοτε σατίριζε μέχρι εμπαιγμού το ίδιο πρόσωπο ή κατάσταση, με υπερ-

βολές και μεγαλοαυροστομίες, να ζωγράφιζε με λέξεις).

Η απόρριψη των κριτικών, της οικογένειάς

του (μόνο ο πατέρας του αντιμετώπιζε με συμπάθεια την κλίση του και -ευτυχώς!- τον υποστήριξε στην επιλογή του) αλλά και των απλών ανθρώπων της πόλης του, τον πλήγωνε και τον γέμιζε οργή και περιφρόνηση για όλους αυτούς τους ποταπούς και αδαής που δεν αναγνώριζαν τη μεγαλοφυΐα του, κάτι που φυσικά απεικονίζεται στο έργο του. Προς αποφυγήν τυχόν παρεξήγησης σημειώνω ότι ο Ένσορ δεν ήταν

τρελός. Ούτε καν ψυχωαϊκός. Και κανείς ποτέ δεν τον κατηγορήσε ως τέτοιο. Υπεραλαζόνως μοναχικός λύκας ήταν, με πολλές φοβίες είναι η αλήθεια που ξόρκιζε μέσα στους πίνακές του, αποζητώντας όλη του τη ζωή την αποδοχή και την επιβεβαίωση. Το εκπληκτικό είναι ότι την απόλαυσε τελικά και μάλλον ήταν αυτή που του στέρνε από κει και πέρα (1900 περίπου) την εφευρετικότητα και την δημιουργικότητά του, καθώς η ζωγραφική του έκτοτε παύει να εξελίσσεται και να εκκλησσει.

Ο Ένσορ είναι από τους ελάχιστους ασύμβατους ζωγράφους που έβγαλε χρήματα από την τέχνη του, είδε τους πίνακές του να καταλήγουν στα μεγαλύτερα μουσεία του κόσμου, παρέστη στο αποκαλυπτήριο του αγάλματός του, δέχτηκε την επίσκεψη πολλών επιφανών προσώπων κάθε είδους και απόλαυσε τιμές με κορυφαία αυτήν του τίτλου του βαρόνου (που δεν αρνήθηκε, παρ' όλη την αποστροφή του για την αριστοκρατία) που του απένειμε ο βασιλιάς του Βελγίου, θυμαστής του, αν και τον είχε σατιρίσει μέχρι εξευτελισμού στους πίνακές του.

Το έργο του, όπως έχει ήδη αναφερθεί, ποικίλει τόσο από άποψη θεματολογίας (τοπία, νεκρές φύσεις, θρησκευτικές ιστορίες, πορτρέτα, φανταστικές σκηνές) όσο και από άποψη φόρμας και τεχνοτροπίας (είναι ο θρίαμβος μάλλον της απουσίας τους!). Οι πίνακές του είναι το ίδιο σημαντικοί με τα σκίτσο και τα χαρτικά του. Αν και θεωρείται προπάτορας πολλών μοντέρνων ρευμάτων, δεν είναι δυνατόν μέχρι και σήμερα να ενταχθεί σε κάποιο από αυτά. Ούτε και δημιούργησε σχολή, αν και μεγάλοι κατοπινοί ζωγράφοι υιοθέτησαν κάποια από τα χαρακτηριστικά του έργου του.

Το 1883 δημιουργεί τον πίνακα «Σκανδαλισμένες Μάσκες» χρησιμοποιώντας για πρώτη φορά το μοτίβο της αποκριτικής μάσκας το οποίο έμελλε να χαρακτηρίσει το έργο του, μαζί με αυτό των σκελετών, της νεκροφιλίας και του θανάτου. Εύκολα ερμηνεύεται η χρήση του μοτίβου της μάσκας καθώς το καρναβάλι του Βελγίου είναι θριαμβικό και αποτελούσε θεσμό για την Ευρώπη - εξακολουθεί να είναι σημαντικό και στις μέρες μας.

Οι μάσκες στον Ένσορ λειτουργούν σαν αυτόνομα πρόσωπα. Δεν κρύβουν. Δεν μεταμορφώνουν τον φέροντα.

Αντίθετα τον αποκαλύπτουν και μοιάζουν να γίνονται το αληθινό του πρόσωπο. Αποκαλύπτουν την υποκρισία, τη χυδαριότητα και τη φαυλότητα του κοινωνικού περιγύρου του Ένσορ. Σχεδόν πάντα απεικονίζουν κάποιο υπαρκτό πρόσωπο (κριτικούς, πολιτικούς, ζωγράφους, συμπολίτες του) που έχει βάλει στο στόχαστρο της σάτιρας και τις κριτικές του.

Στο μνημειώδες έργο του «Η είσοδος του Χριστού στις Βρυξέλλες», ο όχλος που περιβάλλει τον Ιησού μοιάζει με καρναβαλική παρέλαση σούδοτων ηλίθιων, αλλά όχι ανώνυμων. Καθένας τους είναι υπαρκτό πρόσωπο και στη μέση ο Χριστός - Ένσορ, φωτισμένος ηγέτης, αλλά μόνος, υπερκόσμιος και μη κατανοητός από το πλήθος. Σε αυτόν τον πίνακα διαστάσεων 10 τετραγωνικών μέτρων, συνυπάρχουν πολλά από τα χαρακτηριστικά των έργων του. Πέρα από τις μάσκες και το alter ego του, τον Ιησού (σε πολλούς πίνακές του ταυτίζεται μαζί του και του δίνει τη μορφή του), υπάρχει η πολιτική σάτιρα, η απεικόνιση της διεφθαρμένης Μπουρζουαζίας και του Κλήρου, το μοτίβο του όχλου, καρικατούρες ανθρώπων και ο πανταχού παρών θάνατος, με τη σκωπτική του διάθεση που γελάει σαρόνια με τους πάντες.

Οι γκροτέσκοι πίνακες του Ένσορ που ακροβατούν ανάμεσα στο θρίλερ και την κωμωδία, το τραγικό και το φαιδρό των πραγμάτων, αυτές οι καρναβαλικές σκηνές του παραλόγου, οι ακατανόητες ως προς το τι θέλει ακριβώς να πει ο καλλιτέχνης, μου θυμίζουν έντονα το πατρινό καρναβάλι και την κατάντια του. Παρακμή και φθορά. Θρίαμβος του ατομικού πάνω στο συλλογικό όταν υποτίθεται ότι αυτή η πανάρχαια γιορτή της άνοιξης είναι ακριβώς το αντίθετο. Ασούδοσια και υστερία. Πεζότητα και πλήξη. Είναι γκροτέσκο το Πατρινό Καρναβάλι Για Πάντα, καθώς κρύβεται πίσω από τη μάσκα της διασκέδασης που

δεν πείθει πια κανέναν. Χωρίς φαντασία και πρωτοτυπία, σαν τους μασκοφορεμένους, διεφθαρμένους ανθρώπους - ή τις μεταμφιεσμένες σε ανθρώπους μάσκες - του Ένσορ. Η γελοσιότητα στην εξουσία. Η αντίδραση στη θέση της δημιουργικότητας.

Οι νεκροζώντωνα και ταυτόχρονα εκστατικά λαμπερές καρικατούρες του Ένσορ αντέχουν στο χρόνο και είναι πάντα επίκαιρες και θελκτικές. Το νεκροζώντανο, Κορυφαίο Γεγονός της πόλης μας;

Βιβλιογραφία

- Ensor, Ulrick Becks Malorny, εκδόσεις Tashen

- Symbolism, Michael Gibson, εκδόσεις Tashen

www.artcyclopedia.com

www.missingimages.com/jamesensor/

www.vision.info.bg/ensor/

Είναι ένας απ' αυτούς τους τύπους που διαθέτουν κάποια πρωιοτυπία όπως τα πληθυσ ουρλιαζει από απόδη μπουσα στους πίνακές του, σαν μια πεντασμένη αγέλη σκυλιών που γαβγίζει το ψεγγάρι.

Eugene Demolder

Επιμέλεια:
Δημήτρης Ανδριακόπουλος

Μίνα Αδαμάκη, Μιράντα Ζαφειροπούλου, Γιώργος Στριφτάρης, Άννα Ελεφαντή...

Κεφαλληνίας 17 & Κυκλάδων
210 8656004, 210 8254600

«ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ»

Blues, Rock και... ελληνικό πεντάγραμμο είναι οι «κωδικοί» για την είσοδο στην Μουσική Σκηνή «Στο Αέρα» απολαμβάνοντας μερικές από τις πιο ενδιαφέρουσες συνουσίες του Μαρτίου. Συγκεκριμένα:

4&5/3: **BLUES WIRE**

6/3: **DREAMING STATE**

18&19/3: **ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΙ ΚΟΛΥΜΒΗΤΕΣ**

20/3: **BLOODSTAINED-WESTFALL-DREAMING STATE**

26/3: **LOUISIANA RED _ ZORZ PILALI- BLUES CARGO**

28/3: **PARALAXIS - R.A.W. - ΚΤΙΡΙΟ 2**

22/4 **SIGMATROPIC - ΖΑΘΙΦΟ**

23/4 **BIG TIME SARAH- BLUES CARGO**

Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών

Κύκλοι διαλέξεων με θεματικούς άξονες από τους χώρους της Ιατρικής, Βιολογίας, Φυσικής, Χημείας, Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Οι διαλέξεις δίδονται με ελεύθερη είσοδο από ομιλητές - ερευνητές του Ιδρύματος. Παράλληλα συνεχίζονται τα «Κυριακάτικα Πρωινά» του Μαΐου, με στόχο την παρουσίαση της θεραπείας μέσω τέχνης.

Αμφιθέατρο «Λεωνίδα Ζέρβας», Βασ. Κωνσταντίνου 48, 7.30 μ.μ.

1/3 - 29/3/2005

«Ηρωες και ανώνυμοι. Αφανείς και επώνυμοι στις παρυφές της ιστορίας και της τέχνης»

5/4 - 19/4/2005

«Αφιέρωμα στο έτος Φυσικής»

10/5 - 31/5/2005

«Οι ναυτικές πόλεις της Ιταλίας (Αμόλφη, Πίζα, Γένοβα, Βενετία) και η Ανατολική Μεσόγειος»

15/5 - 29/5/2005

Κυριακάτικο Πρωινό: «Συμμετέχοντας στην Επισημότητα: Επιστημονικά Δρώμενο στο πλαίσιο του έτους Φυσικής»

Φωτογραφικό Κέντρο Θεσσαλονίκης

Έκθεση Κιρλιανής Φωτογραφίας του Γιώργου Καραβέργου

Μέχρι 11/3: Ο φωτογράφος Γιώργος Καραβέργος ειδικεύεται στη φωτογράφιση της "αύρας" των αντικειμένων. Αυτή τη ξεχωριστή μέθοδο φωτογράφισης του μη υπαρκτού, την Κιρλιανή Φωτογραφία, έχουμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε σε μια έκθεση που παρουσιάζεται έως τις 11 Μαρτίου, στο πλαίσιο του προγράμματος «Επαναδιατυπώσεις».

Τετάρτη Ίδρυμα Τεχνών

«Οίνος και Αίνος» Θεατρικό Ελλ-οινικό Πολυθέαμο 27 - 28/2. Το θεατρικό πολυθέαμα με τίτλο «Οίνος και Αίνος». Περιλαμβάνει ένα μελωδικό πολυθέαμα εμπλουτισμένο με κείμενα από τον Όμηρο, τον Παπαδιαμάντη και τον Ελύτη. Την παράσταση πλαισιώνουν σχόλια, απαγγελίες και ζωντανή εκτέλεση βυζαντινών ύμνων και τροπαρίων από τον συνθέτη Βασίλη

Αμφιθέατρο Τελλογλείου Ιδρύματος Τεχνών ΑΠΘ - 20:00, (Αγίου Δημητρίου 159Α)

«Ιωάννινα: 1860 - 1940 Οδοιπορικό μνήμης»

Μέχρι 10/4: Μια έκθεση ασπρόμαυρων φωτογραφιών «άλλων εποχών» της πρωτεύουσας της Ηπείρου, που διοργανώνεται από το Τελλόγλειο Ίδρυμα σε συνεργασία με το Ίδρυμα της Ριζαρείου Σχολής. Χρονικά η έκθεση καλύπτει την περίοδο από το 1862 μέχρι τη δεκαετία του 1940.

Μουσείο Herakleidon

Η πρώτη ανανέωση της έκθεσης *Beyond Infinity - The Art of M.C. Escher* με την παρουσίαση 25 νέων έργων από τη συλλογή του Μουσείου. Θα εκτεθούν πρώιμα έργα, όπως ένα εκκλησιαστικό Όργανο, οπάνιο σχέδιο με μελάνι, 1920) πρωτοεμφανιζόμενο, μεγάλο και εντυπωσιακό για τη λεπτομέρειά του και την προοπτική απεικόνιση του θέματος. Στο τέλος της καριέρας του, ο Escher δημιούργησε το απόλυτο «Όριο Κύκλου», το τελευταίο του αριστούργημα: «Φίδια», το οποίο ήδη παρουσιάζεται στο Μουσείο.

Herakleidon, Experience in Visual Arts, Ηρακλειδών 16, Θροείο, 210-34 61 981

Θέατρο «Τόπος Αλλού»

«Η Γλωσσοκοπανά» του Μοριβό σε παγκόσμια πρώτη στο θέατρο «Τόπος Αλλού»

Το έργο πορουσιάζεται για πρώτη φορά παγκοσμίως στο θέατρο Τόπος Αλλού, από τις 8 Ιανουαρίου έως και τις 31 Μαρτίου, σε σκηνοθεσία Νίκου Καρτάη. Μετάφραση: Ανδρέας Στάικος. Παίζουν:

«ΔΗΠΕΘΕ Αντρίου»

5/3: Τεκίνημα για το «Ρίον - Αντίρριον» του Βασιλίη Λαδά, που βασίζεται στο ομώνυμο βιβλίο που κυκλοφορεί από το «ΔΟΝΤΙ» στην Αίθουσα Δημοτικού Θεάτρου Αγρινίου. Τη σκηνοθεσία και θεατρική διασκευή υπογράφει ο θοώρης Γκόνης, ενώ η παράσταση ανεβαίνει σε συμπαραγωγή με το ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας. Σκηνικά και κοστούμια η Ελένη Πανουκλιά, φωτισμοί ο Νίκος Σωτηρόπουλος, προβολές video και multimedia οι Πάνος Ρουτογιάννης και Νίκος Μαραβέγιας. Με τους: Μαίρη Αθανασίου, Ελένη Καλατζοπούλου, Κατερίνα Καραδήμη, Τάσο Κορόζη, Γιάννη Παπαθανάση, Νικολέττα Ρηγάκη, Σαμπών Φύτρο, Λεωνίδα Χρυσομάλλη. ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ 10 ΜΑΡΤΙΟΥ.

ΔΗΠΕΘΕ Αγρινίου, 26410 21158

Ποδηφωνική Χορωδία

«Ελληνική Οπερέτα»

27/2: Μετά το «Σινεμά Ο Παράδεισος» ένα νέο εξαιρετικό αφιέρωμα έρχεται από Πολυφωνική Χορωδία Πάτρας, τιμώντας μια από τις κλασικές στιγμές του ελληνικού μουσικού θησαυρού. Πρόκειται για τη συναυλία Ελληνικής Οπερέτας με

έργα των Νίκου Χατζηπαυστόλου και Θεόφραστου Σοκελλαριόη. Συμμετέχουν, η Μικτή Χορωδία της Πολυφωνικής και η 50μελής Φιλαρμονική Δήμου Ιωαννιτών. Έναρξη 9.00 μ.μ. - 15 ευρώ

Φιλαρμονική Εταιρεία - Οδείο Πατρών

Podium Νέων Καλλιτεχνών

Με τρία ρεσιτάλ ολοκληρώνεται το πρόγραμμα της Φιλαρμονικής Εταιρείας για το Podium Νέων Καλλιτεχνών. Πρόκειται για ρεσιτάλ πιάνου του Μιχάλη Τοιαίρα στις 19/3 με έργα Σοστακόβιτς, Ντ.Σκαρλάτι, Σούμαν και ΝτεΦάλια, ρεσιτάλ κιθάρας των Κώστα Σπανό, Γιάννη Γιογουρτά στις 23/3 με έργα Μπαχ, Βιλαλόμπος, Αλμπένις, Μπόριος και ρεσιτάλ πιάνου του Δημήτρη Κούκου στις 30/3 με έργα Λιστ, Μπραμς, Σούμαν

Κινηματογραφική Λέσχη

24/3: Από τις σπάνιες δημιουργίες της σύγχρονης ρωσικής σχολής του Σινεμά και από έναν πολλά υποσχόμενο σκηνοθετη, η "Επιστροφή" του Αντρέι Σβιδάνγκιτσεφ αποτελεί ίσως την μεγαλύτερη στιγμή της φετινής περιόδου της Κινηματογραφικής Λέσχης Πάτρας

Village Cinemas ΠΑΝΘΕΟΝ, 8.15 και 10:30 μ.μ

Βιβλιοπωλεία Παπασωτηρίου

21/3: Το λεύκωμα «Η αστική τάξη στη γειτονιά των αγγέλων» της Γιώτας Καίκα -- Μαντανίκα (εκδόσεις Γιάννης Πικραμένος) παρουσιάζεται

στο ξενοδοχείο «Κωνσταντίνος Παλαιολόγος» από τον ακαδημαϊκό Μιχάλη Σοκελλαριού, τη συγγραφέα Αθηνά Κακούρη, το δημοσιογράφο Νίκο Μπακουνάκη και το δικηγόρο και συγγραφέα Χρήστο Μούλια.

REC

25/3 Οι νεότεροι θα τους γνωρίζουν από το soundtrack της ταινίας «Στάκαμαν» ενώ οι παλιοί θα θυμούνται την δράση των μελών, σε συγκροτήματα όπως Last Drive. Οι «Earthbound» είναι απλά μια από τις καλύτερες ελληνικές μπάντες. Και είναι... ζωντανό στην Πάτρα!

Συνεργοί

«Theseus. The Kinder we, to give them thanks for nothing

Ο Σαίξπηρ, με τη φωνή ου θησέα ήδη αλώνει την συμπάθειά του για τις προσπάθειες των ερασιτεχνών. Εύλογο, λοιπόν, είναι να περμένουμε από τον Duke του Di.re.the. Μια ανάλογα έμπρακτη συμπάθεια στο αίτημα της παρουσίας το «Ονείρου θερινής νυκτός» από την ομάδα μας «Συνεργοί».

Μια συνεργασία που ξεκίνησε από τους Σωτήρη Βλάχο και Χρυσάνθη Κορώνη πριν ένα χρόνο. Στην πορεία βέβαια η ομάδα συμπληρώθηκε με άλλους 30 συνεργούς. Το έργο είναι ήδη έτοιμο, οι ηθοποιοί ευρίσκονται επικεντρωμένοι, το φιλοθεάμον κοινό στην «ρίζα» και τώρα...

«ΑΥΛΑΙΑ»

Η θεατρική ομάδα «Συνεργοί», με έδρα τους χώρους του Πολιτιστικού Συλλόγου Ιτεών στο Δήμο Παραλίας Πατρών, προαναγγέλλει με αυτό τον τρόπο τις παραστάσεις που θα δοθούν εντός του Μαρτίου στο θέατρο «Επίκεντρο» της Πάτρας, που θα είναι και η πρώτη δημόσια εμφάνιση της ομάδας. Καλή αρχή!

Δημοτική Πινακοθήκη Χαυρίου

Μέχρι 9/4: Μία έκθεση που περιλαμβάνει κομμάτια από τη συλλογή γλυπτικής και χαρακτικής του Θόδωρου Χατζησάββα, πραγματοποιείται έως και τις 9 Απριλίου. Μέσω των χαρακτηριστικών διαγράφεται η πορεία της ελληνικής χαρακτικής στον 20ό αιώνα και καταγράφεται με ευκρίνεια η διαδρομή που οδήγησε στην ανεξαρτητοποίηση της χαρακτικής από τις χρηστικό της χαρακτηριστικά. Στη συλλογή περιλαμβάνονται έργα των Α. Κογεβίνα, Δ. Γολάνη, Β. Κατράκη, Γ. Βαρλάμου, Τάσσου, Α. Θεοδώροπουλου, Ε. Παπαδημητρίου, Τ. Νικολαΐδη, Π. Γράββαλου, Μ. Αρφαρά, Απ. Κούστα και άλλων.

ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Μια ανέλπιστα παρουσία

Μια ανέλπιστα παρουσία ήταν για τους περιοσότερους το περίπτερο που είχε το «ΔΟΝΤΙ» στην έκθεση για το περιβάλλον που διοργάνωσε από 3 - 6 Φεβρουαρίου το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας. Στο συνεδριακό κέντρο της «Ηλεκτρο» στο Μαρούσι της Αθήνας, το «ΔΟΝΤΙ» ουστήθηκε με έναν διαφορετικό κόσμο από αυτόν του πολιτισμού.

Επιστήμονες του περιβάλλοντος, στελέχη επιχειρήσεων, εκπρόσωποι φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης, αλλά και φίλοι ή γνωστοί από εκδηλώσεις και άλλες δραστηριότητες, συζήτησαν μαζί μας για τις προηγούμενες και τις μελλοντικές εκδόσεις του περιοδικού, σχολίασαν την αλλαγή του περιοδικού μετά το Νοέμβριο και μας... συμβούλευσαν οχετικά με την έκδοση που προγραμματίζουμε για το περιβάλλον και η οποία πρόκειται να κυκλοφορήσει μαζί με το τεύχος Μαρτίου.

Το σινεμά και η μουσική

Κάθε φορά που συνεργαζόμαστε με την «Πολυφωνική Χορωδία Πάτρας» ξέρουμε ότι και η οργάνωση της συναυλίας θα γίνει σε επαγγελματική βάση και η συναυλία θα δώσει την ευκαιρία σε εκατοντάδες κόσμου να μοιραστούν τις ιδέες και τη δημιουργική δουλειά της «Πολυφωνικής».

Στις 5 Φεβρουαρίου στο κατάμεστο Συνεδριακό και Πολιτιστικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών, η Μικτή Χορωδία της «Πολυφωνικής», συνάντησαν τα μέλη της Συμφωνικής Ορχήστρας Δήμου Χαλκιδέων σε ένα ταξίδι στον κόσμο της κινηματογραφικής μουσικής.

Μελωδίες από όλο τον κόσμο παρουσιάστηκαν με διαφορετικές εκτελέσεις από αυτές στις οποίες τις έχουμε συνηθίσει και έφεραν τη χορωδιακή μουσική πιο κοντά σε ένα είδος στο οποίο δεν την έχουμε συνηθίσει.

Μαζί με τα παιδιά

Πρώτη φορά κάναμε με το ΔΟΝΤΙ εκδήλωση, το κοινό της οποίας είχε τόσα πολλά παιδικά. Μαζί με τα βιβλιοπωλεία Παπασωτηρίου και το Σώμα Ελληνίδων Οδηγών παρουσιάσαμε στο ξενοδοχείο «Βυζαντινό» της Πάτρας στις 12 Φεβρουαρίου το νέο βιβλίο του Νίκου Πιλάβιου «Ο παραμυθάς» που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις «Μικρή Μίλητος».

Ο θρυλικός παραμυθάς της ελληνική τηλεόρασης Νίκος Πιλάβιος μίλησε με τα παιδιά, τους διάβασε ένα παραμύθι, παρακολούθησαν μαζί μια μικρή ταινία δικής του παραγωγής, ενώ η συνεργάτιδά του «Δ» Ζέττα Ζάχου τον ούσπησε στα παιδιά, παρακολουθώντας και τη δική του ζωή σαν ένα αληθινό παραμύθι.

Με το Νίκο Πιλάβιο ανανεώσαμε το ραντεβού για μια εκδήλωση που φιλοδοξούμε να αφορά και τους μεγάλους, τη δική του οχέση με το παραμύθι, αλλά και με τον τρόπο προσέγγισης των παιδιών.

Διήμερο στο «Σκέντζο»

Μέσα στον πανικό για να «κλείσει» το τεύχος που κρατάτε στα χέρια σας, το διήμερο στο «Σκέντζο» ήταν η καλύτερη ανάσα. Στις 20 και 21 Φεβρουαρίου μπήκαμε στο κλίμα της Σύμνης και της Πόλης, μέσα από παραδοσιακά τραγούδια της Μικράς Ασίας, που απέδωσαν καταπληκτικά ο Κυριάκος Γκουβέντας, ο Ευγένιος Βούλγαρης, ο Σέργιος Βούλγαρης και η Θεοδώρα Αθανασίου.

Στον κατάμεστο «Σκέντζο», που έχει για πολλά χρόνια συνδεθεί στην Πάτρα με τους ήχους του ρεμπέτικου τραγουδιού, το μοναδικό κλίμα που δημιουργεί ο χώρος, έδεσε απόλυτα με τα τραγούδια και τη διάθεση του κόσμου, δημιουργώντας τον τέλειο συνδυασμό.

Ευρυζωνικότητα στη Δυτική Ελλάδα

Το Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών (EAITY) στα πλαίσια του Μέτρου 4.2 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» υλοποιεί το έργο «Πρωώθηση της Ευρυζωνικότητας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Στόχος του έργου είναι η προώθηση της ζήτησης και χρήσης ευρυζωνικών υπηρεσιών και υποδομών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Η προώθηση αυτή θα γίνει με την ενθάρτυξη φορέων, ειδικών ομάδων - στόχων και κοινού για το θέμα καθώς και με επίδειξη των δυνατοτήτων της ευρυζωνικής πρόσβασης στο διαδίκτυο.

Στο πλαίσιο αυτό διοργανώνει εκδήλωση στο Συνεδριακό Κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών, το Σάββατο 19 Μαρτίου 2005 και ώρα 09:00 - 18:00, με την παρουσία εκπροσώπων της Πολιτείας, της Ακαδημαϊκής και Ερευνητικής κοινότητας, των τηλεπικοινωνιακών παρόχων αλλά και του κοινού. Στην εκδήλωση θα συζητηθούν μεταξύ άλλων θέματα όπως : η σημασία της ανάπτυξης ευρυζωνικών υποδομών στη χώρα, η θετική επίδραση των νέων υπηρεσιών στην καθημερινή ζωή του πολίτη ενώ θα γίνει και παρουσίαση έργων και πρωτοβουλιών που λαμβάνουν χώρα στην Περιφέρεια και αφορούν την ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών και υπηρεσιών. Περισσότερες πληροφορίες: HELPDESK: 801 11 22263 (801 11 BBAND), <http://ru6.cti.gr/broadband>

Ευρωπαϊκό δίκτυο

Το Ινστιτούτο Βιομηχανικών Συστημάτων (IN.BI.S.), σε συνεργασία με την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ), συμμετέχει σε Ευρωπαϊκό Δίκτυο, αποτελούμενο από 20 φορείς από 10 Ευρωπαϊκές χώρες, το οποίο συστάθηκε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος INTERREG IIIC. Το έργο με τίτλο «Ευρωπαϊκό Δίκτυο για περιοχές με εξορμητική δραστηριότητα - ENMR», το οποίο εγκρίθηκε πρόσφατα από την ΕΕ, ξεκίνησε με την διοργάνωση της πρώτης συνάντησης όλων των εταίρων, στις 26 - 28 Ιανουαρίου 2005 στην Μαλ_ της Σουηδίας. Η πρώτη αυτή συνάντηση πραγματοποιήθηκε στις εγκαταστάσεις ενός εγκαταλελειμμένου ορυχείου οιδήρου, οι οποίες έχουν διαμορφωθεί σε συνεδρικό χώρο.

Κύριος στόχος του Δικτύου είναι η συνεργασία και η ανάπτυξη κοινής στρατηγικής και σχέσεων αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ και των τριών κλάδων (Πρωτογενής, Μεταποίηση, Τριτογενής), καθώς και ο σχεδιασμός δράσεων (Action Plan) για αειφόρο ανάπτυξη και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των περιφερειών που συμμετέχουν στο Δίκτυο. Οι δράσεις θα επικεντρώσουν στις ακόλουθες περιοχές :Το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της ΠΔΕ επικεντρώνεται στην περιβαλλοντική αποκατάσταση χώρων όπου υφίσταται ή υπήρξε στο παρελθόν εξορμητική δραστηριότητα, ενώ, όπως μας εξήγησε ο Υπεύθυνος Έργου του INBIS, καθηγητής Πέτρος Γρουμπός, το Ινστιτούτο ενδιαφέρεται κυρίως για την δυνατότητα βελτιώσεως της ανταγωνιστικότητας των τοπικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον ανωτέρω κλάδο, με την αξιοποίηση νέων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ).

VODAFONE

«Πρόδρομος» για την Πρόληψη των Τροχαίων

Η Vodafone, η Ελληνική Εταιρία Κοινωνικής Παιδιατρικής & Προαγωγής της Υγείας (ΕΚΠΠΥ) και το Κέντρο Έρευνας Πρόληψης Παιδικού Ατυχήματος της Ιατρικής Σχολής Αθηνών (ΚΕΠΠΑ) σχεδίασαν και υλοποιούν ένα νέο πρόγραμμα για την πρόληψη του παιδικού τροχαίου ατυχήματος. Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία προέκυψε καθώς έχει διαπιστωθεί μια αυξανόμενη τάση στο παιδικό τροχαίο ατύχημα στην Ελλάδα, η οποία κατέχει μια από τις πρώτες θέσεις στο θέμα αυτό στην Ευρωπαϊκή Ένωση και έχει ως στόχο αφενός να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και τα ευρύ κοινό σχετικά με την σωστή οδική συμπεριφορά, και αφετέρου να μειώσει τα τροχαία ατυχήματα, που προκύπτουν από ελλιπή εκπαίδευση οδικής συμπεριφοράς παιδιών και ενήλικων.

Προκειμένου να έχει την μέγιστη δυνατή αποδοχή από τους νεαρούς μαθητές, οι συντελεστές του προγράμματος δημιούργησαν μια μασκότ η οποία χρησιμοποιείται για την καλύτερη δυνατή επικοινωνία του, στην οποία έδωσαν το όνομα «Πρόδρομος». Περισσότεροι από 40.000 μαθητές σε 55 Δήμους σε ολόκληρη την χώρα από τον Έβρο μέχρι την Κρήτη και από την Κέρκυρα μέχρι την Λέσβο έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα οδικής αγωγής. Ειδικό εκπαιδευτικό υλικό - διαμορφωμένο ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε σχολικής βαθμίδας - διατίθεται στα σχολεία των 55 Δήμων, το οποίο διδάσκεται από τους εκπαιδευτικούς, που επιλέγουν το συγκεκριμένο μάθημα κατά την ώρα της ευέλικτης ζώνης.

Για περισσότερες πληροφορίες:

Κατερίνα Γκαγκάκη, Διευθύντρια Εταιρικής Επικοινωνίας Vodafone, τηλ. 210 6702166, φαξ: 210 6702376, e-mail: katerina.gagaki@vodafone.com

Κοσμήματα σε γραμμάτισμα!

Τα Ελληνικά Ταχυδρομεία και η Διεύθυνση Φιλοτελισμού μας ταξιδεύουν στην αρχαία ελληνική τέχνη, με τη νέα Αναμνηστική Σειρά Γραμματοσήμων «Αρχαία Ελληνικά Κοσμήματα». Τα αρχαία ελληνικά κοσμήματα αποτέλεσαν το ερέθισμα και κληροδότησαν μορφές και σχήματα σε πολλές νέες δημιουργίες, διατηρώντας αμείωτο το ενδιαφέρον για τα καλλιτεχνήματα αυτά του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού. Μοναδικά καλλιτεχνήματα απαρτίζονται κάλλους και αισθητικής, χρυσά ή ασπρένια, απλά ή περίτεχνα, κοσμημένα με πολύτιμες πέτρες ή ελεφαντοστό, αντικείμενα στα οποία δεσπόζει η εντυπωσιακή και συχνά ασυνήθιστη ως σήμερα λεπτομέρεια, αποτελούν ακόμα αντικείμενα θαυμασμού και πρότυπα δημιουργίας.

Τα κοσμήματα χρησιμοποιήθηκαν ως φυλαχτά, αλλά δωρίζονταν επίσης σε ιδιαίτερες οικογενειακές εκδηλώσεις, όπως γεννήσεις και γάμους. Πέντε τέτοια κοσμήματα παρουσιάζονται στην νέα Αναμνηστική Σειρά Γραμματοσήμων που θα κυκλοφορήσει από τα Ελληνικά Ταχυδρομεία

«Ζούμε το Θέατρο του Παραλόγου» ακούσαμε δια στόματος Αρχιεπισκόπου έναντι των σκοτεινών δυνάμεων που κλονίζουν τον εκκλησιαστικό θεσμό και σπιλώνουν τους λειτουργούς του. Μακαριότητα, το θέατρο του Παραλόγου δεν είναι περιθώριο παρανομίας, ίντριγκας και μεσαιωνικών πρακτικών, θρησκευτικού φανατισμού και αρχηγικής λαγνείας. Το θέατρο του Παραλόγου κραυγάζει μια βαθιά τραγικότητα και ιερό σεβασμό στην ανθρώπινη ουσία.

Οι δύο παγκόσμιοι πόλεμοι καταβαράθρωσαν αδιάσειστες αρχές και αξίες. Οι άνθρωποι, πλανημένοι από χυδαία υποκατάστατα (νίστη στην πρόοδο, τον εθνικισμό και άλλες ολοκληρωτικές σοφιστείες) που πήραν τη θέση ενός νεκρού στις συνειδήσεις τους θεού, ανασήτησαν έναν τρόπο για να αντικρίσουν αξιοπρεπώς ένα σύμπαν που είχε καταντήσει διασπασμένο, άσκοπο, παράλογο. Το θέατρο του Παραλόγου εκφράζει αυτή την ανασήτηση με τον τρόπο μιας βαθιάς θρησκευτικής ανασήτησης. Δίχως εμπιστοσύνη στην ορθολογιστική προσέγγιση της πραγματικότητας, προσπαθεί να κάνει τον άνθρωπο να αντιληφθεί τις υπέρτατες αλήθειες της ύπαρξής του, να ριζώσει μέσα του ξανά τη χαμένη αίσθηση του κοσμικού δέους, να τον αποσπάσει από μια ύπαρξη που έχει καταντήσει τετριμμένη, μηχανική, αυτάρεσκη. Καταδεικνύει τον άνθρωπο γυμνό απέναντι στο χρόνο, την Γέννηση και το θάνατο, παγιδευμένο σε ψευδαισθήσεις, στη ματαιότητα της ελευθερίας του και των ηθικών νόμων, στη φυλακή της υποκειμενικότητάς του.

Φοβάμαι όμως ότι εσείς είστε παρά-λογοι και μόνο στο επίπεδο της ασυνέπειας αυτού που προσβέυετε και αυτού που πράττετε εν τέλει. Ακόλουθοι ενός παράλογου θεσμού έτσι όπως τον διαμορφώσατε. Κηρύσσετε την κατανόηση στον ανθρώπινο πόνο και τον υποσκάπτετε με τύψεις, ενοχικά σύνδρομα και ηθικούς δισσασμούς. Κηρύσσετε την υλική βοήθεια στους πάσχοντες και καρπώνεστε τον κόπο τους για το κομπόδεμά σας. Κηρύσσετε την ταπεινότητα και πατάτε επί παντός θεσμού για να απολαμβάνετε θέσεις εξουσίας και αγιότητας. Όλα αυτά είναι τα παράλογα. Και αν μιλήσουμε για τις κακές θεατρικές σας παραγωγές, τότε βλέπουμε απαγορεύσεις ταινιών, προηλακισμούς συγγραφέων, διοργανώσεις συλλαλητηρίων με τα λάβαρα της Επαναστάσεως ανά χείρας.

Υπάρχει μόνο η αλήθεια των πράξεων που καμουφλάρεται με ψευδαισθησιακή θεατρικότητα. Είναι... παράλογο να απευθύνετε τέτοιου τύπου κατηγορίες σε όσους τράβηξαν την κουρτίνα της ψευδαισθησίας και μας άφησαν να δούμε τα παρασκήνια. Το θέατρο, να ξέρετε, δεν ντρέπεται για τα παρασκήνια του!

...πάμε με ένα κουτί μπισκότα*

(* Συμπυκνωμένη τροφή υψηλής θερμιδικής αξίας, ειδική για θύματα υποσιτισμού. Ένα μόνο κουτί ισοδυναμεί με πλήρη διατροφή 2.290 θερμίδων, εμπλουτισμένη με όλες τις απαραίτητες βιταμίνες και πρωτεΐνες και καλύπτει επαρκώς την ανάγκη για τροφή ενός υποσιτισμένου παιδιού για 2 μέρες.

Τα "μπισκότα" αυτά είναι ένα μόνο από τα δεκάδες εξειδικευμένα μέσα, που χρησιμοποιούν οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα για να βοηθήσουν ανθρώπους που απειλούνται από φυσικές καταστροφές, ένοπλες διενέξεις, επιδημίες, εξαθλίωση...

Γιατί όταν κινδυνεύουν ανθρώπινες ζωές έχουμε μόνο μία επιλογή:

Να είμαστε αποτελεσματικοί!

Η δική σας συμβολή μάς είναι απαραίτητη για να συνεχίσουμε.

Αθήνα: Ξεσίας 15, ΤΚ: 115 27, τηλ.: 210 5 200 500
Θεσσαλονίκη: Κατούνη 4, ΤΚ: 546 25, τηλ.: 2310 556176

Παρακαλούμε συμπληρώστε τα στοιχεία σας και στείλετε μας το απόκομμα για να σας ενημερώσουμε για τη δράση μας.

Όνοματεπώνυμο.....

Οδός..... Αριθμ..... ΤΚ.....

Πόλη / περιοχή..... Τηλ.....

E-mail.....

Τηλεfax.....

Στο επόμενο τεύχος που θα κυκλοφορήσει την Τρίτη 29 Μαρτίου...

Μια ειδική έκδοση για το Περιβάλλον

- Αφιέρωμα στην Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη: Τι κάνουν οι επιχειρήσεις για το περιβάλλον;
- Μια συζήτηση για τους φορείς διαχείρισης σε όλη την Ελλάδα.
- Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: Οι μαθητές λένε όλη την αλήθεια.
- Γράφουν στο «Δ»: ευρωβουλευτές, επιστήμονες, δημοσιογράφοι και στελέχη οικολογικών οργανώσεων.

Ακόμη μαζί με το «ΔΟΝΤΙ»

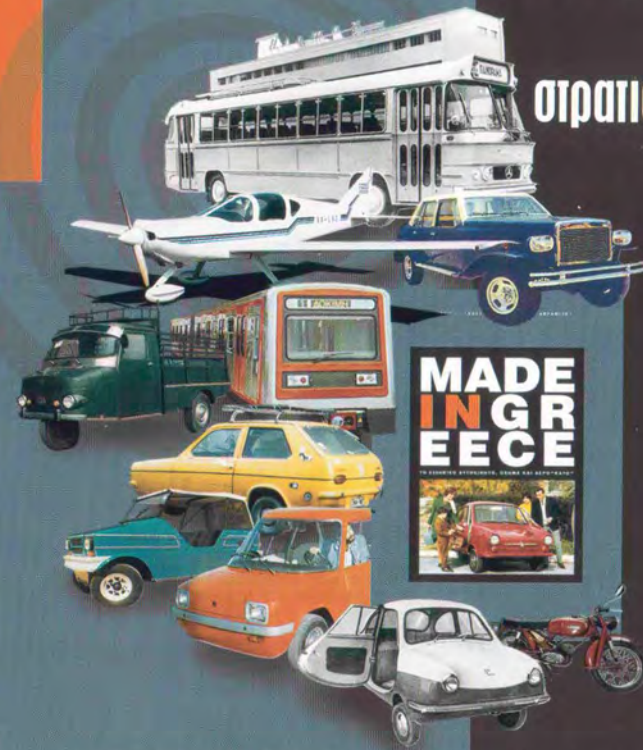
Ο πολιτισμός των ερειπίων: Ένα διαφορετικό αφιέρωμα.

Το άλλο Ισραήλ: Η τέχνη κατά της βίας.

Κι όπως πάντα: Το περιοδικό «πολιτιστική πρωτεύουσα» με όλα τα νέα για το 2006.

Όλη η ιστορία του ελληνικού αυτοκινήτου στα χέρια σας!

φορτηγού
λεωφορείου
στρατιωτικού οχήματος
μοτοσυκλέτας
αεροσκάφους
τρένου

Ένας πολυτελής, πανόδετος τόμος μεγάλου σχήματος, 336 σελίδων που περιλαμβάνει:

- Όλα τα ελληνικής κατασκευής μηχανοκίνητα οχήματα (αυτοκίνητα, φορτηγά, λεωφορεία, τρακτέρ, τρένα, τεθωρακισμένα, μοτοσυκλέτες κ.ά.) της ιστορίας μας.
- Όλα τα ελληνικής κατασκευής αεροσκάφη, όλων των τύπων.
- Αναλυτική παρουσίαση των κατασκευαστών οχημάτων και αεροσκαφών.
- Ιστορικό της ελληνικής μηχανουργίας με ιδιαίτερη έμφαση στον κλάδο κατασκευής κινητήρων.
- Αρχαιοελληνική τεχνολογία.
- Όλους τους Έλληνες πρωτοπόρους της αυτοκίνησης και της πτήσης, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.
- Έλληνες σχεδιαστές και δημιουργούς.
- Σχετικές διαφημίσεις, προσπέκτους και άρθρα απ' όλη τη νεοελληνική ιστορία.
- 600 έγχρωμες φωτογραφίες ελληνικών οχημάτων και αεροσκαφών μέσα στη «ζωή» της χώρας μας.
- Πίνακες με στοιχεία παραγωγής και άλλα σπάνια δεδομένα.

Θα το βρείτε σε όλα τα καλά βιβλιοπωλεία, αλλά και **κοντά σας, με ένα μόνο τηλεφώνημα στο 2610 993460**

και θα φτάσει χωρίς έξοδα αποστολής μέσω courier με αντικαταβολή

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΤΥΠΟΡΑΜΑ

Παναχαϊδος Αθηνάς & Κοιμήσεως Θεοτόκου, Καστελόκαμπος - Ρίο, 26442 Πάτρα
Τηλ & fax: [2610] 993-460, E-mail: info@typorama.gr • Internet: www.typorama.gr

Κεντρική διάθεση στα βιβλιοπωλεία για όλη τη χώρα:
ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ Α.Ε., τηλ. 210 3639336

ΕΥΡΩΠΗ
ΜΕ ΤΟ Ι.Χ. ΣΑΣ

ΙΤΑΛΙΑ
από
€66
ΤΗΝ ΗΜΕΡΑ*

Στην έξοδο του χωριού στρίψτε αριστερά.
Κάντε δεξιά μετά το γεφυράκι.
Παρκάρετε ακριβώς απ' έξω.
Υπενθύμιση: Αφήστε χώρο για την πανακότα.

SUPERFAST

Ο ΝΕΟΤΕΡΟΣ ΚΑΙ
ΓΡΗΓΟΡΟΤΕΡΟΣ ΣΤΟΛΟΣ

A Premium Alliance Member

Ο καλύτερος τρόπος να δείτε την Ιταλία είναι με το αυτοκίνητό σας. Και κανείς δε γνωρίζει την Ιταλία όπως η Superfast Ferries. Με καθημερινές αναχωρήσεις από Πάτρα και Ηγουμενίτσα για Ανκόνα και Μπάρι, έχουμε τη δυνατότητα να σας προσφέρουμε πολλά ταξιδιωτικά πακέτα που περιλαμβάνουν εισιτήρια καθώς και διαμονή σε πολλές πόλεις της Ιταλίας, μαζί με ό,τι πληροφορίες χρειάζεστε για να κάνετε το ταξίδι σας αξέχαστο. Και, φυσικά, όσο βρίσκεστε εν πλω θα απολαύσετε όλα όσα μας έχουν κάνει γνωστούς σε όλη την Ευρώπη. Καλό ταξίδι.

**Η ημερήσια τιμή αναφέρεται σε 5 ημέρα ταξίδι συνολικού κόστους € 329 κατ' άτομο και περιλαμβάνει τα εισιτήρια του πλοίου, του αυτοκινήτου και τη διαμονή στο ξενοδοχείο. Η εκδρομή εξοφλείται στο σύνολο του ποσού και όχι ανά ημέρα.*

Για περισσότερες πληροφορίες, ενημερωτικά φυλλάδια και κρατήσεις, επικοινωνήστε με τον ταξιδιωτικό σας πράκτορα ή το γραφείο της Superfast Ferries: Πάτρα: 2610 622 500

www.superfast.com